

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2025

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

Obsah

➤ SLOVO ÚVODEM	3
➤ VYBRANÉ UDÁLOSTI A AKTIVITY ROKU	4
➤ VLTAVA slavná & splavná	5
➤ Po stopách šlechtických rodů – Rok italské šlechty	10
➤ Patrimonium pro futuro	13
➤ Hradozámecká noc	18
➤ Výjimečné dny a události návštěvnické sezony	20
➤ VÝSTUPY ODBORNÝCH ČINNOSTÍ	23
➤ Mezinárodní spolupráce	24
➤ Památky s mezinárodním statutem	26
➤ Konference, akce	28
➤ Vědecko-výzkumná činnost	32
➤ Metodická činnost NPÚ / Metodická centra	37
➤ Archeologické výzkumy	41
➤ Z činnosti garantů a specialistů	45
➤ Další vybrané aktivity z památkové péče	55
➤ PÉČE O PAMÁTKOVÉ OBJEKTY VE SPRÁVĚ NPÚ	58
➤ Vyhodnocení návštěvnické sezony	59
➤ Vybrané obnovy památek, restaurování	62
➤ Nové interiérové instalace a výstavy	68
➤ PUBLIKAČNÍ ČINNOST	72
➤ VZDĚLÁVÁNÍ, EDUKACE, POPULARIZACE	86
➤ PŘEHLED PRACOVIŠŤ NPÚ	93
➤ PŘEHLEDOVÁ ČÁST	96
➤ O Národním památkovém ústavu	97
➤ Hospodaření	104
➤ Přehled projektů financovaných z evropských zdrojů	111
➤ Obnovy památek z programu SMVS	112
➤ Projekty z neinvestiční dotace pro světové dědictví Unesco	113
➤ Finanční prostředky NPÚ alokované na záchranné archeologické výzkumy	114
➤ Vědecko-výzkumná činnost	115
➤ Přehled publikační činnosti	120
➤ Souhrnné přehledy	123

Slovo úvodem

Poohlédnutí za uplynulým rokem 2025

Rok 2025 byl pro Národní památkový ústav rokem mimořádné aktivity, spolupráce i výrazných úspěchů napříč všemi oblastmi jeho činnosti. Nadále naplňoval dlouhodobé poslání chránit, poznávat a zpřístupňovat kulturní dědictví České republiky a současně jej představoval veřejnosti v nových souvislostech a formách.

Ústředním tématem roku se stal rozsáhlý projekt VLTAVA slavná & splavná, který připomněl 150. výročí od prvního uvedení symfonické básně Bedřicha Smetany Vltava a zároveň zdůraznil význam řeky Vltavy jako národního symbolu i kulturní cesty. Projekt propojující řadu institucí přilákal tisíce návštěvníků a potvrdil, jak silně dokáže kulturní dědictví oslovovat veřejnost napříč generacemi.

NPÚ pokračoval také v tradičních projektech, jako je cyklus Po stopách šlechtických rodů, který se v roce 2025 zaměřil na italskou aristokracii, nebo celorepubliková akce Hradozámecká noc, jež opět propojila desítky památek a tisíce návštěvníků v jedinečném kulturním zážitku.

Velmi povzbudivým signálem je rostoucí zájem veřejnosti o památky. V roce 2025 navštívilo objekty ve správě NPÚ více než 4,26 milionu lidí, což se projevilo také v nárůstu příjmů ze vstupného. Tento výsledek je potvrzením, že kvalitní péče o památky a jejich citlivá prezentace mají v dnešní společnosti své pevné místo. Celkový hospodářský výsledek NPÚ za rok 2025 byl vyrovnaný.

Jedním z klíčových pilířů NPÚ je odborná činnost. V roce 2025 instituce pokračovala ve vědecko-výzkumných projektech, realizovala archeologické výzkumy s významnými objevy a přinášela nové poznatky o historii i současném stavu památkového fondu. Úspěšně rozvíjela mezinárodní spolupráci, podílela se na odborných konferencích a přispívala k péči o památky světového významu, včetně těch zapsaných na seznamu UNESCO.

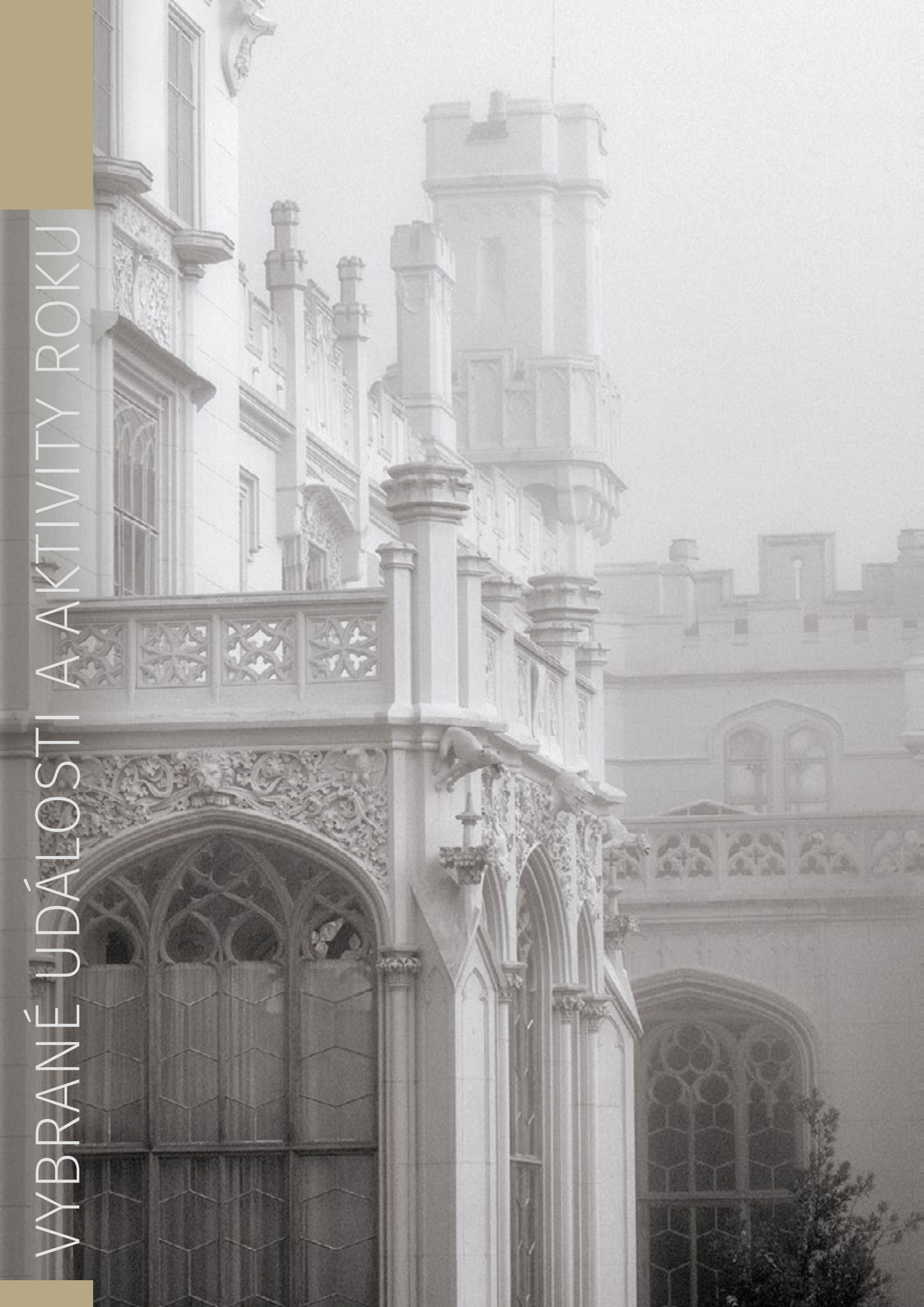
Nedílnou součástí práce NPÚ je také obnova a restaurování památek. V roce 2025 byla dokončena řada významných projektů – od historických objektů přes technické památky až po zahrady a kulturní krajinu. Tyto projekty jsou důkazem odbornosti, odpovědnosti i dlouhodobé koncepční práce, kterou NPÚ věnuje ochraně kulturního dědictví.

Péče o památky je nelehký úkol a své o tom vědí všichni, kteří se podílejí na jejich obnově a záchraně. Národní památkový ústav se proto dlouhodobě snaží oceňovat ty, kteří se o to zasloužili. Jejich nevšední úsilí vyzdvihuje a připomíná cenou Patrimonium pro futuro.

Rok 2025 ukázal sílu spolupráce – mezi odborníky, institucemi i jednotlivci, kteří sdílejí společný cíl: zachovat kulturní dědictví pro budoucí generace. Všem svým zaměstnancům a partnerům, kteří se na tomto poslání podílejí, NPÚ děkuje.

VYBRANÉ UDÁLOSTI A AKTIVITY ROKU

VLTAVA SLAVNÁ & SPLAVNÁ

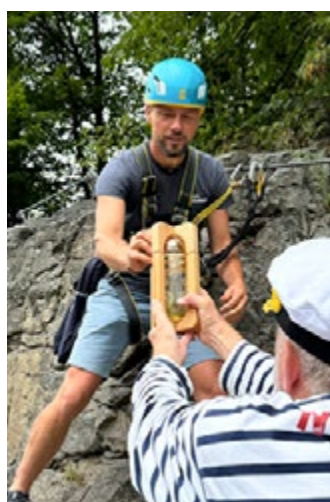

V roce 2025 si česká i světová veřejnost připomněla 150. výročí od prvního uvedení symfonické básně Bedřicha Smetany Vltava. Při té příležitosti připravil Národní památkový ústav projekt **VLTAVA slavná & splavná** s cílem připomenout význam řeky Vltavy jako národního symbolu a kulturní cesty ve všech podstatných přírodních, kulturních, společenských i hospodářských souvislostech.

Na projektu se podílely další instituce a subjekty, v čele s pěti významnými příspěvkovými organizacemi Ministerstva kultury: Českou filharmonií, Národními galeriemi v Praze, Národním muzeem, Národním technickým muzeem a Uměleckoprůmyslovým muzeem v Praze. Nejen z oblasti kultury, ale také dopravy a ochrany životního prostředí se zapojily desítky dalších institucí z České republiky. Celoroční program obsáhl řadu kulturních akcí, edukačních programů, přednášek, prohlídek vltavských památek a vyvrcholil v září stejnojmennou výstavou **VLTAVA slavná & splavná** v Jízdárně Pražského hradu.

Vltavská štafeta

Vltavská štafeta zahájila svou pouť 1. července u pramene řeky Vltavy v národním parku Šumava, později se přidala i voda z pramene Studené Vltavy. Speciální skleněná kapsle putovala na lodích, kolech, vlakem nebo byla nesená pěšky. Přenášely ji desítky účastníků i představitelé institucí spojených s Vltavou. Štafeta navštívila všechny památky ve správě NPÚ na toku řeky a další významná místa. Každá ze zastávek byla spojená s konkrétním symbolem a konáním kulturních akcí. Symbolické zakončení se uskutečnilo 20. listopadu u vodního díla Hořín nedaleko Mělníka za účasti generální ředitelky Nadi Goryczkové a generálních ředitelů Petra Kubala (Povodí Vltavy) a Mariána Šebesty (Povodí Labe).

Srdce Vltavy

Jedním z hlavních exponátů výstavy se stalo Srdce Vltavy – artefakt z hutního skla, který vítal návštěvníky již při vstupu do výstavního prostoru. Dílo designéra Martina Galla ze společnosti LASVIT představuje balvan z koryta řeky, zdobený broušenými liniemi připomínajícími meandry Vltavy. Symboliku řeky a její síly podtrhoval také světelný prvek, díky němuž dílo vrhalo zlatavé odlesky vodní hladiny. Při slavnostním zahájení výstavy vlila manželka prezidenta Eva Pavlová vodu z pramenů řeky přímo do Srdce Vltavy. Voda, která během štafety urazila trasu dlouhou 430 kilometrů, probudila artefakt k životu – Srdce Vltavy se rozsvítilo a začalo symbolicky tepat.

Výstava VLTAVA slavná & splavná

Výstava VLTAVA slavná & splavná, organizovaná společně se Správou Pražského hradu ve spolupráci s předními institucemi zřizovanými Ministerstvem kultury, se konala v Jízdárně Pražského hradu od 5. září 2025 do 4. ledna 2026. Během čtyř měsíců jejího trvání ji navštívilo celkem 41 119 lidí napříč generacemi.

Hlavní ideje výstavy se opíraly o tři vzájemně propojená témata. Prvním je původní název řeky Wild Ahwa, tedy „divoká voda“. Druhým motivem je proud řeky, třetím námětem je pak srdce řeky. Návštěvníci výstavy viděli řadu skvostů: autograf Bedřicha Smetany, originální rukopis symfonické básně Vltava, listinu císaře Karla IV. o splavnění Vltavy z roku 1366, relikvíář na ostatky sv. Jana Nepomuckého ze Svatovítského pokladu, ale i ikonické obrazy – Pohled na Hradčany a Karlův most Oskara Kokoschky, kresbu Egona Schieleho Krumlov a Vltava.

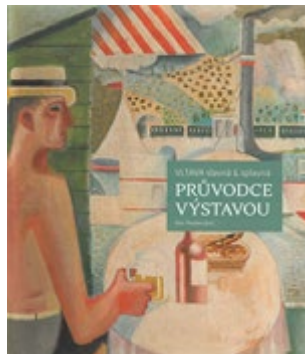

Alegorické pojetí řeky pak přiblížila sochařská díla Stanislava Suchardy, Václava Prachnera a dalších autorů, doplněná o originál barokní sochy Samsona z českobudějovické kašny a sv. Jana Nepomuckého od Jana Brokoffa, podle níž vznikla první socha pro Karlův most. Exponáty na výstavu zapůjčily organizace a soukromí vlastníci z České republiky i zahraničí.

Velký prostor byl věnován také technickému a přírodnímu bohatství řeky, včetně souvisejících volnočasových aktivit. Návštěvníkům se představily například modely mostů a parníků, tradiční voňákové nářadí, unikátní vltavíny, zlato a perly v surové podobě i zpracované do výjimečných šperků, mincí a dalších uměleckých artefaktů, vodní sporty i romantické pojetí života v trampských osadách.

Průvodce výstavou

Součástí výstavy byla také doprovodná publikace – průvodce výstavou, který představil návštěvníkům jednotlivé exponáty a přiblížil tematické rozdělení expozice.

Vltava v mých dlaních

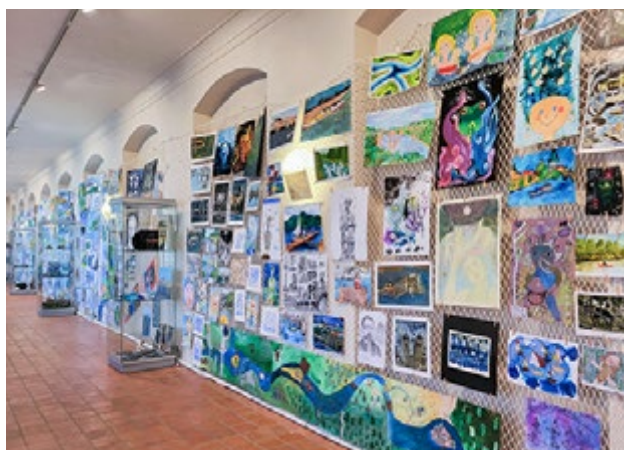
Edukační program k výstavě VLTAVA slavná & splavná byl připraven pro žáky základních škol ve dvou variantách, pro 3.–6. třídu a pro 7.–9. třídu. Interaktivním způsobem představil žákům, co všechno se pojí s řekou a čím je důležitá. Během skupinové prohlídky výstavy děti objevovaly prostřednictvím jednotlivých exponátů tajemství a význam řeky. Doprovodný program během doby konání výstavy společně s lektory z oddělení edukace a dalšího vzdělávání absolvovalo celkem 85 tříd z celé republiky. Součástí výstavy byla herní zóna ve tvaru parníku (vhodná i pro nejmenší návštěvníky) s řadou her, úkolů a interaktivních exponátů. Děti zaujal stůl, kde si mohly vyrobit frotáž či mozaiku s říčními motivy, a také kuličková dráha ve formě Svatojánských proudů. Kromě školních skupin využívaly herní zónu hojně také rodiny s dětmi. Pro všechny věkové kategorie byl k dispozici tištěný průvodce s názvem Splavné leporelo.

Výtvarná soutěž Vltava očima dětí

Součástí výstavy VLTAVA slavná & splavná byly také práce dětí zaslané do výtvarné soutěže **Vltava očima dětí**, [↗](#) které postoupily do finálního výběru. Do soutěže se zapojilo celkem 1 543 prací od dětí i kolektivů z celé České republiky. Dětská fantazie zachytila Vltavu ve všech jejích podobách – od tichých meandrů po mýtické bytosti. Finalisté soutěže převzali ocenění 14. října z rukou generální ředitelky NPÚ Nadi Goryczkové na speciální plavbě po řece Vltavě na lodi Bohemia Rhapsody. Po přistání na Rašínově nábřeží navštívili účastníci historický parník Vyšehrad a interaktivní výstavu stavebnice Merkur. Oceněná díla si můžete prohlédnout [zde](#). [↗](#)

PO STOPÁCH ŠLECHTICKÝCH RODŮ – ROK ITALSKÉ ŠLECHTY

V roce 2025 proběhl jubilejní 15. ročník projektu Po stopách šlechtických rodů s názvem Rok italské šlechty. Na území celé České republiky se odehrály rozmanité doprovodné akce, zaměřené na kulturní vlivy, umělecké inspirace a šlechtické rody italského původu. V dubnu se uskutečnilo slavnostní zahájení projektu v Květné zahradě v Kroměříži za účasti ministra kultury, ministra financí a generální ředitelky NPÚ.

Aktivity Roku italské šlechty se v prostředí českých a moravských hradů a zámků odehrávaly především v letních měsících s cílem oslovit nejširší spektrum návštěvníků.

V letošním ročníku bylo realizováno více než 50 doprovodných kulturních programů, a to nejen v prostorách památkových objektů NPÚ, ale i v historických budovách dalších spolupracujících subjektů.

Publikace

Národní památkový ústav v rámci projektu vydal dva knižní tituly.

Publikace Collaltové: Italský rod na Moravě z pera historika Jana Koumara přibližuje dějiny rodu Collalto e San Salvatore od počátků v 10. století přes jeho příchod na Moravu v 17. století až do roku 1945, kdy rod území opustil. Věnuje též pozornost panstvím a sídlům spojeným s Collalty v českých zemích. Druhým výstupem je kniha Zámek Uherčice Veroniky Selucké, která vůbec poprvé souborně v přehledném průvodci představuje pohnuté osudy jedné z nejpozoruhodnějších šlechtických rezidencí na Moravě.

Obnova a restaurování zámku Uherčice

Hlavním výstupem projektu na poli stavební obnovy a restaurování byla památková rehabilitace pokojů západního křídla zámku Uherčice, obývaného v minulosti téměř 180 let příslušníky italského rodu Collaltů. Bylo přistoupeno k nezbytné renovaci prvotřídní umělecké štukové a malířské výzdoby. Obnova dotčených prostor zahrnovala restaurování historického mobiliáře a vyvrcholila interiérovou instalací barokního apartmánu, zpřístupněného v průběhu Hradozámecké noci. Trasa zahrnuje čtyři místnosti s bohatou štukovou výzdobou, instalované do podoby vrcholně barokního apartmánu s množstvím unikátních předmětů z rodových sbírek, včetně unikátního cestovního lože s baldachýnem.

Ceny Patrimonium pro futuro (Dědictví pro budoucnost) vyhlašuje Národní památkový ústav jako příspěvková organizace Ministerstva kultury pověřená záchranou a rozvíjením hodnot památkového fondu v České republice. Od prvního udělení v roce 2014 se ceny staly prestižním oceněním v oblasti kultury. Putují k těm, kdo se zasloužili o záchranu a obnovu památek, ale také jejich prezentaci nebo správu. Vítězové obdrželi skleněnou sošku symbolizující pomocnou ruku památkové péče, kterou zhotovila sklářská firma Lasvit podle návrhu akademického sochaře Kurta Gebauera.

Záchrana památky, cena veřejnosti Památky děkují

Záchrana pivovaru v Kostelci nad Černými lesy se stala vítězem ve dvou kategoriích. Černokostelecký pivovar je jedinečně dochovaný areál s technologiemi z první republiky. Po ukončení výroby v roce 1987 chátral, dokud jej v roce 2000 nepřevzali dva milovníci pivovarnictví. Ti vyklidili tisíce kubíků suti a pustili se do náročné obnovy. V posledních letech se jim podařilo opravit střechy, fasády i dvory a zprovoznit historickou varnu či

sladovnické zařízení. Nyní se chystá revitalizace unikátního polygonálního žentourového mlýna. Dnes je pivovar živým muzeem a kulturním centrem, ožívají zde i tradiční řemesla a slavnosti.

Objev, nález roku

Cenu získal **objev předlokačního osídlení města Třebíče**. Archeologické výzkumy v letech 2021–2024 odhalily dosud neznámé osídlení z 12. a 13. století. Nalezeny byly hned dva areály spojené s působením dobových elit, vzdálené od sebe jen 130 metrů. Starší z nich stával na Karlově náměstí už ve 12. století a dochovaly se z něj unikátní dřevěné konstrukce.

Druhý, u kostela sv. Martina, byl obehnan příkopem a palisádou a zanikl během 13. století. Objev ukazuje, že v Třebíči existovalo významné osídlení ještě před vznikem města; jde o výjimečný nález i v celostátním měřítku.

Obnova památky

Oceněna byla **obnova dálničního mostu u Vojslavic**. Jde o unikátní dvouúrovňovou konstrukci – horní stavba ze 70. let 20. století je součástí dálnice D1, most pod ní měl sloužit prvorepublikové dálnici na Podkarpatskou Rus, projekt však nebyl dokončen. Před více než deseti lety vznikl projekt na rekonstrukci obou mostů, zahrnoval ovšem zásahy neslučitelné s památkovými hodnotami stavby. Nepříznivé vyhlídky se podařilo odvrátit a díky přístu-

pu Ředitelství silnic a dálnic proběhla řada průzkumů. Technický stav mostu tak mohl být objektivně vyhodnocen. Následně započala podle nového projektu obnova respektující hodnoty výjimečné stavby.

Restaurování památky

V této kategorii bylo oceněno **restaurování nástěnných maleb v hlavním sále zámku Zdislavice**. V roce 2013 se zde následkem dlouhodobé vlhkosti a zatékání zřítla téměř polovina nástropní malby Josefa Winterhaldera ml. z roku 1789. Po stabilizaci stavby a vysušení zdiva byly odpadlé kusy malby uschovány, omítky injektovány a po chemické sanaci dřevěných konstrukcí byla chybějící plocha znovu omítnuta. Rekonstrukce proběhla podle

dochovaných fotografií a zbytků originálu, s použitím historické techniky fresco secco. Výsledkem je obnova cenné výzdoby připomínající povýšení rodu Kaschnitzů do šlechtického stavu.

Prezentace a popularizace

Ocenění získala **výstava MY LOMY: pískovcová krajina v rukou lamačů**. Výstava v Oblastním muzeu v Ústí nad Labem se věnovala historii těžby kamene v Labských pískovcích a Českém Švýcarsku. Během několikaletého projektu odborníci zdokumentovali více než 3 500 starých lomů a skoro 600 souvisejících objektů – nákladiště, kovárny či sklípky. Díky analýzám kamene je možné určit, odkud pochází materiál pro historické stavby

na Děčínsku a Litoměřicku. Výstava ukázala, jak lidská činnost formovala krajinu, a nabídla geologické ukázky i detailní 3D modely. Vznikla i online mapová databáze starých lomů, která pomůže při ochraně a obnově kulturních památek.

Příkladná správa památky

Cenu obdrželi **Marie Milichovská a Vlastislav Tvrđík ze sklárny Huť Jakub v Tasicích**. Sklárna vznikla roku 1796 a fungovala přes dvě století. Po uzavření v roce 2002 jí hrozil zánik, ale díky nadšeneckému úsilí dvou bývalých zaměstnanců byla zachována a zpřístupněna veřejnosti jako skanzen. Areál působí dojmem „posledního dne“, jako by zaměstnanci právě odešli od práce – s pecí, chladírnou, brusírnou i skladištěm včetně původního

technického zařízení. V roce 2014 se pro svou mimořádnou autentičnost stala národní kulturní památkou a dodnes představuje nejlépe dochovanou sklárnu ve střední Evropě.

Osobnost památkové péče

Ocenění v této kategorii získal in memoriam **Ing. Vlastislav Ouarda, Ph.D.**, pro nějž se ochrana kulturního dědictví stala životním posláním. Po studiích začínal v roce 1991 jako kastelán na zámku Velké Březno a později působil v jižních Čechách a na Státním památkovém ústavu v Českých Budějovicích. Vedl průzkumy a monitoring památek UNESCO, stal se ředitelem územního pracoviště NPÚ a od roku 2015 náměstkem ministra kultury.

Aktivně spolupracoval s Mezinárodní radou památek a sídel, působil jako viceprezident Českého národního komitétu ICOMOS a své zkušenosti předával studentům vysokých škol. Zaměřoval se na ohrožené památky, památkový urbanismus a péči o chráněná území.

Cena generální ředitelky NPÚ

Cenu, která je udělována napříč kategoriemi, získala **obnova zahrady a oranžerie na zámku Dobříš**. Areál z let 1745–1765 tvoří zámecká budova, terasovitá francouzská zahrada s fontánami a sochami a oranžerie s iluzivní malbou. Po návratu zámku rodu Colloredo-Mannsfeld v roce 1998 probíhala postupná obnova fasád zámku a zahrady s výzdobou. Více než dvacetiletá revitalizace se završila obnovou oranžerie. Unikátní rekonstrukce té-

měř 90 metrů dlouhé malby na jejím severním průčelí vycházela z dochovaných fragmentů a podrobné fotodokumentace. Dnes oranžerie slouží jako prostor pro výstavy a kulturní akce.

HRADOZÁMECKÁ NOC

Hradozámecká noc v sobotu 23. srpna propojila 138 státních a soukromých památek po celé České republice. Od roku 2010 je symbolickým rozloučením s létem na památkách a také poděkováním návštěvníkům za letní sezonu. Mimořádný večerní program přilákal přes 29 000 návštěvníků, o 3 000 více než v předešlém roce.

Největší oblibě se těšil státní zámek Uherčice, který byl zároveň jedním z hlavních objektů projektu Po stopách šlechtických rodů 2025: Rok italské šlechty. Sídlo italského rodu Collaltů nabídlo bohatý program pojatý jako výlet do barokního světa, včetně ochutnávek, dobové hudby a světelné show. Návštěvníky lákaly i prohlídky nově zrekonstruovaného západního křídla zámku.

Státní hrad a zámek Bečov nad Teplou si připomínal 40 let od nalezení relikviáře sv. Maura. Návštěvníky zavedl na prohlídky zaměřené na dávnou i nedávnou minulost bečovského panství. Výročí 80 let od konce druhé světové války se promítlo do Hradozámecké noci na státním zámku Manětín. Osudům lidí a událostem v letech 1938–1945 se věnovaly tematické divadelní prohlídky.

Oblíbené kostýmované prohlídky připravilo mnoho dalších památek – například státní zámky Třeboň, Lemberk, Stekník, Opočno, Veltrusy, Benešov nad Ploučnicí nebo státní hrad Nové Hrady.

Nedílnou součástí Hradozámecké noci byly divadelní představení a koncerty. Státní hrad Velhartice zval na divadelní představení Járy Cimrmana České nebe v nastudování vřeskovských ochotníků, státní zámek Mnichovo Hradiště nabídl koncert dechového kvintetu Inspiratio Quintet.

Další památky připravily mimořádné prohlídky bez průvodců, mj. státní hrady Landštejn, Kunětická hora, Rabí nebo státní zámek Náchod. Romantickou večerní atmosféru a posezení u táboráku dovolil zažít státní hrad Házmburk.

Hradozámecká noc 2026 se uskuteční 22. srpna.

VÝJIMEČNÉ DNY A UDÁLOSTI NÁVŠTĚVNICKÉ SEZONY

PodCastle NPÚ

PodCastle NPÚ již pět let přináší rozhovory a reportáže zaměřené na památky, architekturu a kulturní dědictví. Posлуhačům přibližuje práci odborníků, aktuální dění v oblasti památkové péče i zajímavé příběhy spojené s ochranou a prezentací památek.

V roce 2025 byl pro Národní památkový ústav stěžejním tématem projekt VLTAVA slavná & splavná, jemuž se věnovala série rozhovorů s kurátory stejnojmenné výstavy. Natáčení podcastu se také stalo součástí Vltavské štafety – rozhovor s jejími účastníky probíhal přímo na voru plujícím po Vltavě a byl zaznamenán i na video.

Na sklonku roku se podcast věnoval výročí 60 let odboru archeologie pražského pracoviště NPÚ. Další z více než 20 epizod roku 2025 se zaměřily na významná výročí či nové publikace NPÚ.

Podcast je dostupný na [webu NPÚ](#), [YouTube](#), [Spotify](#) a dalších podcastových platformách.

Celostátní setkání kastelánů v Chlumci nad Cidlinou

Setkání kastelánů proběhlo 11. a 12. listopadu ve zrekonstruované jízdárně zámku Karlova Koruna v Chlumci nad Cidlinou. Slavnostního přivítání se ujali sami majitelé zámku Francesco Kinský dal Borgo a jeho matka Michelle Hoskins.

Společně kasteláni zhodnotili uplynulou sezonu a zaměřili se i na plány pro sezonu nadcházející. Dále byli přivítáni noví kolegové Petr Bek (Litice), Mgr. Miloš Bělohávek (Valeč), Bc. Kristýna Čermá-

ková (Pernštejn), Mgr. Ondřej Píš (Ploskovice) a Mgr. Věra Polanová (Kozel). Poděkování za dosavadní práci obdrželi odcházející kolegyně a kolegové PhDr. Miroslava Kubatová Pitrová, Ph.D. (Bolevec), Mgr. Tomáš Petr (Valeč), Jakub Zdeněk Škrabal (Pernštejn) a Jana Zimandlová (Ploskovice).

Během druhého dne měli účastníci setkání možnost prohlédnout si zámecké interiéry a blíže se seznámit s historií rodiny Kinský dal Borgo.

Hradozámecký advent na památkách

Hradozámecký advent na památkách ve správě NPÚ opět přinesl kouzlo Vánoc a bohatý program. Už v polovině listopadu ožily památky vánočními jarmarky, následně se do svátečního převlékly i samotné hrady a zámky. Hradozámecký advent spojil celkem 53 objektů ve správě NPÚ a již tradičně se těšil velkému zájmu návštěvníků.

Mimořádný program památky nabízely po celý advent, některé byly otevřené i na Štědrý den, během vánočních svátků či v poslední den roku a po Novém roce. Přípravy na advent zahájily vánoční jarmarky a trhy, mezi nimi například tradiční trhy na Sychrově.

Adventní prohlídky představily vánoční zvyky a tradice, ale i to, jak se svátky slavily v minulosti. Státní zámek Hradec nad Moravicí například umožnil návštěvníkům vstoupit do světa viktoriánských Vánoc a prožít je tak, jak je slavila šlechtická rodina Lichnovských. Vánoční zvyky aristokracie i zámeckého personálu poodhalily prohlídky na státním zámku Litomyšl. Státní zámek Telč pak v mimořádném programu přiblížil, jak prosinec prožívala rodina Podstatzky-Lichtenstein. Návštěvníci poprvé nahlédli do autenticky obnovených místností, kde se hrabě Leopold IV. se svou rodinou připravoval na svátky. Zájemci o umění mohli absolvovat komentované prohlídky výstavy Jana Zrzavého.

Památky nabízely i další rozmanitý program. Například státní zámek Třeboň připravil vánočně vyzdobenou schwarzenberskou trasu, adventní trhy, kostýmované prohlídky, ale i prohlídky pro rodiny s dětmi. Dlouhou tradici má advent na hradě Křivoklát, který otevřel brány návštěvníkům v předvánočním čase už potřicáté. Nabídl bohatý hudební program, loutkové Divadlo potulného čajovníka, stánky, dílničky nebo historický kolotoč. Atmosféru Vánoc na památkách dotvářely výstavy betlémů a vánoční koncerty.

VÝSTUPY ODBORNÝCH ČINNOSTÍ

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Mezinárodní spolupráce tvoří nedílnou součást činnosti Národního památkového ústavu. Pro setkávání se zahraničními kolegy, odborníky i širokou veřejností slouží instituci různé platformy, ať už se jedná o pořádání konferencí, výstav, workshopů nebo akcí souvisejících s členstvím NPÚ v různých mezinárodních sdruženích a výměnou expertních zkušeností.

European Archaeological Council v Gdaňsku

Výročního sympózia EAC, které se konalo v březnu 2025 v polském Gdaňsku, se zúčastnili dva zástupci odboru archeologie na generálním ředitelství NPÚ – Martin Tomášek v roli člena Rady EAC a Stanislava Kučová jako členka pracovní skupiny (Communications). Tématem celé konference byly archivy a sbírky (Life after Life of Archaeological Archives – Accessibility and Re-use of Archaeological Collections in Heritage Management). U kulatých stolů se jednalo také o kriminalitu v archeologii, vlivu klimatu na archeologické památky a o dalších aktuálních tématech.

European Archaeological Council (EAC) je síť státních organizací, které jsou zodpovědné za správu archeologického dědictví v členských státech Rady Evropy, svým členům poskytují rady týkající se všech aspektů správy kulturní-

ho dědictví, stanovuje strategie správy archeologického dědictví, udržuje kontakty a rozvíjí vazby s dalšími mezinárodními organizacemi, které se zajímají o metody a cíle památkové péče. Členské organizace sdílí informace o standardech a postupech souvisejících se správou kulturního dědictví.

Obnova meziválečné architektury tématem brněnského Dne partnerských měst

Ve dnech 2. až 4. června uspořádalo město Brno Den partnerských měst na téma architektura. Účastníci se rozdělili do tří pracovních skupin, z nichž Metodické centrum moderní architektury v Brně mělo na starost problematiku obnovy meziválečné architektury. Účastníci z Brna, Debrecínu, Leedsu, Lipska, Lvova, Prahy, Stuttgartu a Vídně diskutovali o technologiích obnovy, problematických konstrukčních prvcích nebo zpřístupňování rodinných a bytových domů veřejnosti.

Nejllepší metodou, jak se s problémy vypořádat, se ukázalo sdílení příkladů dobré praxe. Představena tak byla například obnova vily Beer ve Vídni, městské knihovny v Lipsku, restaurování historických balkónů, dveří a oken ve Lvově, špičková předprojektová příprava pro obnovu Bauerovy vily v Hrušovanech u Brna, studentské projekty pro obnovu vily paní Powardové v Debrecínu, získání označení Evropské dědictví pro sídliště Werkbundu nebo ilustrovaný návod z univerzity v britském Leedsu provádějící procesem památkové péče odborníky i aktivisty.

PAMÁTKY S MEZINÁRODNÍM STATUSEM

Oddělení památek s mezinárodním statusem generálního ředitelství v Praze koordinuje metodické postupy týkající se památek s mezinárodním statusem, zejména světového dědictví. Vytváří platformu pro setkávání agendou pověřených zaměstnanců NPÚ, odborníků a site managerů a účastní se i mezinárodních akcí. Představujeme výběr aktivit z roku 2025.

ČR hostitelskou zemí **Letní akademie zemí V4**

Mezinárodní kulturní centrum v Krakově se dlouhodobě zaměřuje na vzdělávání a posilování odborných kapacit v oblasti světového dědictví. Hostitelskou zemí 14. ročníku Letní akademie byla ve dnech 23.–27. června 2025 Česká republika. Národní památkový ústav garantoval odborný program, ve kterém proběhly přednáškové bloky, exkurze a pracovní workshopy, cílené na aktuální otázky péče a prezentace památek světového dědictví. Hlavními tématy bylo urbanistické dědictví a kulturní krajina. Zázemí pro akademii poskytla Kutná Hora, program doplnily odborné exkurze po této památce světového dědictví včetně Sedlce, do Kladrub nad Labem, parku v Průhonících a na zámek Kačina.

Konference k **60. výročí založení ICOMOS – Valtice 2025**

Ve dnech 9. a 10. října 2025 se v prostorách zimní jízdárny zámku Valtice konala konference připomínající 60. výročí založení organizace ICOMOS (Mezinárodní rada pro památky a sídla), která je jednou z poradních organizací UNESCO pro otázky kulturního dědictví. Konferenci pořádal Český národní komitét ICOMOS v součinnosti s Národním památkovým ústavem, s přispěním slovenského národního komitétu ICOMOS. Dvoudenní program formou přednášek, panelové diskuze i výstavy shrnul dějiny původního československého a později obou národních komitétů ICOMOS. Na závěr byla pro účastníky připravena komplexně pojatá netradiční exkurze po valtickém zámku.

SHZ Český Krumlov získal „**štít zvýšené ochrany**“

Státní hrad a zámek Český Krumlov, národní kulturní památka zapsaná na Seznam světového dědictví UNESCO, je nově také pod zvýšenou ochranou podle Druhého protokolu Haagské úmluvy o ochraně kulturního dědictví v případě ozbrojeného konfliktu. Rozhodl o tom příslušný výbor v rámci UNESCO na svém zasedání v Paříži. Vedle Českého Krumlova má v Česku zvýšenou ochranu pouze brněnská vila Tugendhat. O udělení statusu zvýšené ochrany pro SHZ Český Krumlov usilovala Česká republika od roku 2023. Příprava nominačních podkladů, jejíž koordinací byl pověřen Národní památkový ústav, probíhala několik let napříč resorty kultury, obrany a zahraničí.

KONFERENCA, AKCE

Národní památkový ústav se aktivně zapojuje do pořádání konferencí ve spolupráci s dalšími institucemi. V roce 2025 se kromě odborných konferencí, z nichž ty nejvýznamnější připomínáme níže, konaly také akce k připomenutí výročí založení odboru archeologie pražského ÚOP.

„60 sezon, tisíce nálezů“: Archeologové územního odborného pracoviště v Praze oslavili 60. výročí

Příběhy hlavního města skryté (nejen) pod povrchem systematicky zkoumá a chrání archeologické pracoviště NPÚ, ÚOP v Praze už od roku 1965. Hlavním impulzem k jeho vzniku byla plánovaná výstavba pražského metra, která si vyžádala řadu archeologických výzkumů přímo v srdci historické Prahy. Od té doby se odborníci z ÚOP na výzkum jádra původního pražského souměstí specializují – od nejstaršího osídlení přes počátky města a jeho proměny až po dobu takřka nedávnou.

Za uplynulých šest dekad prošly pod rukama pražských archeologů stovky výzkumů – při výstavbě metra, opravách ulic, rekonstrukcích památek i v rámci velkých developerských projektů. Svou práci představili na podzim 2025 veřejnosti na mimořádných komentovaných prohlídkách nejvýznamnějších pražských archeologických lokalit, kolektivní přednáškou a rozhovory v podcastu NPÚ. Vedle výzkumu v terénu je úkolem archeologů také péče o významné památkově chráněné lokality. Kvůli uchování pro budoucí generace archeologové NPÚ zajišťují podklady pro odbornou ochranu historických terénů, posuzují stavební záměry a pomáhají chránit památkové hodnoty před nenávratným zničením. Nedílnou součástí jejich práce je i vyhodnocování provedených výzkumů a kontinuální zpracování nálezových souborů získaných v průběhu terénní činnosti.

S nálezovým fondem 15 tisíc krabic archeologických nálezů a doprovodnou terénní dokumentací patří Odbor archeologie pražského odborného pracoviště NPÚ mezi nejdůležitější archeologické instituce hlavního města.

Konference Jan Muka: Osobnost lidská a vědecká (1935–1994)

Konference organizovaná Národním památkovým ústavem a Národním technickým muzeem 5. listopadu 2025 se věnovala připomenutí díla a osobnosti Jana Muka, předčasně zesnulého významného představitele stavebněhistorického průzkumu (a nástupce Dobroslava Líbala ve vedení ateliéru SHP v SÚRPMO).

Přípravu setkání zajistilo za NPÚ oddělení výzkumů a průzkumů GnŘ (F. Facincani, P. Macek a L. Beránková) a za NTM Martin Ebel. Jeho cílem bylo zejména připomenutí metod Jana Muka, které mají

platnost do současnosti, a v praxi opakovaně prokázaly svoji životaschopnost. Zejména kolektivní interdisciplinarita a meziinstitucionální spolupráce se ukazuje jako jeden z nejdůležitějších prvků odkazu Jana Muka, společně se snahou prosadit tehdy nové exaktní metody. To ukázalo nadčasový přístup ke kritickému výzkumu. Metodologicky podnětné setkání předních českých stavebních historiků, archeologů, archivářů, historiků umění a studentů těchto oborů jen doložilo.

Kromě vzpomínek tak převažovaly zejména zásadní metodické a bilanční příspěvky k výzkumu stavebních dějin, poznávání památkového fondu a problematice SHP od předních odborníků (Vl. Razím, J. Škabrada, P. Vlček, M. Rykl, J. Bláha, F. Gabriel, M. Ebel, J. Klápště, K. Samojská, A. Pospíšil, J. Žižka, P. Chotěbor, J. Vinař, P. Zahradník).

Konference k výročí 880 let od založení kláštera Plasy

V roce 2025 uplynulo 880 let od příchodu prvních cisterciáků do plaského údolí řeky Střely. Toto výročí připomněla ve dnech 11.–13. září mezinárodní interdisciplinární konference konaná v areálu kláštera v Plasích, která shrnula nové poznatky o jeho vývoji v širších evropských souvislostech.

Setkání odborníků z oblasti historie, dějin umění, stavebních dějin i péče o kulturní dědictví se zaměřilo nejen na období fungování řeholní komunity, ale také na další etapy existence areálu, včetně jeho proměny v metternichovskou rezidenci. Pozornost byla věnována rovněž utváření širšího prostoru bývalého klášterního panství a jeho kulturní krajiny. Příspěvky byly rozděleny do tematických bloků „Klášter a jeho stavby“, „Klášter a jeho lidé“ a „Klášter a krajina“. Pořadatelé konference byly NPÚ, Muzeum a galerie severního Plzeňska v Mariánské Týnici a NTM – Centrum stavebního dědictví.

Aktivita výzkumu a vývoje v oblasti památkové péče představují klíčovou složku činnosti Národního památkového ústavu. NPÚ provádí nezávislý základní i aplikovaný výzkum a výsledky veřejně šíří prostřednictvím publikací, transferu znalostí či výuky; tím naplňuje znaky organizace pro výzkum a šíření znalostí (výzkumné organizace). V roce 2025 instituce dále upevňovala svou pozici jako výzkumné organizace a strategicky posilovala svůj potenciál jedinečné státní instituce soustředěné na všestrannou péči, výzkum a ochranu národního kulturního dědictví.

NPÚ pokračoval druhým rokem v naplňování cílů formulovaných v Dlouhodobé koncepci rozvoje výzkumné organizace NPÚ na léta 2024–2028, a to v sedmi výzkumných oblastech. Průběžné hodnocení plnění prováděné poskytovatelem Ministerstvem kultury ČR konstatovalo, že i v roce 2025 dosáhl NPÚ stupně A – vynikající. Vedle toho NPÚ pokračoval v řešení 11 projektů účelové podpory (program NAKI III), zpravidla ve spolupráci s dalšími výzkumnými a veřejnými výzkumnými organizacemi v České republice.

Odborné i laické veřejnosti byly výsledky řešení výzkumných úkolů předkládány v odborných pu-

blikacích (monografiích i článcích v odborných časopisech), ve specializovaných mapách, metodikách a památkových postupech a v roce 2025 také na četných výstavách doprovázených kritickými katalogy. Výsledky výzkumu jsou rovněž promítány do konferenčních příspěvků, výuky, edukačních workshopů, stálých expozic na objektech ve správě NPÚ, reportáží v médiích aj.

Výzkumné aktivity organizace přinesly celkem 86 jednotlivých výsledků. Níže jsou představeny příklady těch nejvýznamnějších.

Výstava s kritickým katalogem (Ekrit)

Když služba měla styl. Šlechtické dvory a livreje od 17. do 20. století

Autoři: Milena Hajná, Kateřina Cichrová, Ladislav Tejml, Ladislav Švadlena, Jan Rosendorfský, Kateřina Hlavníčková, Lenka Vaňková

Kritický katalog: Milena Hajná (ed.), *Když služba měla styl. Šlechtické dvory a livreje od 17. do 20. století*, NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích, 2025, ISBN: 978-80-87890-56-1

Dedikace: Výstava s kritickým katalogem vznikla s finanční podporou MK ČR poskytnutou v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity (NAKI III) projektu *Od aristokratického dvora po divadelní scénu*. Historická garderoba ve fondech českých hradů a zámků v evropském kontextu (DH23P00VV46).

Výstava na SHZ Horšovský Týn představila ve dnech 1. 7. až 19. 10. 2025 několik desítek livrejů služebnictva významných šlechtických rodů. Mnohé z exponátů byly vystaveny vůbec poprvé.

Soubor stejnojmenných livrejů je spolu s popisem jejich života na aristokratických sídlech v průběhu několika staletí též obsahem stejnojmenného kritického katalogu výstavy, který obsahuje také stříhy livrejů, makrofotografie tkanin a chemicko-technologické rozborů použitých barviv.

Výstava propojila historické oděvy s ukázkami současných prací studentů Střední školy umění a designu a Vyšší odborné školy v Brně, kteří u příležitosti výstavy vytvořili sérii oděvů inspirovaných historickými livreji.

Když služba měla styl
Šlechtické dvory a livreje od 17. do 20. století

Státní hrad a zámek Horšovský Týn
Náměstí Republiky I
346 01 Horšovský Týn

Výstava je otevřena v návštěvní době zámku od 1. července do 19. října 2025

Výstava vznikla v rámci projektu Ministerstva kultury České republiky a Ústavu ústředního programu NAKI III. 1. DECEMBROVÁ 04. prosince 2025 byla provedena první předpremiérová návštěva historické garderoby na frakcích českých hradů a zámků v evropském kontextu.

MINISTERSTVO KULTURY | NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV | u(p)m | Univerzita Palackého v Olomouci

Výstava s kritickým katalogem (Ekrit)

Překvapivé dědictví. Krematoria a smuteční síně

Autoři: Petr Svoboda, Martin Šolc, Renata Vrabelová

Kritický katalog: Petr Svoboda, Martin Šolc, Renata Vrabelová, Smuteční síně a krematoria. Architektura 20. století, NPÚ, ÚOP v Brně, 2025, ISBN: 978-80-87967-41-6

Dedikace: Výsledek vznikl v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory MK ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO).

Výstava, uskutečněná v období 12. 9. 2025 až 16. 2. 2026 v brněnské vile Stiassni, představila nejrůznější architektonické formy krematorií a smutečních síní v návaznosti na transformaci společenského vnímání smrti počínaje meziválečnou érou 20. století přes nástup socialismu po období normalizace.

Výstava a související kritický katalog s názvem Smuteční síně a krematoria. Architektura 20. století prokázaly, že významná část staveb dosahuje mimořádné výtvarné kvality. Zahrnuty byly výhradně stavby na území České republiky, avšak se zohledněním původně československých, evropských i světových souvislostí. Zvláštní pozornost byla věnována meziválečné architektuře, reprezentované mimo jiné díly Pavla Janáka, Bohuslava Fuchse, Ernsta Wiesnera a Aloise Mezery, a následně výstavbě smutečních síní v socialistickém Československu.

Odborná kniha (B)

Průmyslové dědictví: Důl, koksovna a elektrárna Čs. armáda v Karviné

Autoři: Miloš Matěj (ed.)

Dedikace: Výsledek vznikl v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory MK ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO).

Publikace představuje historický a technologický vývoj dolu Československé armády (ČSA) spolu s navazující koksovnu a elektrárnou, a to v širším kontextu posledních činných hlubinných uhelných dolů v České republice. Výjimečnost tohoto areálu spočívá v ambiciózním projektu velkodolu s plánovanou denní těžbou 10 000 tun uhlí. Tento koncept, připravovaný od konce 30. let 20. století, získal během válečných let

unikátní architektonický rozměr díky účasti kanceláře Schupp a Kremmer. Tito architekti z německého Porúří stojí i za takovými ikonami průmyslového dědictví, jako jsou doly Zollverein XII v Essenu či Rammelsberg v Goslaru, které jsou dnes zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO.

Kniha navazuje na publikace vydané Národním památkovým ústavem, které dokumentují a analyzují dochovaný průmyslový fond z hlediska památkové a muzejní hodnoty.

Odborná kniha (B)

Dějiny evropské architektury, V. díl

Autoři: Václav Mencl (Helena Soukupová ed.)

Dedikace: Výsledek vznikl v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory MK ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO).

Pátý díl řady Dějiny evropské architektury představuje závěrečný svazek rozsáhlé syntézy vývoje evropské architektury. Autor v něm sleduje architektonický vývoj od rané renesance přes manýrismus a baroko až k moderním formám 19. a 20. století a interpretuje jej v širších kulturních, duchovních a historických souvislostech evropské civiliza-

ce. Kniha je doplněna přehledem životopisných dat Václava Mencla, včetně dobových fotografií a jeho kompletní bibliografie.

V pětisvazkové řadě Dějiny evropské architektury bylo předloženo autorovo zásadní syntetické dílo shrnující vývoj evropské architektury od nejstarších civilizací až po novověk. Vydání páté části završuje publikaci posledního dosud nevydaného díla Václava Mencla, předního historika architektury, jehož práce nese minimálně evropský význam.

Odborná kniha (B)

Panský dům, zahrada a zbrojnice v Českém Krumlově

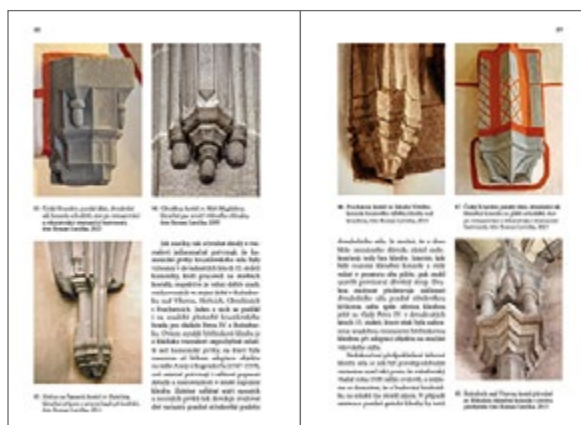
Autoři: Jiří Bloch, Sylva Dobalová, Karel Kašák, Roman Lavička, Jiří Olšan, Kristina Popelka, Vítězslav Prchal

Dedikace: Výsledek vznikl v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory MK ČR na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO).

V monografii jsou poprvé v detailu zdokumentovány a interpretovány proměny českokrumlovského areálu v časovém úseku od počátku 14. století po léta 2021–2023. Komplexní přístup umožnil osvětlit proměny funkcí objektu, jeho stavebních úprav a vybavení též na základě výzkumu každodennosti urozených vdov Anny z Rogendorfu a Evy z Rožmberka. Po-

dobu renesanční zahrady byla rekonstruována prostřednictvím srovnání řady písemných inventářů z 16. a 17. století, latinské oslavné básně z roku 1600 a dobové hortikulturální literatury. Interpretována byla středoevropsky unikátní panská zbrojnice založená Petrem Vokem z Rožmberka.

Pečlivé památkové průzkumy objevily význam posledního dosud neprozkoumaného areálu v rámci městské památkové rezervace zapsané na seznamu UNESCO.

Audiovizuální tvorba s odborným scénářem (Aodb)

Mariánská rapsodie. Barokní mariánská země východního Podkrušnohoří

Projektové konsorcium:

Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem a Národní památkový ústav

Autoři: (tvůrci filmu) Jakub Pátek, Jiří Šlofar; (odborný scénář – e-kniha) Jakub Pátek, Kamil Podroužek, Vít Honys, Antonín Kadlec, Petr Hrubý, Václav Zeman, Martin Barus

Dedikace: Výsledek vznikl s finanční podporou Ministerstva kultury ČR poskytnutou v rámci Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity (NAKI III), projekt „FINIS CONFESSIOINIS“. Baroko východního Krušnohoří. Sakrální stavby a umělecká výzdoba architektury a krajiny (DH23P03OVV028).

Výsledek vznikl ve spolupráci Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem (Filozofické fakulty) a Národního památkového ústavu. Dokumentární film

přibližuje významné sakrální památky regionu východního Krušnohoří a jejich vztah k historické podobě krajiny, která byla ve 20. století výrazně proměněna průmyslovou těžbou.

Prostřednictvím vybraných lokalit – například kostela Nanebevzetí Panny Marie v Horním Jiřetíně, kostela Panny Marie Bolestné v Mariánských Radčicích, baziliky Panny Marie Bolestné v Bohosudově či cisterciáckého kláštera v Oseku – film představuje významné doklady barokní religiozity, architektury a krajinné kompozice severních Čech.

Film je doplněn stejnojmenným odborným scénářem (e-knihou), který rozšiřuje audiovizuální výstup o podrobnější historický, umělecko-historický a památkový kontext jednotlivých lokalit.

Na youtube [zde](#). ↗

METODICKÁ ČINNOST NPÚ / METODICKÁ CENTRA

Národní památkový ústav a jeho metodická centra poskytují prostor pro koncentrovaný výzkum určitého tématu, aplikaci výsledků a jejich prezentaci odborníkům i širší veřejnosti. Na následujících stranách představujeme významné aktivity metodických center při územních odborných pracovištích.

Metodické centrum moderní architektury v Brně

Výzkumná činnost metodického centra

Výzkumný projekt Novostavby v historickém prostředí financovaný Ministerstvem kultury v rámci Programu NAKI ve svém třetím roce ukončil terénní plošný průzkum staveb, jež jsou postupně zadávány do Památkového katalogu a zobrazovány na specializované mapě. Mezi výstupy projektu se zařadil workshop Vzorové příklady dobré praxe konaný v Praze 31. 10. 2025 a dále odborný článek Richarda Biegela (FF Univerzity Karlovy) Novostavby v historickém centru Prahy 1990–2020 (Staletá Praha XLI/2025/1). Výsledky lze průběžně sledovat na webové stránce projektu. ↗

Výstava o historii a obnově Thonetovy vily v Koryčanech

Metodické centrum společně s městem Koryčany připravilo putovní výstavu Spící krásko. Minulost a současnost Thonetovy vily v Koryčanech. Ta měla nejen upozornit na pohnutý osud velkolepého rodinného domu, který si v Koryčanech nechal postavit Alfred Thonet na sklonku 19. století, ale také zařadit vilu a nedaleko stojící továrnu do kontextu podnikatelských a stavebních aktivit členů rozvětvené rodiny Thonetů v průběhu zhruba jednoho sta let. Výstava byla pro zájemce přístupná v přednáškové a výstavní budově v areálu vily Stiassni od 4. března do 5. května.

Připomínka 100 let Masarykovy čtvrti v Brně

Metodické centrum se přidalo k oslavám sta let od pojmenování významné brněnské čtvrti po prvním československém prezidentovi sérií výstav, přednášek a komentovaných prohlídek. Výstava byla zahájena v červnu v Knihovně Jiřího Mahena a v září přesunuta do kulturního domu Rubín v Brně-Žabovřeskách. Zatímco přednášky seznamovaly zájemce z řad široké veřejnosti s historií a vývojem osídlení této části Brna, procházky zavedly účastníky na nejzajímavější místa, jako je kolonie Nový dům nebo kostel sv. Augustina.

Metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě

Výzkumná činnost metodického centra

Metodické centrum průmyslového dědictví je zaměřeno na výzkum technických památek a průmyslového dědictví. Podílí se a koordinuje výzkumy v rámci IP DKRVO, jejichž zhodnocením byly v roce 2025 tři publikace Průmyslové dědictví: Důl, koksovna a elektrárna Čs. armáda v Karviné, Průmyslové dědictví: Rakouská severozápadní dráha (základní síť) a Průmyslové dědictví: Cukrovary Moravy a Slezska. Metodické centrum také poskytuje odbornou pomoc územním odborným pracovištím, zejména v oblasti posouzení návrhů památkové ochrany nebo obnovy technických a průmyslových objektů a zařízení. Na starosti má také agendu týkající se MPZ Vítkovice a průmyslového dědictví na území Moravskoslezského kraje.

Výstava Helena Zemánková: Tvořit ve vytvořeném

Výstava Tvořit ve vytvořeném přinesla ohlédnutí za dlouholetým působením prof. Heleny Zemánkové na Fakultě architektury VUT Brno. Byla věnována tématu konverzí průmyslového dědictví, které postupovalo její vlastní tvorbou i studentskými projekty. Bývalé průmyslové budovy a území bývají vnímány jako překážka rozvoje, jejich architektonické a urbanistické hodnoty ale skrývají silný potenciál a jejich znovuoživení přináší možnost rozvíjet prostředí se silnou historickou pamětí. Výstava připomněla také její spojení s Ostravou – studii konverze Dolní oblasti Vítkovic z roku 2005, která jako první přinesla vizi nového využití rozsáhlého průmyslového území v centru města, a práce studentů zaměřené na Dolní oblast nebo důl Michal.

Metodické setkání specialistů na urbanismus a industriální dědictví v Ostravě

Intenzivní program tří denního metodického setkání specialistů na urbanismus a technické památky NPÚ v Ostravě ve dnech 27.–29. května se skládal z přednášek a exkurzí. Významná část programu se věnovala Karviné a komplexnímu uchopení problematiky krajiny formované hlubinnou těžbou. Setkání se soustředilo nejen na památky v daném území a probíhající archeologický výzkum zaniklých etap vývoje dolu Gabriela, ale také na význam a archeologický potenciál zaniklého města Karviná.

Souhrnně byla představena problematika návrhu krajinné památkové zóny a kulturně-historických hodnot území Karvinska (historie, archeologie, industriál, průzkumy, urbanismus, krajinná zeleň, územní plán. Podrobnější zpráva z akce byla kolegy uveřejněna ve Zprávách památkové péče 2/2025.

Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži

Činnost metodického centra

Metodické centrum se v roce 2025 zaměřilo na odbornou a metodickou podporu péče o památky zahradního umění. Zajišťovalo konzultace s vlastníky a správci památek i interní spolupráci napříč NPÚ. Intenzivně byly řešeny zahrady v Buchlovicích, Kroměříži (Květná a Podzámecká) a parku u zámku Kynžvart. Součástí činnosti byla organizace odborných aktivit a účast na konferencích. Proběhlo setkání ORFIAN zaměřené na památky zahradního umění Karlovarského kraje a online seminář k problematice výskytu bobra.

Odborná konference **Historické zahrady Kroměříž 2025.** **Archeologický průzkum památek zahradního umění**

Ve dnech 19. a 20. června se v Květné zahradě v Kroměříži uskutečnil další ročník již tradiční odborné konference Historické zahrady Kroměříž, tentokrát na téma Archeologický průzkum památek zahradního umění. Řada přednášek postupně zmapovala rozvoj „zahradní archeologie“ jako cenného nástroje pro získání podkladů pro péči o památky zahradního umění. Konferenci pořádalo Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži, příspěvky byly publikovány ve stejnojmenném sborníku v elektronické podobě je dostupný [na stránkách NPÚ](#). ↗

Výzkumný projekt metodického centra

Centrum od března 2023 koordinuje výzkumný projekt Identifikace, interpretace a typologie hmotné struktury památek zahradního umění, realizovaný v rámci programu NAKI III MKČR. V roce 2025 byla v rámci výzkumných aktivit realizována výstava Stavby inspirované antickou a staroegyptskou kulturou v památkách zahradního umění v ČR (Květná zahrada v Kroměříži 6. 9. – 14. 12. 2025), doplněná vydáním stejnojmenného kritického katalogu.

Národní památkový ústav se zapojuje prostřednictvím jednotlivých územních odborných pracovišť do záchranných archeologických průzkumů. Výběr těch nejzajímavějších z nich si vám dovoluujeme představit na následujících stranách.

Karviná-Doly (okres Karviná), předstihový výzkum dolu Gabriela

V roce 2025 realizoval odbor archeologie ÚOP v Ostravě hlavní předstihovou část záchranného archeologického výzkumu vyvolaného konverzí památkově chráněného dolu na společenské a kulturní centrum POHO Park. Terénní odkryvy byly soustředěny na plochy nově budovaných objektů a trasy inženýrských sítí. Cílem bylo dokumentovat v návaznosti na stavebněhistorický průzkum archeologické stopy stavebně-technického vývoje dolu založeného v roce 1852. Podařilo se mj. zachytit pozůstatky chladičové věže a kotelen z let 1908 až 1911, strojovny z let 1885 až 1891 a především velmi dobře dochovanou strojovnu třídírny uhlí z let 1891 až 1908 se základem parního stroje a dalším technickým vybavením.

SZ Kunštát (okres Blansko), Květná zahrada

Zjišťovací archeologický výzkum v prostoru Květné zahrady státního zámku Kunštát byl proveden v souvislosti s přípravou obnovy a s cílem doplnit poznání jejího historického vývoje. Nedestruktivní georadarové měření a sondážní výzkum přinesly nová zjištění o podobě zahrady a starší zástavbě jižně od zámku. Výzkum odhalil relikty okrasné zahrady vzniklé zřejmě při úpravách na konci 18. století i pozdější zásahy z 19. století. Zachyceny byly i pozůstatky dvou budov zaniklých při přestavbě areálu. Významným zjištěním je nález archeologických situací z období počátků hradu, spojených patrně s ranými pyrotechnologickými aktivitami.

Loket (okres Sokolov), zpřesnění založení hradu Loket

V roce 2025 došlo k zásadnímu zpřesnění doby založení kamenného hradu Loket díky záchrannému archeologickému výzkumu v interiéru východního křídla. Průzkum provedený ÚOP v Lokti odhalil nejstarší stavební fázi hlavní kamenné hradby areálu a doklady její mladší přestavby z počátku 13. století. K určení doby vzniku byla využita unikátní metoda extrakce a následného radiouhlíkového datování lipidů ze zbytků potravin v jádru nalezených keramických nádob. Interpretaci podpořil také archeobotanický rozbor uhlíků dřevin a rostlinných makrozbytků. Klíčovým výsledkem je posun absolutního datování počátků hradu přibližně o 100 let, do přelomu 11. a 12. století.

Olomouc, sloup Nejsvětější Trojice, prostor pod podlahou kapele

V souvislosti s probíhající rekonstrukcí sloupu Nejsvětější Trojice byl zahájen také výzkum prostoru pod podlahou kapele. Restaurátoři rozebrali část podlahy s kruhovým otvorem o průměru 45 cm, který se směrem dolů kónicky zužoval. Dne 3. září 2025 do prostoru slezl Richard Zatloukal, archeolog z ÚOP. Provedl fotodokumentaci, vytěžil směs stavební suti a uhlíků a odebral vzorky malt. Všechny nálezy byly moderní intruze bez liturgické či významnější archeologické hodnoty. Jde zřejmě o technický vyrovnávací prostor, který srovnával výškový rozdíl mezi náměstím a podlahou kapele a zároveň odlehčoval hmotu podnože sloupu. Po dokončení zůstal bez dalšího využití. Kruhový otvor v klenbě sloužil k tomu, aby řemeslník, který odstranil dřevěné lešení a šablonu pro stavbu cihlové klenby, mohl své pracoviště opět opustit.

Opava, Masarykova třída, průzkum terénu před rekonstrukcí bývalé pošty

Výzkum v jihovýchodní části historického jádra města na nádvoří bývalé hlavní pošty na Masarykově třídě proběhl kvůli plánovaným stavebním úpravám a podsklepené přístavbě. Terény byly narušeny starší zástavbou, přesto se podařilo zdokumentovat reliktů kamenných zdív původních, pravděpodobně měšťanských domů, později upravených na Malá kasárna. Zjištěny byly i starší objekty – vydřevené jímky a sud s přibližnou datací kolem druhé poloviny 16.–17. století. Nejstarší antropogenní aktivitu představuje osm pravěkých žárových urnových hrobů a jeden hrob typu Kietrz s netypickou úpravou hrobové jámy s konstrukcí. Hroby patří ke kultuře lužických popelníkových polí, doložené výzkumem ze 70. let 20. století i z areálu zdejšího minoritského kláštera.

Praha 6 – Břevnov, Břevnovský klášter, druhá etapa výzkumu válečného pohřebiště

V červenci 2025 skončila druhá etapa záchranného archeologického výzkumu pohřebiště pruských vojáků, kteří zahynuli v prusko-rakouských válkách kolem poloviny 18. století. Nález vyvolal velkou pozornost u odborníků z České republiky i zahraničí. Bylo odkryto dalších 234 kosterních pozůstatků (včetně první etapy se tak jednalo o ostatky 1 292 jedinců, z toho pouze jedné ženy). Nálezy tvoří hlavně části uniforem, přes tisíc knoflíků, nože, fragmenty peněženek i nepočtené devocionálie, dokládající přítomnost katolíků v pruském vojsku. Objeveno bylo i více než 200 střel, které spolu se zraněními přinášejí informace o vojenském životě, válčení a lékařství. Významným objevem byla i kamenná konstrukce středověké ohradní zdi kláštera.

Praha 8 – Bohnice, předstihový průzkum hradiště Zámka

Na podzim 2025 proběhl výzkum na předhradí kulturní památky hradiště Zámka na okraji pražských Bohnic na severu Prahy. Byl vyvolán plánovaným silničním okruhem kolem Prahy. Kvůli očekávanému zániku terénů byl po domluvě s ŘSD a Archeologickým ústavem AV ČR proveden předstihový průzkum s cílem zpřesnit archeologický potenciál lokality a stanovit parametry budoucího záchranného archeologického výzkumu. Potvrdila se existence několika fortifikačních linií předhradí hradiště. Nejstarší lze spojit s pravěkými sídelními horizonty (eneolit až doba bronzová), zatímco nejmladší fázi představují relikty raně středověkého opevnění z 9. století. Dosavadní poznatky spolu s konfigurací terénu naznačují existenci minimálně dvou samostatně opevněných areálů, akropole a předhradí, jejichž rozsah se v jednotlivých obdobích proměňoval.

Uničov (okres Olomouc), parcela č. st. 470 před Medelskou bránou

Rožmberk (okres Český Krumlov), geofyzikální průzkum Horního hradu Rožmberk

V souvislosti s převodem areálu do správy NPÚ realizovalo ÚOP ve spolupráci s Ústavem archeologie a muzeologie MU v Brně geofyzikální průzkum zaměřený na původní podobu sídla. V jeho rámci se podařilo identifikovat část půdorysu jádra zaniklého středověkého hradu, o jehož přesnější poloze a rozsahu dosud panovaly jen dohady. Zachycené podpovrchové anomálie byly interpretovány jako pozůstatky gotické hrady v nároží zpevněné hranolovitou baštou. Pravidelné útvary na vnitřní straně fortifikace je možné považovat za relikty vnitřní zástavby hradního jádra.

V letních měsících roku 2025 byly pod vedením Jakuba Nováka zahájeny archeologické práce v Uničově v souvislosti s plánovanou výstavbou multifunkčního domu na parcele č. st. 470. Tato plocha se nachází v těsné blízkosti Medelské brány, jež sloužila jako západní přístupová cesta do města. Archeologický výzkum byl zaměřen na dokumentaci situací odkrytých těžkou technikou. Při této činnosti došlo k odhalení reliktních starších staveb zděných z cihel i z kamene. Nejpodstatnější byl však objev středověkých kulturních vrstev a objektů, především baterie pyrotechnologických zařízení, která patrně souvisela s železářskou výrobou provozovanou v daném místě ve 13. století. Archeologické práce na lokalitě budou pokračovat i v roce 2026.

Z ČINNOSTI GARANTŮ A SPECIALISTŮ

Garanti a specialisté z územních odborných pracovišť dohlížejí v jednotlivých regionech na průběh obnov a restaurování. Na dalších stranách uvádíme výběr těch nejvýznamnějších akcí, které byly v roce 2025 dokončeny.

Boubín u Horažďovic (okres Klatovy), bývalá strojná cihelna, obnova

Areál představuje dnes již vzácně dochovaný doklad tradiční cihlářské výroby. Zahrnuje hlavní technologické objekty, doprovodné stavby a části původního vybavení. Současný vlastník začal objekty postupně obnovovat, kvůli velmi špatnému stavu hrozil jejich zánik. V první etapě byla provedena stabilizace konstrukcí a oprava krovu pece a nosných obvodových stěn, v následujícím období pokračovaly práce obnovou pecí a komínů. Proběhlo vyčištění dochovaného strojního vybavení a postupná stavební obnova strojovny. V roce 2025 byly dokončeny opravy krovu a střešního pláště strojovny a kolny – sušárny a zároveň práce na opravách stropů nad pecním prostorem.

Děčín, zámek, obnova Dlouhé jízdy, saly terreny a zahrady se schodištěm

V Dlouhé jízdě proběhla celková obnova ohradních arkádových zdí včetně bran a výplní, přemístění výklenkové kaple zpět do původní polohy v ose Dolní brány, výměna povrchu za žulovou kostku, obnova chodníků z pískovcových desek a statické zajištění včetně sanace sklepních prostor a instalace světelných těles. V sale terreně byla restaurována barokní nástěnná a nástropní freska, výmalba průchodu a celková oprava fasády. V Růžové zahradě byla provedena komplexní rekonstrukce zahradní kompozice vycházející z úprav za posledních Thunů z konce 19. století spojená s výsadbou růží, obnova vodních prvků s fontánami a kašnou se sochou Neptuna a restaurování balustrád s edikulami.

Františkovy Lázně (okres Cheb), budova nádraží, obnova

Po zdařilé citlivé obnově, dokončené v roce 2025, se z františkolázeňského nádraží stala reprezentativní dominanta okraje městské památkové rezervace. Přispěl k tomu návrat k původnímu řešení z let 1864–1865, které navrhl významný německý architekt Friedrich Bürklein. Rehabilitaci výrazu umožnila oprava a doplnění množství původních architektonických prvků dle historické fotodokumentace, členění nových výplní otvorů i finální barevnost. Součástí obnovy byla také modernizace interiérů a úprava přednádražního prostoru.

Frenštát pod Radhoštěm (okres Nový Jičín), Jurkovičova sušárna, obnova

V roce 2025 se uskutečnila druhá fáze obnovy Jurkovičovy sušárny ve Frenštátě pod Radhoštěm, nazývané Sušárna Pod Horečkami. Sušárna lnu/ovoce byla postavena v roce 1901 podle návrhu Dušana Jurkoviče z roku 1899. Jedná se o dřevěnou stavbu na kamenném základu ve formě i v detailu inspirovanou lidovou architekturou. V loňském roce byly obnoveny dřevěné součásti budovy navazující na její zděnou část. Na základě restaurátorských průzkumů byla navracena původní barevnost dřevěných i zděných částí z doby vzniku, a to včetně všech detailů, oken, okenic i dveří. Obnoveny byly vnější omítky budovy i kamenná obezdívka sklepa, vnitřní omítky sklepa a podlaha.

Hanušovice (okres Šumperk), bývalá rychta, restaurování průčelí

Budova bývalé rychty představuje lidovou architekturu většího měřítka pocházející pravděpodobně z 80. let 18. století se starším jádrem. V mladší časové rovině vznikl na hlavním (jižním) průčelí dodnes dochovaný obraz Panny Marie Immaculaty. Toto průčelí prošlo během letních měsíců roku 2025 procesem restaurování pod vedením Dušana Rohlíka. Cílem byla obnova vápenných omítek s malbou Panny Marie v doprovodu dvou andělů, situované ve svíslém ovále v ose průčelí mezi okny, provedené freskovou technikou, a také rekonstrukce asymetricky umístěných slunečních hodin v technice seko. Rekonstruováno bylo také malované rámování kolem oken.

Hroby (okres Tábor), hrobka Kolowrat-Krakowských, obnova

Podstatou stavebního a restaurátorského zásahu, který probíhal roku 2025 za účasti odborných pracovníků ÚOP v Českých Budějovicích, byla záchrana a obnova masivně poškozené novogotické hrobky, zejména její statické zajištění, fixace uvolněných kamenných prvků, konsolidace materiálu, odstranění síranových krust, eliminace nepříznivých vlivů a zamezení působení srážkové vody. Cílem byla nejen obnova fyzické podstaty, ale i zachování lokální paměti na významné majitele nedalekého zámku, vymřelou větev rodu Kolowrat-Krakowských.

Chrudim, arciděkanská kapele, restaurování oltářní archy

Archa z roku 1505, vytvořená ve vratslavské dílně Jacoba Beinharta pro kostel Nanebevzetí Panny Marie v Chrudimi, je mimořádným dílem pozdně středověkého umění s mariánskými a christologickými motivy. Restaurování v letech 2022–2025 reagovalo na vážné poškození konstrukce, polychromie i reliéfu. Průzkumy následně odhalily původní barevnost, podkresbu i dataci. Komplexní restaurování zajistilo původní materiál a došlo také k obnovení estetické podoby díla návratem k jeho původnímu barevnému výrazu.

Jablonec nad Nisou, Muzeum skla a bižuterie, obnova Pelantova schodiště

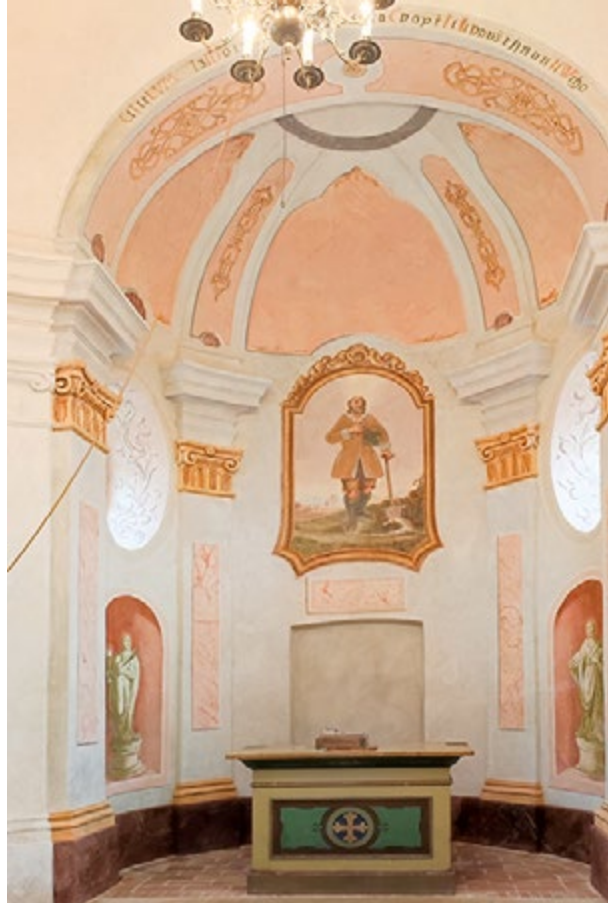
Železobetonové schodiště navržené architektem Karlem Pelantem z roku 1964 je ze stran prosvětleno okny se 14 výplněmi z leptaného skla s abstraktními motivy. Vzhledem k havarijnímu stavu dřevěných rámců došlo k jejich výměně a k čištění a úpravám skel. Každá z výplní o rozměrech 2,55 × 1,15 metru je tvořena 10 mm silným sklem, v místech leptaného dekoru se pak jedná o pouhé 4 mm. V důsledku stavu rámců i výplní a náročnosti celé akce došlo k prasknutí jednoho z původních skel. Technikou leptání kyselinou fluorovodíkovou za použití asfaltových šablon pak byla zhotovena kopie. Unikátní umělecké dílo je tak znovu prezentováno v důstojné podobě.

Jevíčko (okres Svitavy), městská věž, obnova

Městská věž v Jevíčku, zvýšená roku 1593 a dnes výrazná dominanta města, prošla v roce 2025 rozsáhlou obnovou kvůli havarijnímu stavu krovu napadeného dřevokazným hmyzem a houbami. Na základě projektu Ing. Rohlíčka proběhla generální oprava konstrukcí, výměna měděné krytiny, restaurování kříže a makovice i revitalizace fasády. Nálezy v makovici doplnily historii věže. Obnova je příkladem profesionální péče o významnou kulturní památku.

Klatovec (okres Jihlava), dům čp. 26, restaurování maleb a sgrafit

Venkovský dům čp. 26 v Klatovci je autenticky dochovanou ukázkou lidové architektury západní části Českomoravské vrchoviny z poloviny 19. století. Od roku 2023 je kulturní památkou nejen pro své architektonické hodnoty, ale také jako jedinečná autorská galerie spjatá s malířkou Mílou Doleželovou a grafikem Jiřím Marešem. V letech 1961–1972 zde tito výtvarníci vytvořili třináct nástěnných maleb a šest sgrafit, které proměnily nenápadnou chalupu a její ohradní zeď v jedinečnou galerii českého výtvarného umění 20. století pod širým nebem. Díla byla v letech 2024–2025 citlivě restaurována a doplněna o preventivní ochranná opatření.

Kováry (okres Kladno), kaple sv. Isidora, celková obnova

Barokní kaple sv. Isidora (1781) prošla obnovou nejvyšší řemeslné úrovně. V rámci oprav došlo k citlivé repasi původních oken a vstupních dveří včetně kování, k obnově fasády a provedení kamenného přístupového schodiště. Před obnovou interiéru byl proveden restaurátorský průzkum, který v presbytáři prokázal přítomnost iluzivní výmalby, včetně nástěnného obrazu s titulárním světcem kaple a malby světic sv. Barbory a sv. Apoleny v nikách po stranách presbytáře. Výmalba byla odhalena a restaurována. Původní charakter interiéru doplnila obnovená barokní cihelná podlaha, zachovaná pod novodobou podlahou.

Kroměříž, Podzámecká zahrada, obnova Čínského pavilonu

V roce 2025 byla završena několikaletá obnova ostrova s Čínským pavilonem z druhé poloviny 19. století v Podzámecké zahradě v Kroměříži. Objekt byl ohrožen rozpadem břehů, který způsoboval poruchy základů i degradaci nadzemních konstrukcí, a docházelo k odumírání dřevin. Práce byly zahájeny stabilizací břehů, následovalo zajištění základů a obnova pavilonu, včetně restaurování nadzemních konstrukcí. Závěrečnou etapu představovala revitalizace vegetace ostrova, doplněná o instalaci původních prvků mobiliáře (kovové lemovky květinového koše). Postup vycházel z odborných průzkumů a představuje vzorovou komplexní obnovu části zahrady mezinárodního významu, zahrnující stavební, uměleckořemeslnou i vegetační složku.

Ostrov (okres Karlovy Vary), Dům kultury, obnova interiérů

Po opravě fasád a částečné repasi oken v roce 2019 prošel Dům kultury v Ostrově komplexní obnovou interiérů, kde se dochovalo množství uměleckých prvků z doby výstavby – od štukové výzdoby se zlacením přes nástěnné obrazy až po unikátní skleněné lustry. Nejvýraznější změnou oproti původnímu řešení se stalo vložení nového točitého schodiště propojujícího společenský a taneční sál s balkonem. Výsledná renovace citlivě rehabilituje architekturu 50. let a zároveň ji díky zapojení moderních technologií adaptuje pro současné kulturní využití.

Plzeň-Křimice, Na Horničce, kostel Nanebevzetí Panny Marie, restaurování a znovuosazení soch

Sochařská díla v havarijním a torzálním stavu, která byla téměř tři desetiletí uložena v dřevěných bednách, se dočkala doslova svého znovuzrození. Díky restaurování byla zachráněna a opět vrácena do exteriéru, kde plní původní funkci dekorace vstupů v ohradní zdi křimického kostela, významně upraveného v letech 1713–1714 architektem Ferdinandem Maxmiliánem Kaňkou. Jedná se o dvojici pilířů se sochami sv. Jana a sv. Pavla a patronů dobré úrody sv. Nortburgy Ebenské se sv. Isidorem Madridským. Sochy sv. Jana a sv. Pavla prošly restaurováním v letech 2021–2022, zbývající dvě v následujících dvou letech, poté byly všechny znovu osazeny na obnovené pilíře.

Potštejn (okres Rychnov nad Kněžnou), kostel sv. Marka, obnova pláště

V roce 2025 byla dokončena památková obnova vnějšího pláště kostela z roku 1713. Zásahy vycházely z podrobných průzkumů kulturní památky s důrazem na zachování autenticity a věrnou obnovu původních prvků. Barevnost fasády byla určena podle dochovaných vrstev, včetně historických nátěrů na kamenných detailech. V rámci obnovy Restaurováním prošly portál s erbem hraběte Záruby a ornamentální výzdoba pilastrů. Ta byla doplněna, rekonstruována a precizně vyškrábána dle šablon. Obnovena byla také koruna zdíva s prejzovou krytinou. Kostel sv. Marka je nyní opět důstojnou dominantou obce a díky citlivě provedené obnově i věrným dokladem barokního umění.

Praha 1 – Malá Strana, Nerudova, Morzinský palác, restaurátorská obnova fasády

V srpnu 2025 byla dokončena restaurátorská obnova fasády Morzinského paláce na Malé Straně čp. 256, dnešního sídla velvyslanectví Rumunské republiky. Fasáda si dle potvrzujících sondáží zachovala historickou monochromní okrovou barevnost a byla obnovena za použití barev na vápenné bázi. Na kamenných prvcích však stopy po polychromii nalezeny nebyly. Restaurátorům se podařilo úspěšně konsolidovat zejména staticky ohrožené sochy alegorií světadílů na atice. Náročný proces čištění a konzervace je nejvíce patrný na soklové partii se sochami mouřeninů pod ústředním balkonem. Restaurační samotných figur a celé kompozice pod balkonem proběhlo v kombinaci klasických metod i moderních prostředků, avšak vždy vycházelo z tradičních kame-no-sochařských postupů a zručnosti restaurátorů.

Praha 1 – Nové Město, Václavské náměstí, dům čp. 821, rekonstrukce secesní fasády

Pozdně secesní dům od architekta Karla Jandy z roku 1907 nebyl v posledních letech v dobrém technickém stavu. Uliční fasáda včetně oken vyžadovala nutně opravu, včetně repase oken. Obnova vnějšího pláště domu byla projednávána od roku 2015. Okna se zatím stala nerepasovatelnými a byla nutná jejich výměna. Součástí oken byly i dřevěné venkovní stínicí výklopné žaluzie, které byly repasovány a osazeny novými lamelami. Fasáda vykazovala četné poruchy omítkových vrstev a dožilé klem-pířské prvky. Práce byly pečlivě naprojektovány, byl posouzen technický stav i historická barevnost. Fasáda byla opravena restaurátorským způsobem, uličnímu plášti domu byla navrácena zjištěná secesní barevnost fasády i oken.

Strakonice, komenda, restaurování nalezených středověkých deskových obrazů

V roce 2019 došlo k unikátnímu objevu druhotně použitých torz středověkých oltářních křídel s malovaným výjevem Zvěstování Panny Marie a otisky ztracených řezeb a kování na vnitřní straně. V letech 2024–2025 byla památka z první poloviny 15. století za účasti odborných pracovníků ÚOP v Českých Budějovicích restaurována a prezentována veřejnosti v muzejní expozici. Podařilo se tak zachránit významnou část uměleckého díla, které dokládá vysokou úroveň uměleckého vybavení hradní svatyně poté, co se stala součástí sídla představených maltského řádu.

Štramberk (okres Nový Jičín), věž hradu Trúba, obnova střešní krytiny

Stávající šindelová střešní krytina válcové věže již po 60 letech neplnila svou funkci, tedy dostatečnou ochranu krovové konstrukce. Znovu byl vybrán dřevěný šindel, konkrétně tradiční tzv. valašský dřevěný, štípaný ze smrkového dřeva na péro a drážku. Pro zachování vzhledu byl opatřen nátěrem. Rekonstrukce střechy byla pro realizační firmu velmi náročná, nejen z důvodu zachování vzhledu a dodržení všech tradičních technologií, ale i kvůli obtížnosti a náročnosti oprav v daném terénu a v rámci válcové 40 metrů vysoké věže. Pracovníci realizační firmy museli každý den vyšlapat 120 schodů ke krovu, včetně vnesení materiálu, konkrétně šindele na opravu střechy, který se částečně vyťahoval na lanech.

Ústí nad Labem, kostel Nanebevzetí Panny Marie, obnova vnějšího pláště

Pozdně gotická stavba kostela Nanebevzetí Panny Marie patří k nejvýznamnějším památkám města. Obnova iniciovaná arciděkanstvím v Ústí nad Labem byla financována z evropských fondů. Původní záměr obnovit pouze kamenné prvky a fasádu se rozrostl o obnovu truhlářských a kovářských prvků, restaurování náhrobníků, sošky Panny Marie nad jižním portálem a sousoší křížifixu umístěného při vrcholu polygonálního presbytáře. Černý neprodyšný nátěr kamenných prvků věže byl odstraněn a barevná tonalita byla sjednocena s ostatními prvky chrámu tak, aby byl akcentován použitý pískovec z doby výstavby. To byl také nejvýraznější prvek ve změně vzhledu celé stavby.

Tanvald-Kořenov (okres Jablonec nad Nisou), celková obnova železniční trati

Jediná ozubnicová trať v České republice, vybudovaná mezi lety 1900–1902, prošla poslední rekonstrukcí v první polovině 60. let. Její stav, včetně čtyř tunelů, vyžadoval naléhavě obnovu. Ocelové korýtkové pražce a ozubnicové tyče nahradily Y-pražce s originálně vyvinutými stoličkami pro uložení nových tyčí. Do dopravní Dolní Polubný se vrátily speciální ozubnicové výhybky, sešrotované roku 1992. Díky opravě je možný další provoz ozubnicových lokomotiv. Práce pro Správu železnic, s. o., provedla společnost Chládek & Tintěra, a. s., na základě projektu Týmu dopravního inženýrství, s. r. o. Ozubnicové tyče zhotovila Pražská strojírna, a. s., výhybky DT – Výhybkárna a strojírna, a. s.

Vracovice (okres Znojmo), zděná boží muka, obnova

Památková obnova božích muk z 18. století spočívala v restaurování omítek a tvarové rehabilitaci jejich pláště. V rámci zásahu byly odkryty fragmenty malby pašijových výjevů. Na základě uměleckohistorické analýzy tématu byly zhotoveny vizualizace, na nichž bylo šest dochovaných výjevů doplněno deseti předpokládanými výjevy pašijového cyklu. Toto schéma se stalo ideovým východiskem pro výtvarnou rekonstrukci scén, jejichž podobu již řešili výtvarníci. Nejednalo se tedy o kopie konkrétních předloh či dochovaných originálů, ale o uchopení tématu pašijového cyklu současnými výrazovými prostředky s důrazem na narativní složku.

Zlín, Čiperova vila, obnova

Vila ředitele firmy Baťa Dominika Čipery byla spolu s rozsáhlým zahradním areálem postavena v roce 1942 podle projektu architekta Vladimíra Karfíka. V roce 2025 byla dokončena komplexní obnova celého areálu s cílem jeho adaptace na moderní kulturní a kreativní centrum. Projekt vyžadoval úzkou spolupráci investora, projektanta, zhotovitele, restaurátorů i orgánů památkové péče a představuje zdařilou transformaci historického areálu pro potřeby současného provozu. Obnova i restaurátorské práce byly provedeny s maximálním důrazem na zachování původních prvků a architektonického výrazu památky.

Vrchlabí (okres Trutnov), dům čp. 210, rekonstrukce

Dům nazývaný jako stará radnice nebo Möhwaldův dům, pocházející pravděpodobně z doby před rokem 1591, je dvoupodlažní stavbou se zděným přízemím a částečně roubeným patrem ze 17. století. Podobu domu ovlivnilo množství pozdějších přestaveb. V letech 2024–2025 proběhla kompletní jeho rekonstrukce na informační centrum. Ta zahrnovala jak práce v interiéru (restaurování stropní výmalby, podlahy, obnova roubených konstrukcí), tak i v exteriéru (střecha, repase dřevěného štítu, nové nátěry dřevěných prvků a obkladů, omítky a kamenná ostění). Rekonstrukce památky zajistila nejen její záchranu, ale také smysluplné využití

Znojmo, radniční věž, oprava krovu a střechy

Památková obnova radniční věže ve Znojmě, která je mimořádným stavitelským dílem z doby vrcholné gotiky, probíhala s přípravami od roku 2014 a vyvrcholila realizací v letech 2023–2025. Během průzkumu bylo zjištěno, že většina konstrukce krovu věže pochází z doby výstavby, čímž se řadí mezi středoevropské unikáty. Záměrem celé stavební akce bylo odstranění havarijního stavu střešního pláště věže a citlivá památková obnova krovové konstrukce. Jejím výsledkem je úplná oprava a statická stabilizace dřevěné konstrukce věže, odstranění veškerých defektů, vytvoření nového bednění a pokládka nové střešní krytiny z patinované mědi.

Zvěstov (okres Benešov), záchrana zámku

Zámek skrývá původní gotickou tvrz, která byla renesančně přestavěna a v 19. století upravena v historizujícím stylu. Po vyvlastnění v roce 1948 budovu využívalo zemědělské družstvo, což vedlo k devastaci objektu a řízené demolici západního křídla v roce 1969. Polorozbořený zámek rychle chátral. Po jeho převzetí obec v roce 2017 provedla zajišťovací práce. V následujících letech byly postupně odhalovány zbytky zdiva a dozdivány podle zaměření nosné konstrukce západního křídla, zhotovena nová střecha, přičemž nad východním křídlem byl obnoven krov původní. Všechna okna zámku byla osazena novými výplněmi, navrženými podle několika torz a historických fotografií. Tím v roce 2025 skončila první a nejdůležitější etapa záchrany zámku.

Žďár nad Sázavou, Dolní hřbitov, obnova

Dolní „morový“ hřbitov ve Žďáru nad Sázavou je dispozičně i architektonicky velmi hodnotný funerální areál z počátku 18. století, dílo barokního stavitele Jana Blažeje Santiniho-Aichela. Unikátní architektura, která vznikla kvůli obavám z hrozící morové epidemie, byla původně trojúhelného půdorysu, později byl hřbitov obehnan tvarovanou zdí a rozšířen o čtvrtou kapli. V letech 2021–2025 probíhaly postupné opravy tesařských konstrukcí jednotlivých kaplí včetně výměny šindelové krytiny na kaplích a koruně ohradní zdi. Zároveň byly opravovány vnější i vnitřní omítky a došlo k obnově podlahové krytiny ve vstupní kapli.

DALŠÍ VYBRANÉ AKTIVITY Z PAMÁTKOVÉ PÉČE

Národní památkový ústav se v roce 2025 zapojil také dodalších odborných aktivit. Jednalo se například o odborné semináře a kolokvia k připomenutí významných postav památkové péče, prohlubování znalostí k digitalizaci kulturního dědictví a technologickým postupům.

Technologická laboratoř

V únoru 2025 laboratoř zorganizovala již tradiční metodický den se širokým tematickým záběrem, kterého se zúčastnilo více než sto odborných pracovníků NPÚ. V listopadu byl ve spolupráci s Fakultou restaurování UP realizován specializovaný workshop Čištění kamene pomocí laseru spojený s přímou demonstrací postupů, který využili zejména odborní garanti restaurování. Na poli metodického vedení se laboratoř dále zapojila do Metodického dne archeologů konaného v květnu v Českých Budějovicích přednáškou, která definovala klíčové principy konzervace a dlouhodobé preventivní péče o archeologické zdivo. Dále se podílela se správou objektů na přípravě celostátní konference kastelánů, která se konala v červnu v Praze. Laboratoř se zde prezentovala přednáškou zacílenou na principy památkové technologie při dlouhodobé údržbě nemovitých památek. Pokračovala také modernizace přístrojového vybavení pracoviště pořízením materiálového mikroskopu s plně motorizovaným ovládáním a ATP luminometru sloužícího k hodnocení mikrobiologického napadení.

Odborný seminář Restaurování sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci – nové přístupy a technologie

Jako umělecké dílo výjimečného charakteru byl sloup Nejsvětější Trojice zapsán 2. prosince 2000 na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO a v roce 2025 se tak oslavilo pětadvacáté výročí tohoto zápisu.

Jednou z akcí uspořádaných v rámci oslav byl také odborný seminář Restaurování Sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci – nové přístupy a technologie, který se uskutečnil za účasti Národního památkového ústavu.

Přínos Vratislava Nejedlého památkové péči

Národní památkový ústav uspořádal přátelské setkání formou drobného kolokvia na připomenutí nedávno zesnulého PhDr. Vratislava Nejedlého, CSc. (9. 12. 1950 – 15. 6. 2025), historika umění a památkáře, který celou pracovní část života spojil s NPÚ (a jeho institucionálními předchůdci).

Profesně se specializoval na dějiny památkové péče a na dějiny a teorii restaurování. Vedle práce na NPÚ vyučoval také na Akademii výtvarných umění a na Fakultě restaurování v Litomyšli. Patřil k nejvýraznějším a hojně odborně publikujícím osobnostem památkové péče. Vždy se obklopoval mladšími a schopnými kolegy, kteří se k jeho odkazu hrdě hlásí. Zcela zaslouženě proto můžeme hovořit v rámci památkové péče o neoficiální „škole Vratislava Nejedlého“.

Mezinárodní den archeologie

Setkání, tentokrát s podtitulem Archeologie a geologie, se konalo v přednáškovém sále v sídle NPÚ v Liliové ulici v Praze. Cílem bylo nastínit možnosti interdisciplinární spolupráce archeologů a odborníků zabývajících se geologií.

Příspěvky přiblížily možnosti spolupráce s geoparky, výzkumy jednotlivých staveb i lokalit v Praze, severních Čechách nebo v podhůří Beskyd a Jeseníků. Zapojili se přispěvatelé z několika institucí (Asociace geoparků ČR, Národní geopark Ralsko, Muzeum Novojičínska, Česká geologická služba, Geologický ústav AV ČR). Program připravila také dvě další pracoviště NPÚ. ÚOP v Pardubicích uspořádalo akci ve spolupráci s Východočeským muzeem v Pardubicích. Stanoviště terénního archeologického výzkumu doplnila restaurátorská dílna s kopiemi archeologických nálezů. ÚOP v Telči pak přispělo přednáškou Středověké důlní památky na Vysočině.

Studijní cesta do Dánské královské knihovny

V rámci programu Erasmus+ proběhla cesta zaměstnankyň odborných knihoven a dokumentačních fondů, Mgr. Karolíny Menclové (GnŘ) a Mgr. Venduly Leiblové (ÚOP v Ústí nad Labem), do Dánské královské knihovny v Kodani.

Cílem bylo nasbírat zkušenosti s digitalizačním procesem, výměna zkušeností v oblasti uchovávání digitálního kulturního dědictví, digitalizace sbírek a správy archivních fondů. Studijní cesta umožnila detailní vhled do fungování Dánské královské knihovny jako instituce, která komplexně propojuje tradiční knihovní služby s digitalizačními a archivačními procesy na národní úrovni. Získané poznatky pomohou s tvorbou strategií dlouhodobého digitálního uchovávání v naší paměťové instituci, s optimalizací procesů digitalizace historických fondů a fondů NPÚ obecně, ale poslouží i jako inspirace pro nastavení a posílení spolupráce mezi odděleními digitalizace, konzervace a správy fondů a zlepšení přístupnosti digitálních sbírek a kulturního dědictví pro veřejnost.

PÉČE O PAMÁTKOVÉ OBJEKTY VE SPRÁVĚ NPÚ

VYHODNOCENÍ NÁVŠTĚVNICKÉ SEZONY

Národní památkový ústav spravuje více než sto památkových objektů. Jsou mezi nimi nejen hrady a zámky, ale i kláštery, kostely, komplexy zahrad, hospitál, vila nebo technické památky. Níže uvádíme nejdůležitější informace k návštěvnosti, ale i změnám ve fondu spravovaných objektů a významné zápůjčky z mobiliárního fondu zámku Český Krumlov.

Rok 2025 byl pro zpřístupněné památky NPÚ velmi úspěšný. Celková návštěvnost dosáhla 4,260 mil. osob (meziroční nárůst o 6,3 %) a tržby ze vstupného 655,2 mil. Kč (nárůst o 7,4 %) při průměrném vstupném 164 Kč (+1,0 %).

Památky velké čtyřky si udržují téměř čtvrtinovou návštěvnost celého NPÚ, první místo v návštěvnosti posílil SZ Lednice, v tržbách SHZ Český Krumlov, ve výši průměrného vstupného SH Karlštejn, nejvyšší absolutní přírůstek tržeb zaznamenal SZ Hluboká. Na páté místo v návštěvnosti se posunul SH Trosky – za pány z Bergowa ze hry Kingdom Come: Deliverance II sem dorazilo o třetinu více návštěvníků. Dvojnásobný počet návštěvníků přilákala obnova konírny hospodářského dvora SZ Zákupy, oceněná v soutěži Stavba roku 2025. O polovinu více návštěvníků přišlo na SZ Kunštát na výstavu replik korunovačních klenotů. Trvale nadprůměrný růst návštěvnosti potvrdily SH Bouzov, SH Křivoklát a SZ Vranov.

Do fondu spravovaných objektů v září 2025 NPÚ získal industriální památku s pohnutou historií. Areál Rudé věže smrti připomíná utrpení politických vězňů v 50. letech 20. století. Zanedbaný areál musí projít rozsáhlou obnovou, jejímž cílem bude památku v budoucnu otevřít pro veřejnost i s novou stálou expozicí. K 31. 12. byla ukončena správa selské usedlosti U Matoušů v Plzni-Bolevci. Od 1. 1. 2026 přechází správa pod Národní muzeum v přírodě.

Všechny objekty ve správě NPÚ včetně kontaktů uvádíme na s. 131. ↗

Celkový přehled návštěvnosti na jednotlivých památkách najdete na s. 135. ↗

V dalších kapitolách představujeme také výběr obnov, restaurování a nových interiérových instalací, které byly v průběhu roku dokončeny a představeny návštěvníkům.

Zlatý eggenberský vůz zapůjčen na výstavu v zahraničí

V období od dubna do října 2025 byl jeden z nejvýznamnějších historických artefaktů České republiky – zlatý eggenberský vůz – zapůjčen na výstavu *Ambice & Iluze* v zámku Eggenberg ve Štýrském Hradci v rámci projektu *STEIERMARK SCHAU 2025*. Poprvé po více než 350 letech vůz opustil Čechy a stal se hlavním exponátem výstavy prezentující odkaz rodu Eggenbergů v evropském barokním kontextu. Kvůli svým impozantním rozměrům (d. 560 cm, š. 200 cm, v. 300 cm) jej tým restaurátorů pečlivě rozmontoval na 70 částí, které se aklimatizovaly v temperovaných prostorách zámku před zabalením

do transportních beden. Demontáži předcházela rozsáhlý restaurátorský průzkum a konzervátorské ošetření vozu, při němž byly opraveny i některé dosud chybějící části podvozku a dekorativní prvky. Během jeho nepřítomnosti měli návštěvníci zámku Český Krumlov možnost navštívit běžně nepřístupný Zrcadlový sál z 18. století. Kromě vozu bylo do Štýrského Hradce zapůjčeno dalších 49 artefaktů ze zámků Český Krumlov a Hluboká nad Vltavou. Jednalo se např. o unikátní barokní textilie, portréty členů eggenberského rodu, razidla na mince nebo cenné historické knihy.

VYBRANÉ OBNOVY PAMÁTEK, RESTAUROVÁNÍ

Na hradech, zámcích a dalších objektech ve správě Národního památkového ústavu probíhají rozsáhlé obnovy, ale i drobnější zásahy a restaurování sbírkových předmětů. V následujícím přehledu představujeme výběr těch nejvýznamnějších z nich.

SZ Buchlovice, zpřístupnění malé jídelny pro hosty

Po třech letech se v dubnu 2025 návštěvníkům zámku Buchlovice znovu otevřela malá jídelna. Místnost, která byla dříve součástí prohlídkové trasy, musela být kvůli napadení dřevomorkou a následnému špatnému technickému stavu stropu zcela uzavřena. Po náročných opravách, během nichž restaurováři štukový strop doslova rozebrali a znovu sestavili, se prostor na jaře opět zpřístupnil veřejnosti. Do interiéru se vrátil také zrestaurovaný benátský lustr zdobený kyticemi karafiátů a narcisů z melírovaného skla.

SHZ Český Krumlov, zahájení obnovy Horské zahrady

Správa státního hradu a zámku Český Krumlov zahájila 24. března 2025 II. etapu rekonstrukce Horské zahrady. Úvodní fáze prací zahrnovala odstranění několika desítek dřevin, které narušovaly stabilitu svahu nad Rybářskou ulicí. Následovalo zpevnění svahu a obnova původní promenádní stezky. Projekt s plánovaným dokončením v poslední třetině roku 2026 promění lokalitu v novou vycházkovou zahradu s téměř kilometrovou stezkou, třemi altány a expozicí zahradnického muzea. Projekt přinese nejen krásné místo k odpočinku, ale také posílí bezpečnost a stabilitu celého prostoru Horské zahrady.

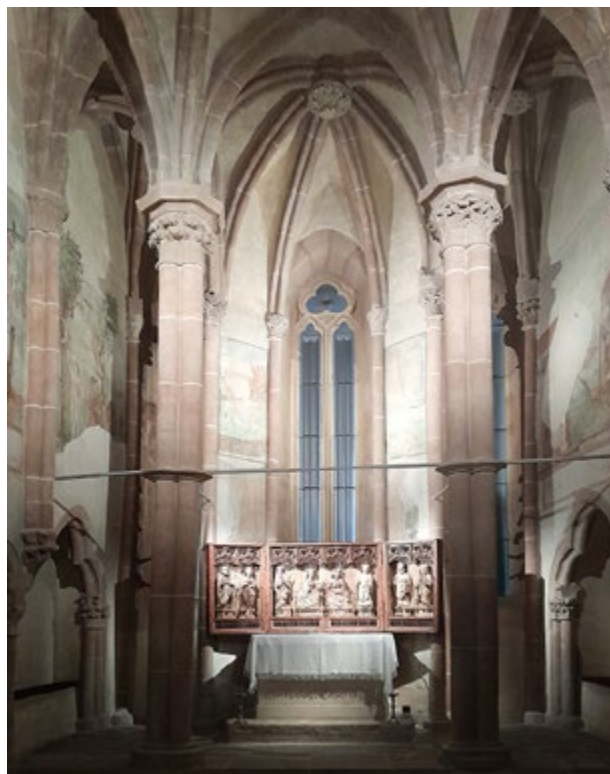
SHZ Frýdlant, obnova střech zámku

Na konci roku 2025 byl ukončen projekt obnovy krovů a střech na objektu renesančního zámku. Součástí stavebních prací byla nejen kompletní obnova krovu a břidlicové střechy, ale také oprava nebo repase všech oken v rámci návštěvního okruhu, a to včetně restaurování vitráží. Při realizaci bylo také zjištěno, že vikýře jsou narušeny následkem nedostatečných oprav v minulosti, a proto byla nutná oprava ve větším rozsahu, než se předpokládalo. Součástí obnovy bylo i restaurování kamenných prvků, instalace nových komínových těles a komínové lávky. Obnova byla hrazena z dotačního programu Ministerstva kultury ČR – rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení. Celkové náklady byly ve výši 21,2 mil. Kč.

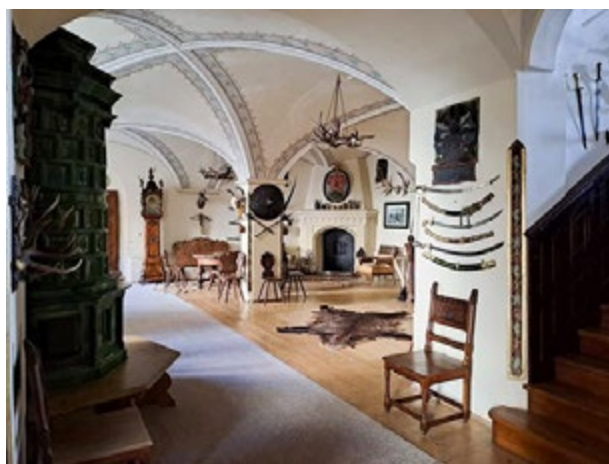

SHZ Horšovský Týn, **obnova gotické kaple Nejsvětější Trojice**

Po tříleté přestávce se znovu otevřela raně gotická kaple Nejsvětější Trojice v západním křídle zámku, kterou ohrožovaly závažné statické poruchy. Práce zahájené v roce 2022 zahrnovaly zpevnění kleneb, fixaci kamenných prvků, injektáže zdiva a restaurování omítek včetně nástěnných maleb. Součástí projektu byla i instalace větracího systému, který stabilizoval mikroklima kaple. Objev inventáře kaple z 19. století a fotografie z roku 1949 umožnily identifikovat původní barokní mobiliář. Předměty byly po restaurování vystaveny v nové expozici v předkaplí, zatímco samotný prostor si zachoval svůj gotický charakter. Obnova a instalace byly podpořeny z dotačního programu Ministerstva kultury ČR. Celkové náklady dosáhly téměř 8,6 mil. Kč.

SZ Hradec nad Moravicí, **navrácení historické podoby Hubertově světnici**

Hubertova světnice na zámku Hradec nad Moravicí získala v roce 2025 podobu, kterou měla v roce 1902, jak ji zachycuje dobová fotografie z alba Schloss Grätz. Toto album pochází z dílny významného opavského ateliéru fotografa Floriana Gödla, jehož snímky dnes představují cenné svědectví o podobě aristokratických sídel na přelomu 19. a 20. století. Obnovený interiér tak návštěvníkům přibližuje autentickou atmosféru loveckého salonku z počátku 20. století. Součástí úprav bylo nejen navrácení původního mobiliáře a výzdoby podle historických pramenů, ale také restaurování výrazných prvků interiéru. Světnici nyní doplňuje zrestaurovaný štít a mimořádně cenné rokokové stojací hodiny, které patří k nejzákladnějším exemplářům svého druhu na našem území.

SZ Hořovice, **restaurování zámecké koupelny v jihozápadním křídle**

Výzdobu koupelny se zahloubeným bazénkem vzniklé po roce 1922 restaurovala Martina Fořtíková. Stěny zdobí malba exotické krajiny s nízkým horizontem. V druhé polovině 20. století prostor chátral a omítková souvrství byla narušena četnými zásahy. Technika olejomalby na sádrovém podkladu a citlivost na kolísání vlhkosti byly identifikovány jako hlavní příčina rozsáhlé degradace. V rámci obnovy byly odstraněny neprodyšné cementové vysprávký ze soklových partií, které byly doplněny materiálem na vápenné bázi. Kvůli charakteru malby byly poškozené plochy zapojeny pomocí napodobivé retuše. Došlo tak k obnovení působivého výtvarného účinku iluzivních průhledů do krajiny s vodními plochami lemovanými bujnou vegetací s palmami. Interiér koupelny se stal součástí prohlídkové trasy Nový zámek.

SZ Jánský Vrch, restaurování historické záclony

Restaurování historické záclony z mobiliárního fondu zámku Jánský Vrch představovalo odborně i časově náročný zásah. Záclona byla před zahájením restaurátorských prací ve velmi špatném stavu, s výraznou trhlinou v ploše textile a s četnými staršími vysprávkami, které materiál deformovaly a negativně ovlivňovaly jeho stabilitu i celkový vzhled. Restaurování bylo realizováno restaurátorkami Romanou Kloudovou a Alžbětou Vrabcovou a vyžadovalo vysokou míru technické odbornosti i precizní řemeslné provedení; náročnost celého procesu byla dále umocněna mimořádným rozměrem záclony o délce 370 cm. Celkové náklady na realizaci prací činily 271 600 Kč. Po restaurování se záclona vrátila do hudebního sálu zámku.

Hospitál Kuks a SZ Sychrov, restaurování soch

Na nádvoří barokního hospitálu Kuks mohli v létě návštěvníci sledovat restaurátorské práce na soše Malého křesťanského bojovníka. Jedná se o originál, který vytesala dílna Matyáše Bernarda Brauna v roce 1731. Restaurátoři z pravé ruky díla nejdříve demontovali měděný meč, neboť jeho uchycení bylo podle odborníků v havarijním stavu. Kromě nového uchycení byla socha také očištěna, zpevněna a narovnána.

V sychrovské zámecké zahradě bylo zrestaurováno sousoší Divých mužů, u nichž bylo kromě doplnění chybějících částí zprovozněno také roky nefungující zařízení na odtok vody z horní nádoby.

SZ Kynžvart, oprava kamenné stěny

Na zámku Kynžvart byla dokončena oprava kamenné stěny za areálem bývalého pivovaru — hrozilo zde sesutí svahu, kdy mohl velký balvan vážně ohrozit objekt i návštěvníky. Jednalo se o zásadní zásah do infrastruktury zámeckého areálu: pod mohutným kamenem (odhadovaný průměr je 5–6 m), byla zajištěna dočasná ocelová konstrukce. Ta měla zabránit pádu balvanu na zeď pivovaru a umožnit bezpečné provedení dalších prací. Zdi a svah byly v havarijním stavu — stěna vykazovala vyboulení a na některých místech i vysypání kamenného zdiva. Při opravě byly využity původní kameny z místa; tam, kde chyběly, byly doplněny nové tak, aby vizuálně odpovídaly historickému charakteru. Celková částka za opravu kamenné stěny se pohybuje kolem 5 mil. Kč.

SZ Kynžvart, **nový most k ostrůvku za západním průčelím**

Zámecký park se dočkal dalšího významného přírůstku – nově zbudovaného mostku, který opět spojuje břeh mlýnského rybníka s romantickým ostrůvkem za západním průčelím zámku. Mostek nahradil původní konstrukci v havarijním stavu, která byla odstraněna z bezpečnostních důvodů. Mostek byl navržen s respektem k historickému rázu místa podle dochovaných fotografií. Ostrůvek ve své době

sloužil jako tiché útočiště Isabel de Silva y Carvajal de Santa Cruz, sestřenice španělského krále Alfonse XIII., a byl přístupný pouze přes branku na mostku, kterou si Isabel mohla uzamknout. Přístup přes mostek tak navazuje nejen na estetickou, ale i duchovní kontinuitu místa. V současnosti je romantické místo též oblíbené pro konání svatebních obřadů či pořádání drobných kulturních nebo hudebních akcí.

SZ Libochovice, **oprava střechy zámku**

V roce 2025 i nadále probíhala rozsáhlá oprava střechy na zámku v Libochovicích. V průběhu oprav bylo do věže zámku uloženo poselství pro příští generaci, obsahující historické mince, dokumenty, fotografie a zámecký klíč. Součástí uložené schránky je také stříbrná pamětní mince „Mince času“, na jejíž výrobu přispělo 113 dárců a město Libochovice. Slavnostní uložení schránky proběhlo 16. prosince 2025 a symbolicky zakončilo část obnovy zámeckých střech.

SZ Stekník, **osazení kopie sochy Neptuna na kašnu v zámecké zahradě**

Socha boha Neptuna jedoucího na delfinu stávala na soklu uprostřed kašny umístěné v ploše spodního parteru v západní části zahrady zámku. Kvůli pokročilé degradaci byla v roce 1998 přemístěna do přístřešku na nádvoří zámku a v roce 2016 prošla restaurátorským zásahem. Vzhledem ke skutečnosti, že soudržnost skulptury narušují mnohočetné lasy jdoucí celou hmotou kamene, nebyla socha osazena zpět na původní místo, ale je prezentována v interiéru zámku. Za finanční podpory britské charitativní organizace The Friends of Czech Heritage se podařilo realizovat projekt navrácení kopie sochy Neptuna na kašnu v zahradě formou výdusku. Realizaci prací zajistil restaurátor Radomil Šolc.

SZ Telč, dokončení obnovy zámecké galerie pro vystavení děl Jana Zrzavého

Stavební úpravy galerie byly realizovány s důrazem na vytvoření stabilních a dlouhodobě udržitelných podmínek odpovídajících nárokům na vystavování vzácných uměleckých děl. Mezi hlavní zásahy patřily nové elektroinstalace, instalace moderního osvětlovacího systému, položení nové dřevěné podlahy, vybudování klimatizačního zařízení, instalace vstupního turniketu, zateplení půdních prostor a vytvoření odpovídajícího zázemí pro kustody. Úpravy zásadně zvýšily technický standard prostor a zajistily optimální mikroklimatické podmínky pro vystavovaná díla. Součástí projektu bylo rovněž pořízení specializovaného výstavního fundusu a provozního vybavení v hodnotě přibližně 1,5 mil. Kč. Celkové náklady na stavební úpravy a vybavení tak dosáhly přibližně 14,5 mil. Kč.

SZ Vizovice, restaurování části nástěnné malby reprezentačního sálu

Ve spolupráci s Univerzitou Pardubice byla zahájena obnova části nástěnné malby v reprezentačním sále. Po podrobném průzkumu a pečlivé přípravě studenti Fakulty restaurování v Litomyšli pod dohledem pedagogů prováděli praktické zásahy na malbě z roku 1757 a zpracovávali téma v ročníkových projektech. Součástí spolupráce bylo odborné zhodnocení nástěnných maleb v bývalém předsálí, tzv. Letní jídelně. Zde se nachází minimálně tři vrstvy maleb. Ta nejmladší z roku 1912 je silně poškozena. Odborní garanti rozhodli o odkrytí větší části nástropní malby na původní vrstvu z 18. století, jejíž stav se ukázal jako uspokojivý. Další práce se tak budou pravděpodobně soustředit na obnovu této historické vrstvy, harmonizující s typologicky shodnou malbou v sousedním reprezentačním sále.

SZ Zákupy, obnova jižního křídla hospodářského dvora

Barokní hospodářský dvůr v Zákupích založila Anna Marie Františka, velkovévodkyně toskánská, v roce 1694. Stavbu navrhli význační italsí architekti Giulio Broglio a Giovanni Domenico Orsi. Národní památkový ústav převzal hospodářský dvůr zámku v Zákupích do své správy v havarijním stavu v roce 2003. Obnova historicky nejcennějšího jižního křídla byla spolufinancována z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Projektové práce začaly v roce 2016, samotná obnova trvala od ledna 2021 do listopadu 2024. Veřejnosti se jižní část zpřístupnila v sezoně 2025 – vznikly zde prohlídkové okruhy Barokní konírna a Interiéry I. patra, které jsou věnovány zakladateli dvora a také již zapomenutým či neexistujícím zámkům.

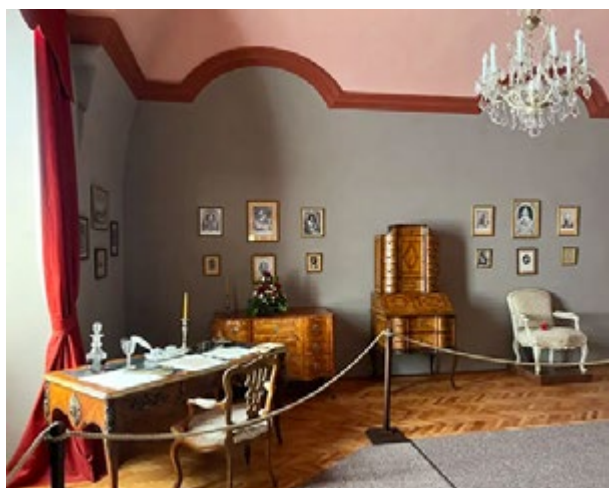
NOVÉ INTERIÉROVÉ INSTALACE A VÝSTAVY

Při každé návštěvnické sezoně připravují územní památkové správy nové expozice, prohlídkové okruhy nebo dlouhodobé výstavy. Jedná se o způsob, jak veřejnosti zajímavě přiblížit život každého z objektů, jeho majitele nebo umělecká díla ze sbírek.

SZ Duchcov, reinstalace prohlídkové trasy k výročí narození Casanovy

V roce 2025 byla, u příležitosti výročí 300 let od narození Giacoma Casanovy, dokončena rekonstrukce pokojů, které na zámku obýval proslulý světoběžník. Dosavadní prohlídková trasa vznikla v 90. letech, dnešní památková péče se snaží především dbát na autentičnost prostoru, proto bylo vhodné přistoupit k reinstalaci interiérů. Restaurátorský průzkum interiérových omítek odhalil ve všech pokojích pozdně barokní fresky, které nebyly obnoveny, ale jejich barevnost posloužila jako vzor pro vhodné barvy do jednotlivých pokojů. Kromě nové výmalby se pokoje dočkaly také povrchové úpravy podlah nebo nových textilií. Pro vybavení místností posloužil především inventář zámku z roku 1797.

SHZ Frýdlant, výstava Vzácná návštěva

Součástí prohlídkového okruhu Frýdlantský hrad byla několik měsíců výstava Vzácná návštěva, která vůbec poprvé představila veřejnosti čtveřici nově objevených renesančních bust. Busty vytvořené v bílém carrarském mramoru zobrazují čtveřici panovníků spojených s habsburským rodem. Výzkum NPÚ v rámci projektu Ad unicum odhalil jejich spojení se sběratelskou činností rodu Clam-Gallas, busty v rodovém muzeu uchovávali již na počátku 19. století. Jako autor portrétů dvojice manželů nizozemské místodržící Markéty Rakouské a Filiberta II. byl identifikován nizozemský sochař Conrat Meit. Třetím vystaveným dílem byl portrét synovce a kmotřence Markéty Rakouské, císaře Karla V. (1500–1558). Jeho autorem je sochař z okruhu Michelangelova žáka, řeholníka Giovanniho Angela da Montorsoli. Výstava obsahovala také předměty spojené s vyobrazenými osobnostmi.

SZ Hradec nad Moravicí, okruh Poklady hradeckého zámku

Devět nových interiérů nabízí okruh Poklady hradeckého zámku na státním zámku Hradec nad Moravicí, který byl v roce 2025 rozšířen o cennou sbírku zbraní a trofejí, které po staletí shromažďoval knížecí rod Lichnovských. Soubor zahrnuje unikátní ukázky puškařského umění z evropského i mimoevropského prostředí a představuje významný doklad sběratelských aktivit aristokracie. Nově instalovaná expozice věrně evokuje podobu zámeckých interiérů z počátku 20. století. Její koncepce vychází z ikonografických pramenů, zejména z dobových fotografií a malířských zobrazení, a zohledňuje také dochované analogie obdobných prostor v aristokratických rezidencích habsburské a pruské monarchie.

SZ Rájec nad Svitavou, každodennost dětí ze šlechtických rodin

Od 1. července do 7. září 2025 doplnila prohlídkovou trasu Privátní a soukromé apartmány v prvním patře výstava Malí následníci v salonech zámku v Rájci nad Svitavou. Připravena byla ve spolupráci se soukromou sběratelkou z Uherského Hradiště a se státním zámkem Jaroměřice nad Rokytnou. Návštěvníkům přiblížila každodennost dětí ve šlechtických rodinách – od porodů a výchovy následníků až po hračky a vybavení dětských pokojů – včetně příkladů z rodiny rájeckých Salm-Reifferscheidtů. Součástí byly také tematické sbírkové předměty, které nejsou běžně vystavovány. Výstavu navštívilo více než 12 000 osob.

SH Rožmberk, reinstalace rodového muzea Buquoyů

Na hradě Rožmberk byla dokončena reinstalace hlavního prohlídkového okruhu v prvním patře, zpřístupněného od 5. dubna. Cílem projektu bylo navrátit reprezentativním interiéřům podobu buquoyovského rodového muzea z poloviny 19. století, založeného z iniciativy hraběte Jiřího Jana Jindřicha Buquoye. Projekt navázal na pětiletou obnovu původní barevnosti sálů. Reinstalace jednotlivých místností vycházela z dochovaných pramenů, zejména kvašů a akvarelů Rudolfa von Alta z let 1853–1855, dobových fotografií, inventářů a plánů. Do expozice byly navraceny historické předměty dlouhodobě uložené v depozitářích, čímž se posílila autenticita prezentace a obnovila původní interpretační koncepce rodového muzea.

SZ Kunštát, sezonní výstava Vivat Georgius rex Bohemiae

Výstava, která proběhla od 7. června do 7. září 2025, připomněla 20. výročí převzetí státního zámku Kunštát do správy Národního památkového ústavu. Výstava vznikla ve spolupráci s Kanceláří prezidenta republiky – odborem památkové péče a oddělením uměleckých sbírek Správy Pražského hradu a představila osobnost významného historického majitele zámku, českého krále Jiřího z Kunštátu a Poděbrad. Návštěvníci mohli zhlédnout repliky českých korunovačních klenotů. Výstavu doprovázel tištěný průvodce a pro zájemce byly připraveny exkluzivní komentované prohlídky.

SZ Telč, výstava děl Jana Zrzavého

V prostorách zámecké galerie byla od 22. července zpřístupněna výstava Sen o skutečnosti: Obrazy Jana Zrzavého ze sbírek NGP, připravená z iniciativy Národního památkového ústavu ve spolupráci s Národní galerií v Praze. Expozice představuje výběr více než 30 děl, včetně prací dlouhodobě nevystavovaných a nejnovější akvizice NGP – Portrétu slečny Tydlitátové. Instalace je přizpůsobena specifickému prostředí zámku a členěna do šesti tematických celků mapujících klíčové okruhy autorovy tvorby: autoportréty a sebestylizaci, inspiraci Leonardem da Vinci, rané práce ze sdružení Sursum, biblické motivy a krajiny ráje, obrazy Bretaně i téma osudové ženy včetně motivu Kleopatry. Součástí expozice je interaktivní studio s čtenářským koutkem a doprovodnými materiály.

SZ Zákupy, nový prohlídkový okruh s apartmány

Nový prohlídkový okruh v interiéru obnovené části hospodářského dvora představuje zakladatelku Annu Marii Františku, velkovévodkyni toskánskou. V samotném zámku, který obývala v 17. a 18. století, se interiéry kvůli přestavbě v 19. století nedochovaly. Ve čtyřech místnostech prvního patra hospodářského dvora proto vznikl čtyřpokojevý apartmán, který je zařízený jako její pracovna, jídelna, ložnice a salon. Obrazová výzdoba a další zařízení přiblíží návštěvníkům stěžejní okamžiky života velkovévodkyně, její zájmy a také stavební aktivity na jejích rozsáhlých panstvích v severních a středních Čechách. Představují také šlechtická sídla, která již neexistují, nebo jsou využívána k jiným účelům. Samostatným prohlídkovým okruhem jsou také obnovené konírny.

SH Trosky, rozšíření pro fanoušky hry Kingdom Come

Díky fenoménu hry Kingdom Come: Deliverance II se abnormálně zvýšil zájem české i zahraniční veřejnosti o hrad Trosky. Správa hradu si proto pro fanoušky přichystala řadu novinek – speciální prohlídky, středověký víkend tematicky věnovaný hře a také byly v areálu hradu umístěny kovové destičky s QR kódy, které po načtení ukážou porovnání současného místa s místem ve videohře.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

**Smuteční síně
a krematoria**
Mourning Halls
and Crematoria

Architektura 20. století
20th Century Architecture

Petr Svoboda
Martin Šolc
Renata Vrabelová

Národní památkový ústav vydává širokou škálu publikací, mezi nimiž jsou zastoupeny odborné monografie a metodiky, katalogy k výstavám i knihy přibližující bohatý památkový fond širší veřejnosti. Rovněž vydává významná odborná periodika. Na následujících stranách přinášíme anotace vybraných publikací a všech periodik NPÚ vydaných v roce 2025, kompletní přehled uvádíme na s. 120. ↗

Publikace

Atlas litinových křížů

Martin Šerák, Zdeněk Petr, Vít Honys, Jan Leibl, Tereza Peerová, Martin Zubík

Kniha vychází z dlouhodobého výzkumu Zdeňka Petra, který shromáždil a porovnal rozsáhlý soubor vzorníků litinových křížů z produkce železáren a dobového obchodu. Navazuje na předchozí studium funerální litiny ve střední Evropě, avšak soustředí se výhradně na český a moravský prostor a na kříž jako nejrozšířenější typ náhrobku. Autor dokládá mimořádnou typovou rozmanitost těchto památek. Hlavním přínosem publikace je usnadnění identifikace jednotlivých typů litinových křížů při jejich odborné obnově.

ISBN 978-80-85036-89-3

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Collaltové. Italský rod na Moravě

Jan Koumar

Publikace vydaná v souvislosti s projektem Rok italské šlechty přibližuje historii rodu Collalto e San Salvatore od jeho počátků v 10. století přes jeho příchod na Moravu v 17. století, až do roku 1945, kdy rod Moravu opouští. Věnuje též pozornost panstvím a sídlům spojeným s Collalty v českých zemích.

ISBN 978-80-908257-6-5

Územní památková správa v Kroměříži

Dějiny evropské architektury – V. díl

Václav Mencl, Helena Soukupová ed.

Závěrečný díl reprezentativního vydání Menclových Dějin evropské architektury úzce navazuje na předchozí díly a obsahuje kapitoly o vývoji architektury v renesanci a baroku, stručně uvádí hlavní architektonická díla v období 19. a 20. století. Nejde o výčet staveb, ale o výklad smyslu architektonického vývoje, viděný v souvislostech se soudobou spiritualitou a filozofií. Kniha je doplněna životopisnými údaji V. Mencla a jeho bibliografií.

ISBN 978-80-88339-20-5

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

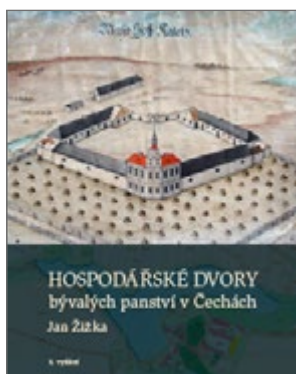
Hlinky. Portrét ulice

Pavla Cenková, Aleš Homola, Matěj Kruntorád, Martin Šolc

Edice, jejímž hlavním tématem je historie brněnských ulic a jejich architektury, doplnila v roce 2025 publikace Hlinky. Portrét ulice. Obsáhlá brožura mapuje vznik a vývoj ulice, patřící v prvních letech 20. století k významným „výkladním skříním“ brněnské architektury. Na precizní historický úvod navazuje katalog historizujících, secesních i eklekticky řešených staveb, mezi nimiž se později začaly objevovat také budovy ovlivněné modernou a funkcionalismem. V publikaci s řadou nových zjištění a poprvé publikovaných historických fotografií jsou obsažena i katalogová hesla staveb, které zanikly teprve v nedávné době a navzdory protestům NPÚ.

ISBN 978-80-87967-40-9

Územní odborné pracoviště v Brně

Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách

Jan Žižka

Hospodářské dvory a hospodářské budovy bývalých panství – velkostatků, stavěné od 17. do počátku 20. století, patřily mezi nejvýznamnější stavby v kulturní zemědělské krajině. Přesto, že jde často o architektonicky výrazné budovy, navrhované i významnými staviteli, nebyla jim dosud věnována dostatečná pozornost. Druhá polovina 20. století navíc hospodářským dvorům z různých důvodů nepřála. Řada jich zanikla, a to i v posledních 20 letech, a řada z nich je dnes v havarijním stavu. Předkládaná publikace je pokusem alespoň o určitou splátku našeho dluhu vůči těmto stavbám.

ISBN 978-80-88339-19-9, 3. vydání

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Hrad Švihov

Vendula Hnojská, Lukáš Bojčuk, Linda Foster, Tomáš Karel

Hrad Švihov patří mezi významné klenoty české hradní architektury. Tato publikace představuje komplexního průvodce, který čtenáře provádí nejen hradními interiéry, ale také bohatou historií místa, jeho legendami a zajímavými detaily, které mohou návštěvníkům při běžné prohlídce snadno uniknout. Autoři se zaměřují na vyvážené zpracování tématu – oddělují historická fakta od romantizujících představ a uvádějí na pravou míru některé dlouhodobě tradované omyly. Zároveň zdůrazňují jedinečnost hradu v kontextu českého i evropského stavebního dědictví.

ISBN 978-80-87890-58-5

Územní památková správa v Českých Budějovicích

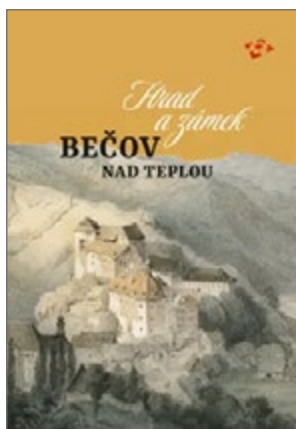
Hrad Veverčí

Radek Ryšavý

Nový typ publikace, tzv. malý průvodce památkou, návštěvníkům nabídne základní informace o historii památky, významných osobnostech, zpřístupněných interiérech, zahradě, parku či areálu a dalších zajímavostech. Součástí průvodce je také přehledná mapa areálu a reprezentativní fotografie, které doplňují nadčasový a vizuálně atraktivní obsah. Malý průvodce má ambice stát se sběratelskou řadou a zároveň cenově dostupným prodejním artiklem pro návštěvníky památek.

ISBN 978-80-908257-7-2

Územní památková správa v Kroměříži

Hrad a zámek Bečov nad Teplou

Lukáš M. Vytlačil, Tomáš Wizovský, Kateřina Nývltová, Jiří Šindelář

Kniha představuje návštěvníkům historii a architekturu významného západočeského areálu. Sleduje jeho vznik ve 14. století, přestavby gotického hradu a renesančního zámku, život majitelů včetně Questenbergů a Beaufort-Spontinů a proměny interiérů a zahrad. Významnou součástí je i románský relikvíář sv. Maura a jeho restaurování, stejně jako současná expozice a citlivá obnova celého areálu.

ISBN 978-80-7480-220-1

Územní památková správa v Ústí nad Labem

Josef Štulc. Památkář, kolega, přítel

Kniha vznikla jako pocta mimořádné osobnosti české památkové péče. Připomíná 80. jubileum Josefa Štulce, významného památkáře, badatele a pedagoga. Sborník přináší texty odborného i ryze osobního charakteru, kterými přispěly téměř dvě desítky Štulcových přátel, kolegů i žáků. Jako celek dává kniha nahlédnout nejen do pozoruhodných profesních osudů jubilanta, ale přesvědčivě také ukazuje, jak široké spektrum odborníků a témat dokázal Josef Štulc svou prací na poli ochrany památek ovlivnit.

ISBN 978-80-7480-212-6

Generální ředitelství

Když služba měla styl

Milena Hajná, Kateřina Cichrová, Kateřina Hlavničková

Kniha obsahuje odborné studie a obsáhlý katalog livrejí služebnictva významných šlechtických rodů, které jsou součástí mobiliárních fondů objektů ve správě NPÚ. Nabízí tak výjimečnou příležitost nahlédnout do světa a života zámeckých služebníků na šlechtických dvorech od 17. do počátku 20. století. Ve vybraných případech jsou připojeny také stříhy livrejí, které dokumentují vývoj oděvu. U livrejí z nejzajímavějších materiálů byly rovněž provedeny technologické analýzy tkanin a chemicko-technologické rozborů použitých barviv. Kniha připomíná i dámské služebnictvo a téma péče o garderobu. Služebnické livreje dosud nebyly v tomto rozsahu v České republice prezentovány.

ISBN 978-80-87890-56-1

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Místa skrytých příběhů. Zámky moravskoslezského pomezí

Romana Rosová, Jana Koudelová, Martin Strakoš

Publikace přináší příběhy zámků v Moravskoslezském kraji, které se v důsledku dějinných událostí dostaly do složité situace. Představuje stavby, jejichž další fungování je nejasné a nejisté, zámky, které již mají fungující náplň, i ty, které právě procházejí vytvářením nové budoucnosti. U každého sledujeme osudy až do současnosti. Kniha prezentuje i různé způsoby řešení dalšího využití objektů a pokouší se naznačit i nové přístupy k jejich prezentaci. Věnuje se devíti zámkům – Chotěbuzi, Kunčicím, Neplachovicím, Staré Vsi nad Ondřejnicí, Kunínu, Hošťálkovům, Janovicím, Bílovci a Dívčímu Hradu.

ISBN 978-80-88240-41-9

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Móda v časech kříže a kalicha. Oděvní kultura v českých zemích

14. a 15. století

Alena Nachtmannová

Publikace podává přehled o vývoji odívání ve 14. a 15. století. Na základě studia písemných i obrazových pramenů sleduje autorka nejen vývoj módy, ale i vztah středověkých lidí k oděvu a tělesné kráse. V centru pozornosti je prostředí šlechty a královského dvora, kde se vytvářely módní a estetické vzory, i dobová etiketa. Nahlédneme do prostředí měšťanů, venkovanů a seznámíme se s odíváním lidí na okraji společnosti. Bohatý obrazový doprovod čerpá ze všech oblastí dobového výtvarného umění, jako pramenu k poznání vzhledu a střihu oděvu, ale i ke zkoumání dobového vkusu.

ISBN 978-80-88339-06-9, dotisk 1. vydání

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Most, zánik a zrození

Petra Andrejchová, Tomáš Brož, Jan Hanzlík, Jan Leibl, Lucie Radová, Hana Veselá

Základem publikace se stala výstava Most. Zánik a zrození, uspořádaná v roce 2014 k 50. výročí rozhodnutí o demolici města. Jejím cílem bylo veřejnosti přiblížit i ve světovém kontextu jedinečný experiment spočívající v totálním zničení historického města a výstavbě města zcela nového, a to včetně velmi rozsáhlé infrastruktury. Zdrojem byly zejména prameny, které NPÚ spravuje jako nástupnická organizace Krajského střediska státní památkové péče, zajišťujícího odbornou dokumentaci historického stavebního fondu města před jeho demolicí. Publikace vydaná ve spolupráci s Oblastním muzeem a galerií v Mostě vyšla již ve druhém vydání.

ISBN 978-80-85036-88-6, 2. vydání

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Od kroužkové košile k plátové zbroji

Pavel Macků

Kniha shrnuje vývoj zbroje především u elitních vojáků – rytířů ve středoevropském prostoru v letech 1200–1420. V této době dochází k rychlému technologickému rozvoji, který lze charakterizovat jako přechod od kroužkových přes kombinované až po rané plátové zbroje. Tento vývoj je prezentován na základě srovnání všech typů pramenů, mj. historických, archeologických či muzejních exponátů. Publikace obsahuje přehledové tabulky chronologického vývoje jednotlivých částí zbrojí, obrázky a fotografie originálních exemplářů i kvalitních replik pro lepší představu čtenáře o jejich vrstvení a funkcionalitě.

ISBN 978-80-7480-213-3, 2. rozšířené vydání

Generální ředitelství

Paměť zámků a jejich krajiny: Bílovec. Od hradu k zámku

František Kolář, Irena Korbelařová, Dalibor Prix (eds.)

Publikace je zároveň kritickým katalogem stejnojmenné výstavy zahájené na podzim 2025 v prostorách bíloveckého zámku. První část knihy je věnována středověkým a raně novověkým dějinám Bílovce v kontextu Opavského vévodství jednak prostřednictvím vybraných osobností šlechtických rodů, držitelů bíloveckého panství, jednak skrze stavební přeměnu městského hradu v Bílovci na renesanční zámek. Prezentované dějiny jsou zasazeny také do evropských souvislostí. Druhou část publikace tvoří katalog předmětů.

ISBN 978-80-88240-42-6

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Panský dům, zahrada a zbrojnice v Českém Krumlově

Jiří Bloch, Sylva Dobalová, Karel Kašák, Roman Lavička, Jiří Olšan, Kristina Popelka, Vítězslav Prchal

Kolektiv autorů se soustředil na rozsáhlý areál staveb v krajinně dominantní poloze vltavského meandru v Českém Krumlově. Zkoumají jej nejen z hledisek památkářských, archeologických, uměleckohistorických či vědy o historických zahradách, ale i prostřednictvím písemných pramenů, které vytvářejí průzory do podoby a funkcí staveb i života jejich obyvatel. Monografie vznikla v rámci vědecko-výzkumné činnosti NPÚ financované z institucionální podpory Ministerstva kultury na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace (IP DKRVO). ISBN 978-80-88446-13-2

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Po stopách horníků. Poznávání hornické krajiny Krušnohoří

Ondřej Malina, Helena Malinová, Helena Petrovová

Edukační brožura seznamuje děti i jejich rodiče a učitele atraktivní formou s historickým rudným hornictvím do 19. století a s ním souvisejícími krušnohorskými lokalitami zapsanými na Seznamu světového dědictví. Prostřednictvím schémat propojujících povrch a podzemí ukazuje základní proces těžby od prospekce přes dobývání ložisek a následné úpravy rud až po pozůstatky v krajině. Výklad doplňují historická vyobrazení provozu dolů, fotografie z terénu a mapa českých komponent Hornického regionu Erzgebirge/Krušnohoří. Na publikaci navazují pracovní listy pro různé věkové skupiny dostupné [online](#). ↗

ISBN 978-80-906866-9-4

Územní odborné pracoviště v Lokti

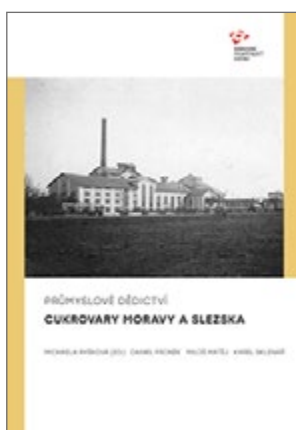
Procházka panstvím Telč

Martina Indrová, Irena Tobiášková, Lucie Bláhová, Jana Zášková, Jaroslava Musilová

Na základě přetrvávajícího zájmu čtenářů vyšel dotisk oblíbené publikace Procházka panstvím Telč, jejíž původní náklad byl zcela rozebrán. Kniha vznikla jako společné dílo odborníků telčského pracoviště NPÚ a představuje jeden z výstupů výzkumného projektu Kulturní krajina jako prostor pro reprezentaci a relaxaci vybraných aristokratických rodů v období od 17. do počátku 20. století. Inovativním způsobem představuje telčské panství nejen jako zámecký areál, ale jako komplexní hospodářský celek a kulturní krajinu formovanou aristokratickými rody v průběhu staletí.

ISBN 978-80-905631-2-4

Územní odborné pracoviště v Telči, dotisk 1. vydání

Průmyslové dědictví. Cukrovary Moravy a Slezska

Michaela Ryšková, Daniel Froněk, Miloš Matěj, Karel Sklenář

Cukrovarnictví představovalo jedno z významných odvětví industrializace českých zemí. Pod vlivem napoleonské Francie byl znemožněn dovoz třtinového cukru z anglických kolonií, a tak v urbanizující se střední Evropě vznikla potřeba nahradit komoditu domácími surovinami. Přes technologické obtíže došlo k emancipaci cukrovarnictví jako oboru, který se podílel na přeměně zemědělské krajiny českých zemí v krajinu industriální. Představuje historický vývoj výroby cukru na Moravě a v rakouské části Slezska, podrobněji se věnuje technologickému a stavebnímu vývoji a představuje objekty a areály významné z hlediska památkových hodnot.

ISBN 978-80-7480-221-8

Generální ředitelství

Průmyslové dědictví: Důl, koksovna a elektrárna Čs. armáda v Karvině Miloš Matěj

Publikace si klade za cíl představit historický a technologický vývoj dolu ČSA (Československé armády; dříve Jan-Karel, následně President Beneš) a s ním spojené koksovny a elektrárny (pozdější teplárny) v širším kontextu posledních činných hlubinných uhelných dolů v České republice. Kniha navazuje na publikace vydané Metodickým centrem průmyslového dědictví, které dokumentují a analyzují dochovaný průmyslový fond z hlediska památkové a muzejní hodnoty.

ISBN 978-80-88240-43-3

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Průmyslové dědictví: Rakouská severozápadní dráha (základní síť) Alena Borovcová

Po knize věnované Jihoseveroněmecké spojovací dráze byl vydán druhý díl trilogie, zaměřený na její dceřinou společnost. Rakouská severozápadní dráha (Österreichische Nordwestbahn, ÖNWB) patřila mezi nejdůležitější a nejrozsáhlejší železnice habsburské monarchie. Její tratě se dělily na základní síť a doplňovací síť, tzv. Polabskou dráhu. Publikace se soustředí na základní síť, jejíž kmenová trať vycházela z Vídně a přes Znojmo, Jihlavu, Havlíčkův Brod, Čáslav, Kolín a Velký Osek směřovala do Mladé Boleslavi. Z ní odbočovalo šest křídel do Sigmundsherbergu, Rosic nad Labem (Pardubice), Poříčí u Trutnova, Jičína, Vrchlabí a Svobody nad Úpou.

ISBN 978-80-88-240-44-0

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Puech-Chabalova filtrace v městské vodárně v Plzni Pavel Domanický

Drobná populárně-naučná publikace se věnuje vzniku, technickému principu, provozu a mimořádnému významu Puech-Chabalovy filtrace v plzeňské vodárně, vybudované v letech 1924–1926. Na pozadí stručně nastíněné historie zásobování města vodou představuje francouzský vícestupňový filtrační systém jako technologicky vyspělé řešení své doby, které přineslo výrazné zlepšení hygienické nezávadnosti vody, úsporu práce a efektivnější údržbu. Pozornost je věnována i architektonickému řešení budovy od architekta Hanuše Zápala. Jedná se o poslední příklad tohoto dochovaného systému v České republice a výjimečně hodnotnou památku evropského vodárenského inženýrství.

ISBN 978-80-85035-66-7

Územní odborné pracoviště v Plzni

Řeč středověké fortifikační architektury – terminologie a její souvislosti Vladislav Razím

Druhé vydání knihy přináší v upravené verzi systematický souhrn terminologie středověké fortifikační architektury pro území České republiky, podaný v širších evropských souvislostech. Výkladová část představuje druhy opevněných staveb a sídel, jejich strukturu a jednotlivé prvky, přehledným způsobem vysvětluje vzájemné vztahy a funkce. Uvedené položky jsou seřazeny ve čtyřjazyčném slovníku (vedle češtiny angličtina, němčina a francouzština), který dosud chyběl. Vše je doprovázeno bohatou obrazovou přílohou.

ISBN 978-80-88339-18-2, 2. vydání

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Skryté půvaby českých sídlišť

Hana Řepková

Úvod knihy naznačí, kde se mohou na sídlišťích skrývat půvaby a proč nám tak dlouho zůstávaly skryty. Druhá část mapuje vývoj idejí a podoby sídlišť, vliv stavebníka a doby na jejich kvalitu a představuje sídliště v památkovém zájmu. Je zakončena přehledem tuzemských souborů a objektů hromadného bydlení ve 20. století, které mají státem garantovanou památkovou ochranu. Třetí část je katalogem stavebních a funkčních prvků sídlišť, který odhaluje, kde se mohou skrývat dosud přehlížené hodnoty. Čtvrtá část knihy přináší pohled na deset českých a moravských sídlišť, která svými kvalitami vybočují z hlavního proudu.

ISBN 978-80-88339-21-2, 2. vydání

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

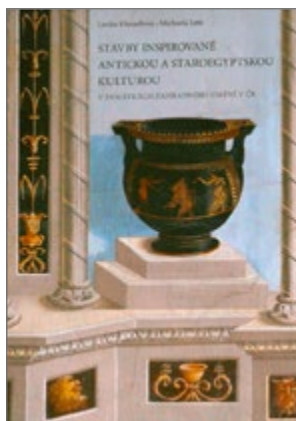
Smuteční síně a krematoria

Petr Svoboda, Martin Šolc, Renata Vrabelová

V meziválečném období byla krematoria chápána jako civilizační a kulturní symbol moderní společnosti, v socialistické éře pak spolu se smutečními síněmi nahradily sakrální objekty, které už ideologicky nevyhovovaly. Jestliže kostel býval v dějinách vždy hrdým nositelem kvalitní architektury a špičkového výtvarného umění, v období po druhé světové válce tuto roli přebraly právě smuteční síně. Nová publikace Národního památkového ústavu, stejně jako výstava, jež se konala ve vile Stiassni od září 2025 do února 2026, se detailně věnuje tomuto stavebnímu typu.

ISBN 978-80-87967-41-6

Územní odborné pracoviště v Brně

Stavby inspirované antickou a staroegyptskou kulturou v památkách zahradního umění v ČR

Lenka Křesadlová, Michaela Letá

Kritický katalog, který vznikl ke stejnojmenné výstavě, mapuje odraz starověkých kultur – egyptské, řecké a římské – v kompozici zahrad a parků v Evropě a na území České republiky. Po obecném úvodu následuje přehled vlivu starověkých kultur na architektonickou výstavu zahradních kompozic od období renesance do závěru 19. století v jednotlivých evropských zemích. Na tuto část navazuje podrobný popis situace na našem území, vycházející z terénních průzkumů, studia literatury a archivních dokumentů. Sledované období je doplněno stručnou kapitolou věnovanou období první republiky. Text je bohatě doplněn dobovými vyobrazeními i aktuální fotografickou dokumentací.

ISBN 978-80-87231-62-3

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

Středověké nástěnné malby na jihu Čech I.

Ondřej Faktor, Petr Pavelec

První svazek z plánovaného dvojdílného projektu, jehož cílem je sumarizace dosavadního výzkumu středověkých nástěnných maleb na území současného Jihočeského kraje. Publikace se zabývá 33 lokalitami s nástěnnými malbami v okresech České Budějovice, Český Krumlov a Prachatice. Dolní časovou hranici výzkumu tvoří období druhé poloviny 12. století, horní časová linka je pak představena obdobím po roce 1500.

ISBN 978-80-87890-53-0, 2. vydání

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Tradice v detailech. Fasády z tvrdých omítek první poloviny 20. století

David Javorský – Petr Kotrba

Omítky s vyšším podílem cementového pojiva tvoří povrchovou úpravu nezanebatelné části historického stavebního fondu. Katalog prezentuje tvrdé omítky, jejich kontexty a zejména rozmanitost jejich podob a užívání. Výstava s kritickým katalogem vznikla s finanční podporou Ministerstva kultury ČR poskytnutou v rámci výzkumného projektu Obnova fasád z tvrdých omítek z 1. poloviny 20. století (DH23P030VV012) zařazeného do Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity (NAKI III).

ISBN 978-80-88446-12-5

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

V lesku knížecí koruny. Stavební a kulturní dějiny raduňského šlechtického sídla

Markéta Kouřilová (ed.)

Publikace se věnuje stavebním proměnám zámku v Raduni od 14. století do 20. století. Na základě výzkumu analyzuje vývoj sídla od středověké tvrze k renesančnímu zámku a dále jeho klasicistní a následně historizující přestavbu, které mu daly dnešní podobu. Rovněž tematizuje proměny funkčního rozvržení a využití raduňského sídla a jeho úlohu v rámci sídelní strategie jednotlivých majitelů. Zároveň zasazuje stavební vývoj zámku do širších souvislostí, když sleduje také osudy, působení a motivy majitelů, které tyto přestavby iniciovaly, včetně kontextu s vývojem celého panství, resp. dalších majetků.

ISBN 978-80-88240-46-4

Územní odborné pracoviště v Ostravě

VLTAVA slavná & splavná. Průvodce výstavou

Petr Pavelec

Doprovodná publikace k hlavní aktivitě projektu VLTAVA slavná & splavná představuje nejen jednotlivé exponáty výstavy. Výstava byla rozdělena do tří tematických okruhů: Divoká voda, Proud řeky a času, Srdce řeky. Průvodce umožnil představit archeologické nálezy, obrazy, sochy, umělecké i technické památky a doplnit tak informace k jednotlivým částem. Návštěvník se mohl seznámit jak s formováním samotné řeky a jejím přírodním bohatstvím, tak i vlivem toku na historii a život v okolí, dopravní funkci nebo s řekou jako inspirací k vzniku uměleckých děl, včetně symfonické básně Bedřicha Smetany.

ISBN 978-80-7480-215-7

Generální ředitelství

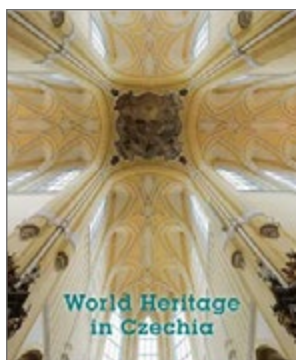
Vzácná návštěva. Renesanční sochařské portréty ze sbírky rodu Člám-Gallas

Šárka Radostová a kol.

Kniha přibližuje fascinující příběh z dějin umění – znovuoobjevení čtveřice sochařských portrétů evropských panovníků. I přes odlišný osud společně ukazují, jak dramaticky se „druhý život“ uměleckého díla může vyvíjet. Busty Markéty Rakouské a jejího manžela Filiberta II. Savojského, vytvořené sochařem Conratem Meitem, patřily k nejslavnějším dílům své doby – přesto byly po staletí považovány za ztracené. Portrét císaře Karla V. vznikl v okruhu florentského sochaře Fra Giovanniho Angela da Montorsoliho, Michelangelova žáka. Busta bavorského vévody Viléma V., bratrance Rudolfa II., je jeho jediným portrétem v mramoru a kontext vzniku díla zůstává obestřen tajemstvím.

ISBN 978-80-909141-2-4

Územní památková správa na Sychrově

World Heritage in Czechia

Věra Kučová

Publikace, vydaná v anglickém jazyce, přináší nejen výčet lokalit zapsaných na Seznamu světového dědictví, ale zejména představuje jejich výjimečnou hodnotu včetně zobrazení na mapách a vymezení jejich území a ochranných zón. Publikace obsahuje základní informace o sestavování Seznamu světového dědictví a hlavních povinnostech států, které přistoupily k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Představeny jsou hlavní úřady, instituce a další subjekty, které se podílejí na ochraně, zachování a prezentaci světového dědictví a jejich roli v systému.

ISBN 978-80-7480-211-9

Generální ředitelství

Zámek Dačice

Peter Demeter, Dana Kühnová

Publikace o zámku v Dačicích přináší pohled na jeho více než 400 let trvající historii. Od nejzašší renesanční podoby, kdy zámek nechal zbudovat rod Krajířů z Krajku, až po svěbytný klasicistní zámek. Vypráví především příběhy posledních majitelů zámku rodiny Dalbergů. Věnuje se nejen vybraným důležitým momentům z jejich života, ale zároveň mapuje také současnou podobu zámeckých místností. Publikace je opatřena jak historickými, tak současnými fotografiemi zámku a jeho blízkého okolí.

ISBN 978-80-87890-60-8

Územní památková správa v Českých Budějovicích

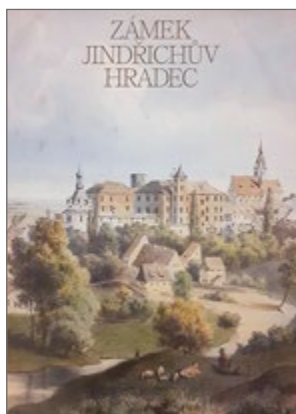
Zámek Hradec nad Moravicí

Eva Kolářová

Publikace Zámek Hradec nad Moravicí nabízí přehled více než tisíciletých dějin jednoho z nejvýznamnějších moravských sídel. Představuje proměny zámku od přemyslovského hradiště přes gotickou pevnost, renesanční a barokní etapu až po empírovou rezidenci knížat Lichnovských, kteří v ní hostili osobnosti jako Ludwig van Beethoven či Ferenc Liszt. Kniha vůbec poprvé přibližuje také vývoj interiérů, majorátní knihovny i provozního zázemí a nastiňuje podobu mobiliárního fondu a jeho instalace po obnově objektu. Doplněna je i stručnou charakteristikou Červeného zámku, Bílé věže a zámeckého parku.

ISBN 978-80-908257-8-9

Územní památková správa v Kroměříži

Zámek Jindřichův Hradec

Jan Mikeš, Filip Růžička, Jiří Kubeš

Publikace navazuje na předchozího průvodce Hrad Jindřichův Hradec, který se věnoval středověkým dějinám sídla, a rozšiřuje výklad o období raného novověku až po současnost. Sleduje proměny jednoho z nejvýznamnějších památkových areálů v širším historickém i kulturním kontextu města. Důraz je kladen na jednotlivé osobnosti šlechtických rodů, které formovaly jeho podobu, od pánů z Hradce přes Slavaty až po Černíny, včetně jejich kontaktů s panovnickým dvorem a účasti na zásadních politických událostech. Zámek je zároveň představován jako prostor reprezentace, sběratelství a kulturního mecenátu, což se odráží v jeho architektuře, interiérech i umělecké výzdobě.

ISBN 978-80-87890-54-7

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Zámek Manětín

Jan Štěpánek

Rozsahem drobnější, prakticky zaměřená tiskovina slouží jako stručný a přístupný průvodce pro návštěvníky zámku Manětín. Vedle základních historických informací představuje jednotlivé místnosti prohlídkové trasy. Důraz je kladen především na vizuální stránku publikace, která je bohatě doplněna fotografiemi interiérů i exteriérů.

ISBN 978-80-87890-59-2

Územní památková správa v Českých Budějovicích

Zámek Náchod / Náchod castle / Schloss Náchod / Zamek Nachod

Petr Ťažký, Vojtěch Balcar, Martin Souček

Průvodce z nové ediční řady NPÚ o zámku Náchod mapuje jeho bohatou historii, představuje významné majitele a historické milníky tohoto objektu, respektive panství. Součástí brožury je také popis interiérů i exteriérů zámku – jednotlivé kapitoly doplňuje četná fotodokumentace.

ISBN 978-80-909141-3-1 (česká verze), 978-80-909141-4-8 (anglická verze), 978-80-909141-5-5 (německá verze), 978-80-909141-6-2 (polská verze)

Územní památková správa na Sychrově

Zámek Ploskovice

Martin Aschenbrenner, Dana Šestáková Hladíková

Průvodce seznamuje návštěvníky s historií zámku a jeho zahrad od 12. století po 19. století. Popisuje přestavby renesančního a barokního zámku, život jeho majitelů, zejména Anny Marie Františky Medicejské a císaře Ferdinanda I., a podrobně představuje interiéry, fresky, mobiliář a barokní zahradu přeměněnou na krajinářský park. Součástí jsou i tipy pro prohlídku a orientaci v areálu.

ISBN 978-80-7480-219-5

Územní památková správa v Ústí nad Labem

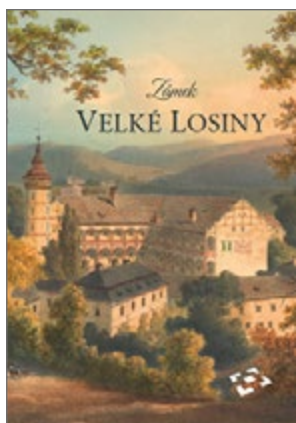
Zámek Uherčice

Veronika Selucká

Průvodce Zámek Uherčice představuje jedinečnou historii jedné z nejpozoruhodnějších šlechtických rezidencí na Moravě. Sleduje vývoj zámku od nejstarších počátků přes velkorysou renesanční přestavbu a barokní rozkvět až po dramatické osudy v novověku. Zvláštní pozornost je věnována rodu Collaltů, který je s historií zámku spojený od roku 1768. Procházku zámeckými interiéry doplňuje kapitola věnovaná zámeckému parku a zahradě, která dotváří obraz celého areálu jako harmonického celku.

ISBN 978-80-908257-9-6

Územní památková správa v Kroměříži

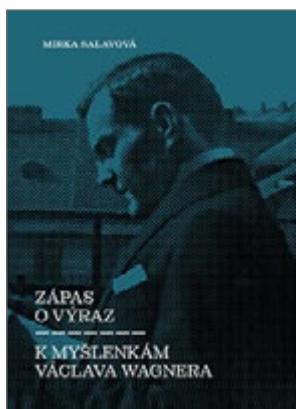
Zámek Velké Losiny

Markéta Martiníková, Radek Ryšavý

Publikace přináší ucelený a nedávnými archivními výzkumy revidovaný pohled na historii a stavební vývoj prvořadě umělecké památky. Vedle žerotínské epochy se zabývá i dosud opomíjeným liechtensteinským obdobím. Nechybí informace o poválečných událostech, zpřístupňování objektu a vývoji prezentace jeho uměleckých sbírek. Studium dochovaných inventářů odhalilo funkce a vybavení jednotlivých interiérů, kterým je věnovaná samostatná kapitola. Kniha je doplněna mnoha působivými archivními i současnými fotografiemi.

ISBN 978-80-7480-218-8

Územní památková správa v Kroměříži

Zápas o výraz. K myšlenkám Václava Wagnera

Mirka Salavová

Publikace se zaměřuje na otázky současné památkové péče a jejího vyvažování mezi ochranou historických hodnot a potřebami dnešní společnosti. Prostřednictvím vybraných případových studií i hlubší reflexe myšlenkového odkazu Václava Wagnera představuje syntetickou metodu památkové péče jako filozofii, která propojuje analytický přístup s estetickým, historickým a společenským kontextem. Kniha připomíná Wagnerovu osobnost, jeho profesní i lidské osudy a ukazuje jeho myšlení jako stále aktuální inspiraci pro chápání památek nejen jako svědků minulosti, ale i živé součásti současného kulturního života.

ISBN 978-80-85036-90-9

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Z minulosti města Březnice

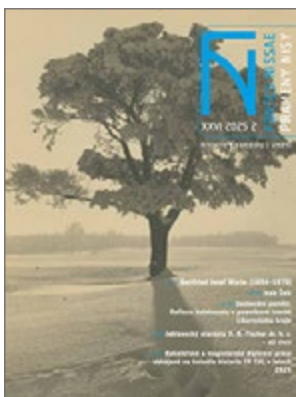
Zdeněk Dragoun a kol.

Jako všechna místa u nás i na celém světě má i Březnice svoji významnou minulost, tu obecně známou či jinou, poněkud zasutou nebo téměř zapomenutou. Ta dosud nebyla podrobněji zpracována. Předkládaná kolektivní monografie pod vedením Zdeňka Dragouna přináší komplexní interdisciplinární pohled na Březnici.

ISBN 978-80-7480-216-4

Generální ředitelství

Periodika

Fontes Nissae

Odborné recenzované periodikum se zaměřuje na oblast historie, památek a umění a představuje výsledky aktuálních výzkumů zacílených na dávnou i novodobou historii širěji vnímaného regionu. Vydavatelem je Technická univerzita v Liberci a na podobě časopisu se spolupodílí mj. i Národní památkový ústav a jeho územní odborné pracoviště v Liberci.

ISSN: 1213-5097, 26. ročník, 2 čísla

Územní odborné pracoviště v Liberci

Monumentorum Custos – Časopis pro památky severozápadních Čech

Dvojčíslo časopisu vydávaného ve spolupráci s FF UJEP Ústí nad Labem bylo poprvé vydáno pouze v elektronické podobě. První číslo se věnovalo meziválečné bytové krizi na příkladu komunální výstavby Děčína, malířské výzdobě kaple Nejsvětější Trojice v Chlumci, památkové edukaci v Krupce a Ústí nad Labem, životu Giacoma Casanovy v Duchcově, poslednímu likvidovanému kostelu v Libkovicích, předbarokní podobě kostela v Krásném Lese či projektu Region univerzit, univerzita regionu na Centru pro dokumentaci a digitalizaci.

eISSN: 3029-8946, 18. ročník, dvojčíslo

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

Památky

Časopis představuje dění památkové péče v jednotlivých regionech České republiky a poskytuje prostor pro prezentaci výsledků odborné práce. Je určen všem zájemcům o památky, kulturní dědictví a historii nejen z řad odborníků, ale také z širší veřejnosti. V roce 2025 změnil časopis vizuální podobu a vychází v novém formátu.

ISSN 2788-0435, 4. ročník, 5 čísel

Generální ředitelství

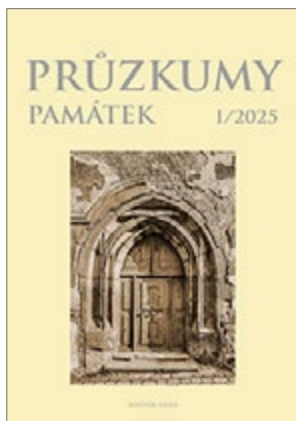

Památky středních Čech

Časopis je na seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice. Územím jeho zájmu jsou střední Čechy a tzv. Velká Praha. Tematicky je orientován na historický, umělecko-historický a kulturní vývoj nemovitých i movitých památek ve středočeském regionu, a to s reflexí a v kontextu národních i mezinárodních souvislostí; nálezy movité, nemovité i archeologické, artefakty výtvarného umění; vývoj kulturní krajiny ve vztahu ke kulturnímu dědictví; vývoj a problematiku památkové péče v daném regionu; výsledky a aktuální informace o stavebně-historických, archeologických a restaurátorských průzkumech.

ISSN 0862-1586, 38. ročník, 2 čísla

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

Průzkumy památek

Průzkumy památek jsou víceoborovým odborným recenzovaným neimpaktovaným periodikem, publikační platformou pro rozsáhlé studie i materiálové příspěvky vzešlé ze základního výzkumu movitých i nemovitých památek. Důraz je kladen na zveřejňování a zhodnocování průzkumné činnosti. Hlavním cílem je publikování nových poznatků z terénního výzkumu, a to z oblasti archeologie, stavebně-historického průzkumu, uměleckohistorického průzkumu a restaurování. Časopis je určen domácím i zahraničním badatelům s důrazem na prostor střední Evropy.

ISSN 1212-1487, 31. ročník, 2 čísla

Územní odborné pracoviště středních Čech v Praze

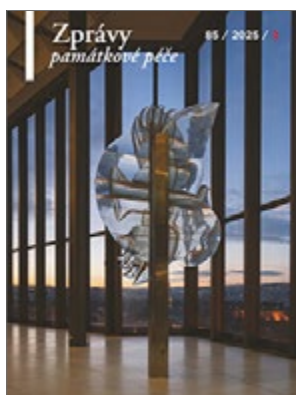

Staletá Praha

Mezioborový recenzovaný časopis zařazený do databáze Scopus, zaměřený na kulturní dědictví a historický vývoj v Praze. Uveřejňuje nové poznatky související s nemovitými i movitými pražskými památkami z pohledu různých historických disciplín. První číslo je zacíleno především na dějiny architektury, umění a památkovou péči, druhé pak na archeologii a stavební historii. V roce 2025 číslům vévodily studie Richarda Biegela o novostavbách v historickém jádru Prahy v letech 1990–2020 a připomínka výročí 60 let odboru archeologie pražského ÚOP.

ISSN: 0231-6056, 41. ročník, 2 čísla

Územní odborné pracoviště v Praze

Zprávy památkové péče

Zprávy památkové péče jsou víceoborový odborný recenzovaný časopis. Na svých stránkách uveřejňují původní, dosud nepublikované studie i kratší odborné texty z oblasti památkové péče, a to z pohledu různých disciplín souvisejících s ochranou movitých, nemovitých i nehmotných památek. Časopis klade důraz na metodologický a teoretický přesah představovaného tématu, a to i u regionálně nebo materiálově zaměřených studií. Cílem je publikování nových poznatků o kulturních památkách a teoretických východiscích i praktických postupech jejich ochrany.

ISSN 1210-5538, 85. ročník, 4 čísla

Generální ředitelství

VZDĚLÁVÁNÍ, EDUKACE, POPULARIZACE

Vzdělávání a edukace v rámci Národního památkového ústavu probíhá jak v odborné, tak i popularizační rovině. Oddělení edukace a dalšího vzdělávání generálního ředitelství v Praze zajišťuje akreditované studijní programy pro památkáře z měst a obcí, odborné kurzy a další edukační programy. V roce 2025 doplnil tradiční aktivity edukační program k výstavě VLTAVA slavná & splavná.

Akreditované odborné kurzy v oblasti památkové péče

Dvouletý kurz památkové péče

V lednu 2025 skončil 28. ročník kurzu, který probíhal v letech 2023–2024. Jedná se o kmenový kurz s více než dvacetiletou tradicí v oblasti odborného postgraduálního vzdělávání dospělých. V březnu převzalo osvědčení o úspěšném absolvování kurzu 29 posluchačů. V lednu byl zahájen další, v pořadí již 29. ročník kurzu, do kterého se přihlásilo 82 zájemců rozdělených do dvou paralelních tříd (jednu zcela naplnili zájemci z řad zaměstnanců NPÚ). V průběhu roku se uskutečnilo v každé skupině 52 přednášek a 9 exkurzí s předními odborníky. Akreditace kurzu byla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy prodloužena a je nyní platná do roku 2028.

Interní vzdělávání zaměstnanců

V roce 2025 nabídlo oddělení edukace zaměstnancům NPÚ 26 odborných vzdělávacích aktivit, posílených o platformu mezinárodního vzdělávacího projektu Heritage Train (financovaný z programu Erasmus plus). V nabídce byly specializované přednášky, semináře, exkurze a workshopy, například pokrývačská dílna, workshop zaměřený na hlasovou hygienu nebo workshop efektivní komunikace a vyjednávání s investory a aktéry v procesu památkové obnovy. V hospitálu Kuks se uskutečnilo školení k rozvoji schopnosti průvodců poutavě vyprávět příběhy. Úspěšné exkurze směřovaly do výroby replik stavebních prvků, používaných při obnově památkových objektů (ruční cihelny v Kadani a továrny na cementové střešní šablony v Berouně). Do 245 hodin odborné výuky se zapojilo 348 kolegů napříč všemi pracovišti, o 76 více než v roce 2024, 81 účastníků absolvovalo více než 20 hodin odborných školení vcelku.

Památkářské kompetence v praxi úředníka

V roce 2025 byl zahájen nábor nových účastníků do dalšího, již pátého ročníku kurzu, který je určen pro výkonné památkáře, úředníky z magistrátů a obcí s rozšířenou kompetencí. Jednoletý kurz bude realizován v průběhu roku 2026, aktuálně je přihlášených 32 posluchačů. Svou koncepcí unikátní kurz přispívá ke zvýšení odborných kompetencí profesionálních pracovníků na úseku státní památkové péče. Výukový program byl oproti minulým ročníkům aktualizován tak, aby lépe vyhověl vzdělávacím požadavkům účastníků a umožnil lépe aplikovat získané znalosti přímo v praxi.

Vzdělávací aktivity pro veřejnost

Hovory s kastelány

Přednáškový cyklus se tradičně těší velkému zájmu veřejnosti. Letní série Hovorů se nesla v duchu „italské šlechty“ a představila šlechtické rody s italskými kořeny a jejich rezidence na našem území (Náchod, Uherčice, Nebílovy, Kratochvíle, Telč). Pět úterních setkání nabídlo osobní svědectví kastelánů o historii, architektuře i každodenním provozu jimi spravovaných zámků. Podzimní cyklus Hovorů na téma „Vltava“ doprovázel stejnojmennou výstavu na Pražském hradě a představil památky ležící na toku nejznámější české řeky (Hluboká nad Vltavou, Zlatá Koruna, Žleby a Rožmberk). S tímto tématem byl provázán i vzdělávací doprovodný program pro školy k výstavě na Pražském hradě.

Památková akademie třetího věku

Cílem programu zaměřeného na památky je motivovat seniory k zapojení do široké škály činností v oblasti ochrany památek a dobrovolnické činnosti, k účasti na veřejném a komunitním životě. Proto je studium poskytující praktické znalosti a dovednosti rozděleno do čtyř tematických okruhů: evidence a dokumentace památek, základy péče o historické zahrady a zeleň, znalectví a sběratelství a průvodcovská činnost na historických objektech. V tomto roce proběhl již čtvrtý ročník akademie, který je veřejností velmi žádaný. Absolvovalo jej úspěšně 34 posluchačů.

Územní odborná pracoviště pořádají celoročně v regionech aktivity pro odbornou i laickou veřejnost všech věkových kategorií, stejně jako dobrovolnické aktivity pro své zaměstnance. Níže představujeme nejvýznamnější aktivity zahrnující výstavy, vzdělávací programy, komentované prohlídky, aktivity zaměřené na lidovou architekturu a zahradní kulturu.

Speciální komentované prohlídky k 60. výročí Odboru archeologie

Prohlídky zavedly návštěvníky z řad veřejnosti v doprovodu archeologů do výjimečných míst. Kapacita vycházek byla velmi záhy naplněna. Po hradišti Vinoř a jeho okolí následovala vycházka ulicemi Malé Strany, Malostranská rotunda nebo prohlídka Břevnovského kláštera včetně románské krypty a plochy právě skončeného výzkumu válečných hrobů ze sedmileté války v letech 1756-1763.. Otevřeny byly také konzervátorské dílny pracoviště, kde se lidé v malých skupinkách mohli seznámit s cestou archeologického nálezů od jeho vyzvednutí a očištění až po finální uložení prostřednictvím odborné práce konzervátorů, s jejich nástroji, metodami a technologiemi, které využívají k ochraně a obnově historických artefaktů, zejména skla, keramiky a kovů.

Územní odborné pracoviště v Praze

Vzdělávací programy v Českých Budějovicích a Českém Krumlově

ÚOP nabízí žákům ZŠ a studentům SŠ dvakrát ročně vzdělávací programy v autentickém prostředí památkových objektů a zón. Na jaře se uskutečňují v rámci Mezinárodního dne památek a na podzim ve dnech evropského dědictví. V řadě škol se staly součástí školních vzdělávacích programů. Edukačních aktivit, které byly vedeny odbornými lektory a realizovány ve spolupráci s městy České Budějovice a Český Krumlov, se v roce 2025 účastnilo 1007 žáků a studentů. Blíže [zde](#). ↗

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

Krátký film o tajemné podzemní chodbě v klášteře Plasy

Oddělení archeologie plzeňského pracoviště NPÚ představilo další díl popularizačního projektu Záhadně archeologické lokality, který přibližuje výsledky výzkumu méně známých archeologických míst v Plzeňském kraji. Nejnovější krátký film je věnován objevu středověké podzemní chodby v areálu kláštera v Plasích. Výzkum, inspirovaný zmínkou z roku 1744, probíhal pět let a přinesl nové poznatky o rozsahu, konstrukci i možném účelu chodby. Dokument určený odborné i širší veřejnosti je dostupný na YouTube kanálu plzeňského pracoviště NPÚ.

Územní odborné pracoviště v Plzni

Výtvarná soutěž **Památky do detailu**

Cílem soutěže pro žáky a studenty z Karlovarského kraje ve věku 10–18 let bylo přitáhnout pozornost mladé generace k místním pamětihodnostem. Účastníci měli za úkol ztvárnit detail libovolné památky v okolí školy či bydliště. Do soutěže se zapojilo 19 základních, středních a základních uměleckých škol, celkem porota posuzovala 106 prací týkajících se 73 památek z 25 lokalit z celého regionu. Následná putovní výstava představila výběr z děl s doprovodnými kartami představujícími dané památky v knihovnách v Karlových Varech, Lokti a Ostrově, v kině Alfa v Sokolově a na zámku Valeč.

Územní odborné pracoviště v Lokti

Workshop **O klempířství v josefovské pevnosti**

Dne 22. května 2025 se v prostorách bastionu IV v Josefově uskutečnil workshop zaměřený na klempířství. Akci určenou především pracovníkům památkové péče a odborné veřejnosti připravilo ÚOP v Josefově ve spolupráci s náhodskou Střední průmyslovou školou stavební arch. J. Letzela. V úvodu programu zazněly přednášky na téma spojování klempířských prvků či možností ochrany kovů proti korozi. Příspěvek Ing. arch. Ondřeje Šefců se věnoval klempířským detailům na památkách a restaurátor Ondřej Šimek přiblížil problematiku restaurování klempířských a pasířských uměleckořemeslných děl. Prezentovaly se také Cech klempířů, pokrývačů a tesařů ČR a firma Prefa Aluminiumprodukte, s. r. o. Odpoledne patřilo praktickým ukázkám a dílnám, technice falcování, nýtování nebo letování plechu. Zájemci si vyzkoušeli výrobu jednoduché ozdoby okapového kotlíku.

Územní odborné pracoviště v Josefově

Dny **lidové architektury**

19. července 2025 proběhl program ÚOP v Liberci ve spolupráci se Severočeským muzeem v Liberci v rámci Dnů lidové architektury v Harcubově domě v Harrachově. Součástí programu byly komentované prohlídky původní brusírny Jiřího Harcuby a dílničky pro děti na téma „Jak se žilo na venkově“ pod vedením Mgr. Alžběty Sakařové a Mgr. Olgy Křížkové z libereckého pracoviště.

Územní odborné pracoviště v Liberci

Edukace pro Základní školu Chrast

V dubnu uspořádalo pardubické pracoviště NPÚ spolu s Městským muzeem Chrast edukační aktivity pro čtvrté a sedmé třídy místní základní školy. Žáci čtvrtých tříd absolvovali program Po stopách chrasťeckých erbů, sedmé třídy se pak zúčastnily programu Chrast a třicetiletá válka. Aktivita proběhla v rámci dubnové akce Brány památek dokořán, kterou každoročně vyhlašuje Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

10. ročník workshopu zaCHRAŇTE stodoly, Hrubá Vrbka

Výjimečně dochovaný soubor vrbeckých stodol přivedl pracovníky památkové péče a zástupce obce ve spolupráci s řemeslníky hlínaři k myšlence uspořádat v roce 2013 pracovní workshop. Desátý ročník akce v červnu 2025 byl obohacený o řemeslo truhlářské, kamenické i umění tradičních nátěrů. Podařilo se uspořádat tovaryšskou hlínařskou zkoušku pro žáky devátých tříd i zahrnout do oprav a edukačního programu samostatně stojící komory před domy i zvonici na návsi. Každoroční přednáškový cyklus se nově uskutečnil v obecní stodole, kde přímo na místě prezentovali tesaři svou práci při obnově krovu doplňovaného trámy z místních lip. Dlouholetá akce pomohla nastartovat zájem místních o historické stavby v obci. Ochrana a zachování vrbeckých humen lemovaných řadou stodol v jejich tradiční podobě se stala záležitostí místní občanské společnosti.

Územní odborné pracoviště v Brně

Vývoj české varhanní památkové péče, způsoby obnov varhan a současné problémy

Pracoviště uspořádalo 4. listopadu 2025 pro zástupce památkové péče, vlastníky varhan, varhanáře i varhaníky celodenní seminář s názvem Vývoj české varhanní památkové péče, způsoby obnov varhan a současné problémy. Přednášející PhDr. Petr Koukal, Ph.D., který je dlouhodobým pracovníkem NPÚ a zakladatelem současné podoby varhanní památkové péče u nás, představil podstatu zvukové složky varhan a objasnil specifika v přístupu při jejich obnově.

Územní odborné pracoviště v Telči

Dobrovolnická aktivita na státním hradě ve Šternberku

V sobotu 3. května 2025 proběhla dobrovolnická aktivita pracovníků na objektu státního hradu Šternberk. V rámci pracovní aktivity bylo devět památkářů zapojeno správou hradu do pomocných prací v areálu, zejména manipulace s topným dřevem a údržby zelených ploch. Po skončení činnosti bylo správou hradu připraveno občerstvení nad ohněm a den byl zakončen prohlídkou hradu s průvodcem. Vnitřní dobrovolnickou aktivitou chtělo pracoviště pomoci zpřístupněným památkovým objektům v nedostatku personálu, ale zejména překračovat zatřídění profesí uvnitř organizace s celostátní působností. Tímto by mohlo dojít také ke sblíživání sekce památkové péče a správy objektů i budování kvalitních mezilidských vztahů.

Územní odborné pracoviště v Olomouci

Výstava Paměť zámků a jejich krajiny: Bílovec. Od hradu k zámku

Výstava byla zahájena ve čtvrtek 30. října v expozici Skrytý středověk v podzemí bíloveckého zámku. Představuje možnou podobu pozdně gotického městského hradu, renesančního zámku a v neposlední řadě i samotného města Bílovce formou modelů a kresebných rekonstrukcí. Zmapován je průběh archeologických prací a stavebněhistorických poznatků. Ve videích a v krátkém dokumentu lze stavbou procházet. Vystaveny jsou nálezy, například vzácný renesanční snubní prsten. Uveřejněny jsou informace o zásobování bílovecké kuchyně, o pravidlech stravování a stolování, dobové podobě kuchyní. Expozice se v neposlední řadě věnuje majitelům a stavebníkům objektu. Výstava Paměť zámků a jejich krajiny: Bílovec je první akcí výzkumného projektu Zámky v krajině moravskoslezského pomozí, financovaného Ministerstvem kultury v rámci programu NAKI na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity.

Územní odborné pracoviště v Ostravě

Přednáškový cyklus Zahradní kultura v souvislostech v Muzeu Kroměřížska

Jedenáctý ročník přednáškového cyklu Metodického centra zahradní kultury při ÚOP v Kroměříži proběhl v rámci spolupráce v Muzeu Kroměřížska. MCZK posluchačům nabídlo osm přednášek: L. Křesadlová představila zahrady krále Ludvíka II. Bavorského, zahrady a parky italských rodů u nás a pařížské zahrady, P. Bleša představil aleje a stromořadí, J. Janál představil archeologické průzkumy v kroměřížské Květné zahradě, C. Měsíc představil herbáře a katalogy rostlin ve fondu kroměřížské arcibiskupské knihovny, E. Kavala představil úpravy krajiny v okolí Běloutína, S. Dabalová představila pražské zahrady v době císaře Rudolfa II. Habsburského.

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

PŘEHLED PRACOVÍŠŤ NPŮ

Národní památkový ústav tvoří téměř dvě desítky pracovišť nacházejících se na území celé republiky. V předchozí části výroční zprávy jsme čtenáře seznámili s nejzajímavějšími událostmi roku 2025. Na následujících stranách přinášíme souhrnné přehledy o činnosti instituce.

Přehled pracovišť Národního památkového ústavu

Generální ředitelství

generální ředitelka:
Ing. arch. Naděžda Goryczková
Valdštejnské nám. 162/3
118 01 Praha 1 – Malá Strana
T: 257 010 111, E: sekretariat@npu.cz
www.npu.cz/cs/generalni-reditelstvi-npu ↗

Územní odborné pracoviště v Lokti

ředitelka: Mgr. Romana Riegerová
Kostelní 81/25, 357 33 Loket
T: 352 684 796, E: sekretariat.loket@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-loket ↗

Územní odborné pracoviště v Praze

ředitel: PhDr. Jaroslav Podliska, Ph.D.
Na Perštýně 356/12
110 00 Praha 1 – Staré Město
T: 234 653 111, E: sekretariat.praha@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-praha ↗

Územní odborné pracoviště v Ústí nad Labem

ředitelka: Mgr. Lucie Radová
Podmokelská 1/15, 400 07 Ústí nad Labem
T: 472 704 800, E: sekretariat.usti@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-usti-nad-labem ↗

Územní odborné pracoviště středních Čech

ředitelka: Ing. arch. Dorota Havlíková
Sabinova 373/5, 130 00 Praha 3 – Žižkov
T: 274 008 111, E: sekretariat.sc@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-stredni-cechy ↗

Územní odborné pracoviště v Liberci

ředitel: Mgr. Miloš Krčmář
Jablonecká 642/23, 460 01 Liberec
T: 485 222 411, E: sekretariat.liberec@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-liberec ↗

Územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích

ředitel: Ing. Daniel Šnejd, DiS.
Senovážné náměstí 6
370 21 České Budějovice
T: 387 312 140, E: sekretariat.cb@npu.cz
www.npu.cz/uopcb ↗

Územní odborné pracoviště v Josefově

ředitel: Ing. Jiří Balský
Okružní 418, 551 02 Jaroměř-Josefov
T: 491 509 539, E: sekretariat.josefov@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-josefov ↗

Územní odborné pracoviště v Plzni

ředitel: Mgr. Petr Sokol
Prešovská 7/171, 306 37 Plzeň
T: 377 360 911, E: sekretariat.plzen@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-plzen ↗

Územní odborné pracoviště v Pardubicích

ředitelka: Mgr. Naděžda Pemlová
Příhrádek 5, 531 16 Pardubice
T: 724 021 161, E: sekretariat.pardubice@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-pardubice ↗

Územní odborné pracoviště v Telči

ředitel: Ing. Libor Karásek
Hradecká 6, 588 56 Telč
T: 567 213 116, E: sekretariat.telc@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-telc ↗

Územní odborné pracoviště v Ostravě

ředitel: Mgr. Michal Zezula, Ph.D.
Odboje 1941/1, 702 00 Ostrava
T: 595 133 903, E: sekretariat.ostrava@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-ostava ↗

Územní odborné pracoviště v Brně

ředitel: PhDr. Zdeněk Vácha
nám. Svobody 8, 601 54 Brno
T: 542 536 216, E: sekretariat.brno@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-brno ↗

Metodické centrum průmyslového dědictví v Ostravě

vedoucí: prof. PhDr. Ing. arch. Miloš Matěj,
Ph.D. et Ph.D.
Odboje 1941/1, 702 00 Ostrava
T: 775 892 640, E: ryskova.michaela@npu.cz

Metodické centrum moderní architektury v Brně

vedoucí: Ing. Petr Svoboda
Preslova 573/53, 602 00 Brno
T: 724 016 567, E: svoboda.petr@npu.cz
www.facebook.com/MCMABrno ↗

Územní památková správa v Ústí nad Labem

ředitel: PhDr. Petr Hrubý
Podmokelská 1/15, 400 07 Ústí nad Labem
T: 472 704 850, E: ups.usti.pr@npu.cz
www.npu.cz/cs/ups-usti-nad-labem ↗

Územní odborné pracoviště v Olomouci

ředitel: Mgr. František Chupík, Ph.D.
(do 31. 12. 2025)
Horní náměstí 410/25, 779 00 Olomouc
T: 585 204 111, 775 888 957
E: sekretariat.olomouc@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-olomouc ↗

Územní památková správa v Českých Budějovicích

ředitel: Mgr. Petr Pavelec, Ph.D.
nám. Přemysla Otakara II. 34
370 21 České Budějovice
T: 386 356 921, E: ups.budejovice.pr@npu.cz
www.npu.cz/cs/ups-ceske-budejovice ↗

Územní odborné pracoviště v Kroměříži

ředitelka: Ing. Nelly Komendová
Riegrovo nám. 3228/22, 767 01 Kroměříž
T: 776 198 363, E: sekretariat.kromeriz@npu.cz
www.npu.cz/cs/uop-kromeriz ↗
www.facebook.com/pamatkari.kromeriz ↗

Územní památková správa na Sychrově

ředitel: PhDr. Miloš Kadlec
Zámek Sychrov čp. 3, 463 44 Sychrov
T: 482 360 001, E: ups.sychrov.pr@npu.cz
www.npu.cz/cs/ups-sychrov ↗

Metodické centrum zahradní kultury v Kroměříži

vedoucí: Ing. Lenka Křesadlová, Ph.D.
Riegrovo nám. 3228/22, 767 01 Kroměříž
T: 724 808 266, E: kresadlova.lenka@npu.cz
www.facebook.com/mczk.kromeriz ↗

Územní památková správa v Kroměříži

ředitel: Ing. Petr Šubík
Sněmovní náměstí 1, 767 01 Kroměříž
T: 573 301 432, E: ups.kromeriz.pr@npu.cz
www.npu.cz/cs/ups-kromeriz ↗
www.facebook.com/npukm ↗

PŘEHLEDOVÁ ČÁST

O NÁRODNÍM PAMÁTKOVÉM ÚSTAVU

Národní památkový ústav je odbornou a výzkumnou organizací státní památkové péče s celostátní působností. Je státní příspěvkovou organizací ve smyslu platného zákona o státní památkové péči (zák. č. 20/1987 Sb., ve znění pozdějších změn) řízenou Ministerstvem kultury („MK“).

NPÚ se po transformaci proběhlé k 1. lednu 2013 člení na následující organizační celky. Generální ředitelství v Praze („GnŘ“) řídí a metodicky vede celkovou činnost NPÚ a v rozsahu vymezeném zákonem, statutem a vnitřními předpisy přímo zajišťuje úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště („ÚOP“) v jednotlivých krajích zajišťují úkoly státní památkové péče v plném rozsahu daném zákonem ve své územní působnosti a dále poskytují odbornou a metodickou pomoc vlastníkům a správcům památek. Územní památkové správy („ÚPS“) v Ústí nad Labem, v Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži zajišťují správu památek ve správě NPÚ.

Národní památkový ústav

Valdštejnské náměstí 162/3
118 01 Praha 1

zřízen Ministerstvem kultury
k 1. 1. 2003

IČO: 75032333

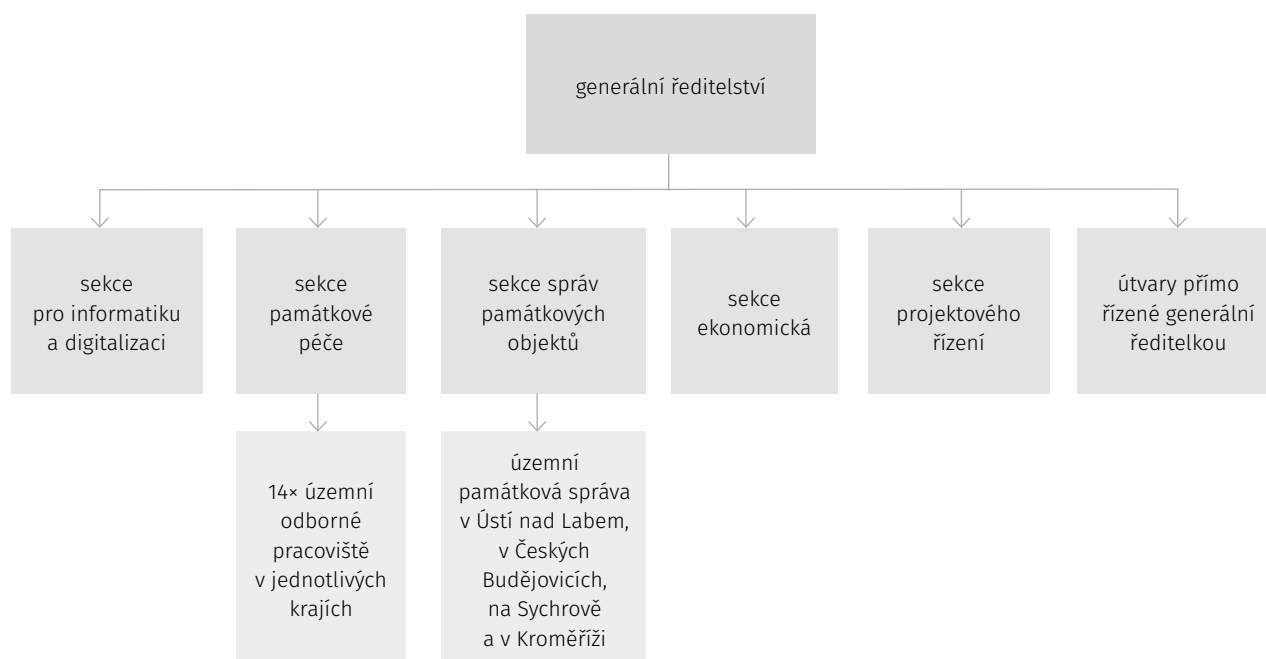
DIČ: CZ75032333

Kontakt

ústředna: 257 010 111

e-mail: epodatelna@npu.cz

www.npu.cz

Činnost NPÚ

Hlavní činnosti NPÚ lze rozdělit na dvě základní skupiny:

- výzkum a vývoj, jakož i odborné a metodické činnosti usměrňující péči o památky ve vlastnictví a správě jiných subjektů a o památkově chráněná území;
- péči o soubor zpřístupněných kulturních památek („KP“), zejména státních hradů („SH“) a zámků („SZ“), které jsou ve správě NPÚ.

Poradní orgány ředitelů pracovišť NPÚ

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ

Vědecká rada generální ředitelky
 Komise pro ochranu památkového fondu v oblasti železniční dopravy
 Komise pro ochranu památkového fondu vzniklého ve 2. polovině 20. století
 Komise generální ředitelky NPÚ pro vědu a výzkum
 Komise pro hodnocení výzkumných (grantových) projektů
 Pedagogická rada
 Redakční rada časopisu Zprávy památkové péče
 Redakční rada časopisu Památky
 Komise pro nabývání předmětů movitého kulturního dědictví v NPÚ
 Komise pro mobiliární fondy
 Komise pro archeologii
 Kolegium GR – pouze zaměstnanci NPÚ
 Etická komise – pouze zaměstnanci NPÚ
 Komise kastelánů – pouze zaměstnanci NPÚ
 Ediční rada NPÚ
 Ediční rada GnŘ – pouze zaměstnanci NPÚ

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤ V PRAZE

Památková rada
 Pražská archeologická komise
 Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
 Redakční rada Staleté Prahy a Ediční rada
 Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE

Památková rada
 Ediční rada
 Interní odborná komise
 Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení věci za kulturní památku
 Krajská archeologická komise
 Redakční rada časopisu Průzkumy památek
 Redakční rada časopisu Památky středních Čech

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ediční rada
 Interní komise
 Komise pro posuzování žádostí o finanční podporu péče o kulturní památky v územní působnosti ÚOP
 Krajská archeologická komise
 Památková rada
 Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE V PLZNI

Památková rada
 Krajská archeologická komise
 Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
 Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE V LOKTI

Památková rada
 Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
 Krajská archeologická komise
 Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE V ÚSTÍ NAD LABEM

Krajská archeologická komise
 Památková rada

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE V LIBERCI

Krajská archeologická komise
 Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
 Památková rada
 Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVÍŠŤE V JOSEFOVĚ

Památková rada
 Krajská archeologická komise
 Interní komise
 Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V PARDUBICÍCH

Památková rada
Krajská archeologická komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V TELČI

Památková rada
Krajská archeologická komise
Interní komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V BRNĚ

Krajská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Interní komise
Památková rada
Ediční rada

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V OLOMOUCI

Památková rada
Krajská archeologická komise
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek
Interní komise

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V KROMĚŘÍŽI

Interní komise
Krajská archeologická komise
Odborná rada Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži
Památková rada
Redakční rada
Regionální komise pro Ústřední seznam kulturních památek

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE V OSTRAVĚ

Památková rada
Redakční rada
Regionální komise pro posuzování návrhů na prohlášení za kulturní památku
Krajská archeologická komise

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V ÚSTÍ NAD LABEM

Odborná rada ředitele NPÚ, ÚPS v Ústí nad Labem
Interní rada ředitele ÚPS k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Komise ředitele ÚPS v Ústí nad Labem pro nabývání movitých předmětů kulturního dědictví

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Komise pro nabývání movitých předmětů kulturního dědictví NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích

Škodní komise NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích
Ediční rada NPÚ, ÚPS v Českých Budějovicích

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA NA SYCHROVĚ

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS na Sychrově
Škodní komise ÚPS na Sychrově

Pracovní komise pro tvorbu interiérových instalací ÚPS na Sychrově

Pracovní komise pro nabývání předmětů movitého kulturního dědictví ÚPS na Sychrově

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V KROMĚŘÍŽI

Interní rada ředitele NPÚ, ÚPS v Kroměříži k otázkám obnovy památek ve správě NPÚ

Pracovní komise pro tvorbu interiérových instalací ÚPS v Kroměříži

Pracovní komise pro nabývání předmětů instalací ÚPS v Kroměříži

Ediční rada NPÚ, ÚPS v Kroměříži

Národní památkový ústav na základě svého zákonného pověření

- plní úkoly stanovené zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči;
- koordinuje a z velké části vlastními odbornými kapacitami zajišťuje základní a aplikovaný vědecký výzkum pro zkvalitňování vědeckého poznání kulturního dědictví, jakož i rozvoje teorie, metodologie a praxe oboru památkové péče;
- vydává v zájmu zvyšování odbornosti a dosažení jednotných standardů kvality, jakož i předvídatelnosti svých odborných vyjádření na podkladě vlastního vědeckého výzkumu i spolupracujících vědeckých a odborných ústavů a vysokých škol celostátně doporučené odborné metodiky a metodická vyjádření, která průběžně aktualizuje;
- zabezpečuje odbornou a metodickou činnost týkající se péče o nemovité a movité kulturní památky, jejich soubory, památkové rezervace, památkové zóny, ochranná pásma a území s archeologickými nálezy;
- shromažďuje a odborně zpracovává vědecké poznatky související s kulturními památkami, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, a napomáhá jejich praktickému uplatnění;
- pro vykonávání odborných činností systematicky ošetřuje, využívá, spravuje a doplňuje dokumentační sbírky a informační fondy obsahující písemnou, grafickou, mapovou a fotografickou dokumentaci; podle kapacitních možností své dokumentační sbírky zpřístupňuje a napomáhá vlastníkůům kulturních památek odborným poradenstvím při vyhledávání archivní dokumentace a dalšími odbornými službami, přitom využívá i fondů archivů, muzeí a galerií včetně informačních bází odborné literatury;
- vede Ústřední seznam kulturních památek České republiky a podílí se na zkvalitňování dat v něm obsažených jak vlastními výzkumy, tak koordinací výzkumu památek a převodem jeho výsledků do příslušné evidence;
- zabezpečuje postupnou digitalizaci údajů o kulturních památkách, památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;
- vyjadřuje se k návrhům na prohlášení nemovitých a movitých věcí za kulturní památky nebo zrušení prohlášení věci za kulturní památku, zpracovává i vlastní návrhy na prohlášení věci za kulturní památku;
- připravuje podklady pro územní památkovou ochranu, zejména pro prohlášení městských a vesnických památkových rezervací a památkových zón a pro územní rozhodnutí o ochranném pásmu nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón;
- pro Ministerstvo kultury připravuje dokumentaci pro návrhy kulturních památek a vybraných památkových území k nominaci do Seznamu světového dědictví;
- zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky, památkové rezervace, památkové zóny a ochranná pásma; dává návrhy na odstranění zjištěných závad orgánům státní památkové péče;
- sleduje technologické způsoby obnovy kulturních památek, shromažďuje a vyhodnocuje poznatky, zkušenosti a informace o historických i novodobých technologiích a materiálech;
- sleduje technické metody ochrany kulturních památek, včetně způsobů provizorního zabezpečení, statického zajištění, ochrany materiálu před rozpadem i znehodnocením a uplatňuje principy preventivní ochrany kulturních památek;
- provádí koncepční i operativní činnosti směřující k záchraně ohrožených kulturních památek, zpracovává podklady pro Seznam ohrožených nemovitých kulturních památek;
- provádí operativní i standardní stavebněhistorické průzkumy, operativní dokumentace, urbanistické průzkumy, archivní průzkumy, přitom se prioritně zaměřuje na kulturní památky ve správě NPÚ a zejména na průzkum a dokumentaci záchranného charakteru na kulturních památkách, kterým hrozí buď zánik, nebo výrazné snížení architektonických a historických hodnot;
- sleduje dodržování ochranného režimu památkových rezervací, památkových zón a ochranných pásem nemovitých kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón;
- sleduje kulturní dědictví našeho státu zahrnuté do Seznamu světového dědictví pro účely povinných zpráv, tzv. monitoringu;

- poskytuje bezplatnou odbornou pomoc vlastníků kulturních památek a dotčeným obcím při zajišťování péče o kulturní památky;
- podílí se na prezentaci a popularizaci památkové péče v jednotlivých regionech, poskytuje pomoc obecním úřadům obcí s rozšířenou působností při metodickém řízení činnosti konzervátorů a zpravodajů a při spolupráci s místními občanskými iniciativami vyvíjejícími svoji činnost v oblasti ochrany a uchovávání hmotného kulturního dědictví;
- poskytuje konzultace vlastníkům kulturních památek a projektantům v průběhu zpracování přípravné a projektové dokumentace obnovy nemovitých kulturních památek nebo staveb, stavebních změn, terénních úprav, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravy dřevin nebo udržovacích prací na nemovitostech v památkových rezervacích, zónách a ochranných pásmech a vyjadřuje se ke všem stupňům dokumentace;
- podílí se na metodických, koordinačních, organizačních a hodnoticích činnostech při přípravě a realizaci grantových programů krajských úřadů na úseku památkové péče;
- poskytuje potřebné odborné podklady orgánům státní památkové péče;
- zpracovává písemná vyjádření jako obligatorní podklad závazných stanovisek orgánů státní památkové péče k zamýšlené údržbě, opravě, rekonstrukci, restaurování a jiné úpravě kulturních památek nebo jejich prostředí a ke stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na nemovitostech v památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;
- podílí se na metodických, koordinačních, organizačních a hodnoticích činnostech při přípravě a realizaci grantových programů krajských úřadů na úseku památkové péče;
- poskytuje potřebné odborné podklady orgánům státní památkové péče; zpracovává písemná vyjádření jako obligatorní podklad závazných stanovisek orgánů státní památkové péče k zamýšlené údržbě, opravě, rekonstrukci, restaurování a jiné úpravě kulturních památek nebo jejich prostředí a ke stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo udržovacím pracím na nemovitostech v památkových rezervacích, památkových zónách a ochranných pásmech;
- zpracovává odborná vyjádření k jednotlivým fázím projednávání územně plánovací dokumentace; prosazuje hlediska uchování hodnot historického urbanismu;
- organizuje a zajišťuje odbornou vydavatelskou činnost, organizuje mezioborové konference, semináře a workshopy k nejrůznějším tématům poznávání, péče a popularizace kulturního dědictví;
- prostřednictvím různých typů vzdělávacích a přednáškových programů a výstav týkajících se státní památkové péče oslovuje širokou veřejnost;
- podílí se na odborné edukaci a vzdělávání pracovníků v oboru památkové péče a spolupracuje se školami všech typů při rozšiřování výsledků vědeckého výzkumu, vzdělanosti a povědomí o hodnotách a významu kulturního dědictví pro současnost a působí na veřejnost směrem k pozitivnímu vztahu k památkám;
- vydává osvědčení podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty;
- realizuje záchranné archeologické výzkumy na objektech ve správě NPÚ a investiční záchranné výzkumy pro další vybrané akce; provádí odborné zpracování, dokumentaci a evidenci archeologických nálezů;
- zpracovává písemnou a fotografickou dokumentaci mobiliárních fondů ve správě pracovišť NPÚ a tuto dokumentaci zpřístupňuje oprávněným osobám k nahlédnutí;
- zajišťuje rozsáhlé činnosti spojené se správou a prezentací památkových objektů, včetně evidence a pohybu mobiliáře na těchto objektech;
- provádí výzkum a prohlubuje poznání vývoje historických interiérů, jejich uměleckého a uměleckořemeslného vybavení i historických sbírek a výsledky výzkumu aplikuje při zkvalitňování stávajících a při tvorbě nových interiérových instalací na hradech a zámcích ve vlastní správě; poskytuje v této oblasti odbornou pomoc i ostatním subjektům.

Poskytování informací za rok 2025

Na základě ust. § 18 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (InfZ), předkládáme následující počty věcí, vyřizovaných v intencích tohoto zákona v roce 2025.

- celkem počet za NPÚ: 84
- počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 6
- počet odvolání proti rozhodnutí, předaných Ministerstvu kultury: 0
- počet stížností podle § 16a InfZ, předaných Ministerstvu kultury: 0
- počet stížností podle § 16a InfZ, vyřízených formou autoremedury: 2

Rozsudek soudu ve smyslu § 18 odst. 1 písm. c) InfZ, tj. ve věci přezkoumání zákonnosti povinného subjektu, nebyl vydán, jelikož zákonnost může být přezkoumána toliko u rozhodnutí nadřízeného orgánu, tj. Ministerstva kultury.

Výhradní licence ve smyslu § 18 odst. 1 písm. d) InfZ nebyla vydána žádná.

Personální údaje o zaměstnancích NPÚ k 31. prosinci 2025

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví

Věk	Muži	Ženy	Celkem	%
Do 20	3	4	7	0,34
21–30	60	81	141	6,80
31–40	112	194	306	14,75
41–50	278	387	665	32,06
51–60	256	361	617	29,75
Nad 60	142	196	338	16,30
Celkem	851	1 223	2 074	100,00
%	41,03	58,97	100,00	

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví

Dosažené vzdělání	Muži	Ženy	Celkem	%
Základní	15	21	36	1,74
Vyučen	197	188	385	18,56
Střední odborné	1	2	3	0,14
Úplné střední	22	45	67	3,23
Úplné střední odborné	184	343	527	25,41
Vyšší odborné	10	35	45	2,17
Vysokoškolské	421	590	1011	48,75
Celkem	851	1 223	2 074	100,00

Doba trvání pracovního poměru

Doba trvání	Počet	%
Do 5 let	767	36,98
Do 10 let	394	19,00
Do 15 let	236	11,38
Do 20 let	242	11,67
Nad 20 let	435	20,97
Celkem	2 074	100,00

Vzniklé a skončené pracovní poměry

Nástupy	434
Odchody	498

HOSPODAŘENÍ

Zhoršený hospodářský výsledek roku 2025 v hlavní činnosti ve výši 1 465 119,16 Kč byl vyrovnáný ziskem vytvořeným v jiné činnosti po zdanění v částce 1 465 119,16 Kč.

Výsledek hospodaření v porovnání s předchozími lety v Kč:

Rok	Výsledek hospodaření celkem	Hlavní činnost	Jiná (hospodářská) činnost
2021	0,00	-1 772 452,51	1 772 452,51
2022	0,00	-1 909 477,59	1 909 477,59
2023	0,00	-1 233 622,41	1 233 622,41
2024	0,00	-1 931 041,14	1 931 041,14
2025	0,00	-1 465 119,16	1 465 119,16

Pro dosažení vyrovnaného hospodářského výsledku byl zapojen fond reprodukce majetku jako doplňkový zdroj financování oprav a udržování dlouhodobého majetku ve výši 41 241 018,36 Kč a fond odměn ve výši 955 319 Kč. Hospodaření v oblasti nákladů nadále významně ovlivňovalo navýšení cen materiálu a služeb v průběhu posledních let. V oblasti věcných nákladů se negativně projevuje dlouhodobý vysoký podíl mandatorních a obligatorních provozních výdajů, kdy v podmínkách růstu cenové hladiny se tento podíl na celkových věcných nákladech nadále zvyšuje.

Výnosy hlavní činnosti za posledních 5 let dle účtových skupin v tis. Kč

Skupina	Název účtové skupiny	2021	2022	2023	2024	2025
60	Výnosy z vlastních výkonů a zboží	481 192	610 900	670 918	724 234	781 724
60	Ostatní výnosy	43 805	50 737	28 024	60 941	63 397
60	Finanční výnosy	2 830	737	1 780	461	291
60	Výnosy z transferů	1 701 362	2 049 319	1 848 983	1 771 967	1 832 645
	VÝNOSY CELKEM	2 229 188	2 711 693	2 549 705	2 557 602	2 678 058

Výnosy z transferů – rozdělení dle finančních zdrojů v tis. Kč

	2021	2022	2023	2024	2025
Transfery CELKEM	1 701 362	2 049 319	1 848 983	1 771 967	1 832 645
Příspěvek na provoz (včetně Kulturních aktivit)	1 248 958	1 547 785	1 277 066	1 239 810	1 292 115
Dotační tituly	437 434	488 814	558 122	510 318	517 174
Spolufinancováno EU (ESIF+FM)	105 382	109 585	227 541	42 499	22 542
Výzkum, vývoj a inovace z MKČR	43 767	52 296	45 831	47 722	50 664
Ostatní individuální a systémové dotace MKČR	288 285	326 933	284 749	420 096	443 969
Mimorozpočtové zdroje	14 970	12 720	13 795	21 839	23 356
Výzkum, vývoj a inovace mimo MKČR	1 110	1 045	542	476	628
Ostatní mimorozpočtové zdroje (zejména ÚSC)	13 860	11 675	13 252	21 363	22 728

V hospodářské činnosti se meziročně navýšily celkové výnosy o 7 536 tis. Kč (12,6 %). Nejvýznamnější část tvoří každoročně výnosy z prodaného zboží, které v roce 2025 dosáhly částky 50 143 tis. Kč (74,6 % celkových výnosů) a výnosy z prodeje služeb ve výši 17 097 tis. Kč (25,4 % celkových výnosů).

Výnosy z transferů byly meziročně vyšší o 61 mil. Kč (+ 3 %), vlastní výnosy o 57 mil. Kč (+ 8 %). Pro dosažení vyšších výnosů bylo zřizovatelem schváleno navýšení limitu OON o 11 mil. Kč na dopady novelizace zákoníku práce (zejména v oblasti vzniku nároku na dovolenou a povinností proplácet příplatky za práci o víkendech, svátcích a za noční práci).

U výsledku hospodaření jiné činnosti došlo ke snížení oproti roku 2024 o 466 tis. Kč, tj. o - 24 %.

Výnosy

V hlavní činnosti byly výnosy, kromě výnosů z transferů ve výši 1 832 645 tis. Kč (68,4 % celkových výnosů), tvořeny zejména **výnosy z vlastních výkonů a zboží** (29,2 % celkových výnosů), které meziročně vzrostly o 57 490 tis. Kč. Rozhodnou složkou vlastních výkonů jsou **výnosy z prodeje služeb** (zejména tržby za vstupné), které se v roce 2025 navýšily na částku 690 379 tis. Kč (meziročně o 7,3 %). V navýšení tržeb se projevila vyšší návštěvnost památkových objektů (+ 6,4 %). Výnosy z pronájmů vzrostly o 8 006 tis. Kč (o 10,4 %).

Náklady

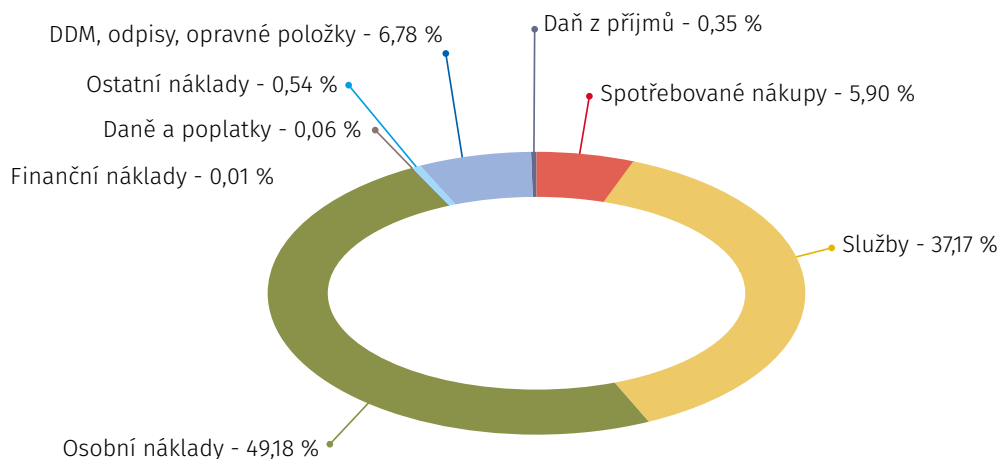
Náklady v hlavní činnosti představovaly částku 2 679 523 tis. Kč, což činí meziroční nárůst o 120 mil. Kč (4,7 %). U **energií** došlo k poklesu o 7 mil. Kč, kdy naopak v roce 2024 bylo výrazné meziroční navýšení o 22 mil. Kč. Cena se snížila zejména u elektřiny a plynu (meziročně - 7,4 mil. Kč), u ostatních energií došlo k mírnému nárůstu. Významnou položkou věcných nákladů jsou **opravy a udržování** s 26,6 % podílem na celkových nákladech, čerpání se meziročně navýšilo o 7,1 %,

tj. o 47 mil. Kč. **Materiál** se ustálil na průměrné hodnotě cca 50 mil. Kč ročně. U **drobného majetku** došlo k navýšení o 2 mil. Kč, v procentním vyjádření se jedná o téměř 7 %. Náklady na **odpisy** se meziročně zvýšily o 11 mil. Kč, důvodem je dokončení velkých investičních akcí financovaných z dotací a zařazování majetku v průběhu posledních let. **Osobní náklady** vzrostly oproti roku 2024 o 55 mil. Kč (4 %).

Náklady hlavní činnosti za posledních 5 let dle účtových skupin v tis. Kč

Skupina	Název účtové skupiny	2021	2022	2023	2024	2025
50	Spotřebované nákupy	116 702	168 548	138 208	163 173	158 083
51	Služby	776 192	852 881	964 198	914 602	995 949
52	Osobní náklady	1 162 784	1 204 241	1 248 372	1 263 176	1 317 862
53	Daně a poplatky	1 012	1 181	1 479	1 336	1 715
54	Ostatní náklady	13 823	325 664	14 238	20 457	14 596
55	DDM, odpisy, oprav. položky	152 793	154 342	177 117	187 676	181 786
56	Finanční náklady	254	601	85	221	287
59	Daň z příjmů	7 401	6 146	7 242	8 892	9 245
	NÁKLADY CELKEM	2 230 961	2 713 603	2 550 939	2 559 534	2 679 523

Struktura nákladů NPÚ v roce 2025 v %

Náklady hospodářské činnosti v meziročním navýšení o 8 002 tis. Kč tvořily tyto významné položky: prodané zboží ve výši 32 050 tis. Kč (48,7 % celkových nákladů), osobní náklady v částce 18 476 tis. Kč (28,1 % celkových nákladů) a ostatní služby ve výši 2 459 tis. Kč (3,7 % celkových nákladů).

Výdaje na zahraniční pracovní cesty

V roce 2025 představovaly náklady na zahraniční služební cesty celkem 2 544 tis. Kč, což je 25,7 % celkových nákladů na cestovné. Výdaje na zahraniční služební

cesty tvořily 0,09 % celkových nákladů NPÚ. Celkové cestovné (účet 512) bylo v roce 2025 ve výši 9 894 tis. Kč, tj. 0,37 % celkových nákladů v hlavní činnosti.

Mimorozpočtové zdroje financování

V roce 2025 byly čerpány mimorozpočtové zdroje financování z transferů ve výši 23 355 860 Kč, z darů v částce 1 170 819 Kč a z investičních dotací ve výši 468 870 Kč, tj. celkem 24 995 549 Kč. Oproti roku 2024 došlo k navýšení o 2 126 tis. Kč.

Rozvaha

Řádek	Označení	Název	Běžné účetní období			Minulé úč. období netto
			brutto	korekce	netto	
1		AKTIVA CELKEM	12 864 281 433,23	2 844 720 700,55	10 019 560 732,68	9 799 697 225,32
2	A.	Stálá aktiva	9 257 661 730,79	2 835 907 900,05	6 421 753 830,74	6 238 231 609,13
3	A.I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	112 381 900,90	95 693 422,77	16 688 478,13	14 642 688,29
4	A.I.1.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje (012), (072)	0,00	0,00	0,00	0,00
5	A.I.2.	Software (013), (073)	85 423 599,22	70 212 173,48	15 211 425,74	11 588 422,90
6	A.I.3.	Ocenitelná práva (014), (074)	100 000,00	100 000,00	0,00	0,00
7	A.I.4.	Povolenky na emise a preferenční limity (015), (075)	0,00	0,00	0,00	0,00
8	A.I.5.	Drobný dlouhodobý nehmotný majetek (018), (078)	17 623 461,77	17 623 461,77	0,00	0,00
9	A.I.6.	Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek (019), (079)	9 216 689,91	7 757 787,52	1 458 902,39	3 054 265,39
10	A.I.7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek (041)	18 150,00	0,00	18 150,00	0,00
12	A.I.8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek (051)	0,00	0,00	0,00	0,00
13	A.I.9.	Dlouhodobý nehmotný majetek určený k prodeji (035)	0,00	0,00	0,00	0,00
14	A.II.	Dlouhodobý hmotný majetek	9 143 666 677,44	2 738 645 424,83	6 405 021 252,61	6 223 544 820,84
15	A.II.1.	Pozemky (031)	279 298 212,37	0,00	279 298 212,37	247 313 595,12
16	A.II.2.	Kulturní předměty (032)	431 799 348,77	0,00	431 799 348,77	427 284 335,53
17	A.II.3.	Stavby (021), (081)	6 201 775 987,13	1 308 433 301,09	4 893 342 686,04	4 834 707 778,12
18	A.II.4.	Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí (022), (082)	1 336 864 098,78	890 859 410,12	446 004 688,66	407 552 174,66
19	A.II.5.	Pěstitelské celky trvalých porostů (025), (085)	471 258,00	95 892,00	375 366,00	384 798,00
20	A.II.6.	Drobný dlouhodobý hmotný majetek (028), (088)	538 358 478,62	538 358 478,62	0,00	0,00
21	A.II.7.	Ostatní dlouhodobý hmotný majetek (029), (089)	973 771,90	898 343,00	75 428,90	81 535,90
22	A.II.8.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek (042)	354 125 521,87	0,00	354 125 521,87	306 220 603,51
24	A.II.9.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek (052)	0,00	0,00	0,00	0,00
25	A.II.10.	Dlouhodobý hmotný majetek určený k prodeji (036)	0,00	0,00	0,00	0,00
26	A.III.	Dlouhodobý finanční majetek	0,00	0,00	0,00	0,00
27	A.III.1.	Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem (061)	0,00	0,00	0,00	0,00
28	A.III.2.	Majetkové účasti v osobách s podstatným vlivem (062)	0,00	0,00	0,00	0,00
29	A.III.3.	Dluhové cenné papíry držené do splatnosti (063)	0,00	0,00	0,00	0,00
30	A.III.5.	Termínované vklady dlouhodobé (068)	0,00	0,00	0,00	0,00
31	A.III.6.	Ostatní dlouhodobý finanční majetek (069)	0,00	0,00	0,00	0,00
32	A.IV.	Dlouhodobé pohledávky	1 613 152,45	1 569 052,45	44 100,00	44 100,00
33	A.IV.1.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (462)	0,00	0,00	0,00	0,00
34	A.IV.2.	Dlouhodobé pohledávky z postoupených úvěrů (464)	0,00	0,00	0,00	0,00
35	A.IV.3.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy (465)	44 100,00	0,00	44 100,00	44 100,00
36	A.IV.5.	Ostatní dlouhodobé pohledávky (469), (149)	1 569 052,45	1 569 052,45	0,00	0,00
37	A.IV.6.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy na transfery (471)	0,00	0,00	0,00	0,00
39	B.	Oběžná aktiva	3 606 619 702,44	8 812 800,50	3 597 806 901,94	3 561 465 616,19
40	B.I.	Zásoby	32 852 751,79	2 253 774,74	30 598 977,05	31 592 090,71
41	B.I.1.	Pořízení materiálu (111)	0,00	0,00	0,00	0,00
42	B.I.2.	Materiál na skladě (112)	771 130,47	0,00	771 130,47	1 006 400,53
43	B.I.3.	Materiál na cestě (119)	0,00	0,00	0,00	0,00
44	B.I.4.	Nedokončená výroba (121)	12 000,00	0,00	12 000,00	5 000,00
45	B.I.5.	Polotovary vlastní výroby (122)	0,00	0,00	0,00	0,00
46	B.I.6.	Výrobky (123), (184)	16 988 699,48	2 253 774,74	14 734 924,74	15 717 780,13
47	B.I.7.	Pořízení zboží (131)	0,00	0,00	0,00	0,00
48	B.I.8.	Zboží na skladě (132)	14 726 668,51	0,00	14 726 668,51	14 508 653,72
49	B.I.9.	Zboží na cestě (138)	0,00	0,00	0,00	0,00
50	B.I.10.	Ostatní zásoby (139)	354 253,33	0,00	354 253,33	354 256,33
51	B.II.	Krátkodobé pohledávky	2 546 553 379,03	6 559 025,76	2 539 994 353,27	2 641 092 881,56
52	B.II.1.	Odběratelé (311), (194)	7 564 765,34	1 959 725,75	5 605 039,59	4 759 020,94
53	B.II.4.	Krátkodobé poskytnuté zálohy (314)	4 412 177,31	0,00	4 412 177,31	7 340 956,00
54	B.II.5.	Jiné pohledávky z hlavní činnosti (315), (192)	98 872 532,72	3 387 595,61	95 484 937,11	51 341 724,13
55	B.II.6.	Poskytnuté návratné finanční výpomoci krátkodobé (316)	0,00	0,00	0,00	0,00

Řádek	Označení	Název	Běžné účetní období			Minulé úč. období netto
			brutto	korekce	netto	
56	B.II.9.	Pohledávky za zaměstnanci (335)	527 884,09	0,00	527 884,09	1 641 461,26
57	B.II.10.	Sociální zabezpečení (336)	0,00	0,00	0,00	0,00
58	B.II.11.	Zdravotní pojištění (337)	0,00	0,00	0,00	0,00
59	B.II.12.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00	0,00	0,00
60	B.II.13.	Daň z příjmů (341)	0,00	0,00	0,00	0,00
61	B.II.14.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžítá plnění (342)	0,00	0,00	0,00	0,00
62	B.II.15.	Daň z přidané hodnoty (343)	0,00	0,00	0,00	0,00
63	B.II.16.	Pohledávky za osobami mimo vybrané vládní instituce (344)	0,00	0,00	0,00	0,00
64	B.II.17.	Pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi (346)	0,00	0,00	0,00	0,00
65	B.II.18.	Pohledávky za vybranými místními vládními institucemi (348)	0,00	0,00	0,00	0,00
66	B.II.28.	Krátkodobé poskytnuté zálohy na transfery (373)	0,00	0,00	0,00	0,00
68	B.II.30.	Náklady příštích období (381)	11 107 276,08	0,00	11 107 276,08	8 834 962,93
69	B.II.31.	Příjmy příštích období (385)	12 249,42	0,00	12 249,42	0,00
70	B.II.32.	Dohadné účty aktivní (388)	2 404 013 939,55	0,00	2 404 013 939,55	2 549 608 110,01
71	B.II.33.	Ostatní krátkodobé pohledávky (377), (199)	20 042 554,52	1 211 704,40	18 830 850,12	17 566 646,29
72	B.III.	Krátkodobý finanční majetek	1 027 213 571,62	0,00	1 027 213 571,62	888 780 643,92
73	B.III.1.	Majetkové cenné papíry k obchodování (251)	0,00	0,00	0,00	0,00
74	B.III.2.	Dluhové cenné papíry k obchodování (253)	0,00	0,00	0,00	0,00
75	B.III.3.	Jiné cenné papíry (256)	0,00	0,00	0,00	0,00
76	B.III.4.	Termínované vklady krátkodobé (244)	0,00	0,00	0,00	0,00
77	B.III.5.	Jiné běžné účty (245)	0,00	0,00	0,00	0,00
78	B.III.9.	Běžný účet (241)	1 010 334 455,20	0,00	1 010 334 455,20	872 607 292,69
79	B.III.10.	Běžný účet FKSP (243)	7 342 229,32	0,00	7 342 229,32	7 124 896,04
80	B.III.15.	Ceniny (263)	0,00	0,00	0,00	0,00
81	B.III.16.	Peníze na cestě (262)	0,00	0,00	0,00	0,00
82	B.III.17.	Pokladna (261)	9 536 887,10	0,00	9 536 887,10	9 048 455,19

Řádek	Označení	Název	Stav v běžném účet. období	Stav v minulém účet. období
83		PASIVA CELKEM	10 019 560 732,68	9 799 697 225,32
84	C.	Vlastní kapitál	6 787 264 833,68	6 488 975 597,37
85	C.I.	Jmění účetní jednotky a upravující položky	6 444 987 555,60	6 261 465 333,98
86	C.I.1.	Jmění účetní jednotky (401)	5 507 158 841,09	5 321 999 639,87
87	C.I.3.	Transfery na pořízení dlouhodobého majetku (403)	939 619 123,21	941 256 102,81
88	C.I.4.	Kurzové rozdíly (405)	0,00	0,00
89	C.I.5.	Oceňovací rozdíly při prvotním použití metody (406)	-1 795 213,59	-1 795 213,59
90	C.I.6.	Jiné oceňovací rozdíly (407)	0,00	0,00
91	C.I.7.	Opravy předcházejících účetních období (408)	4 804,89	4 804,89
92	C.II.	Fondy účetní jednotky	342 277 278,08	227 510 263,39
93	C.II.1.	Fond odměn (411)	4 969 669,00	5 924 988,00
94	C.II.2.	Fond kulturních a sociálních potřeb (412)	7 546 390,59	7 410 928,54
95	C.II.3.	Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hosp. (413)	31 080 770,76	31 080 770,76
96	C.II.4.	Rezervní fond z ostatních titulů (414)	157 364 267,90	43 461 994,64
97	C.II.5.	Fond reprodukce majetku, fond investic (416)	141 316 179,83	139 631 581,45
98	C.III.	Výsledek hospodaření	0,00	0,00
99	C.III.1.	Výsledek hospodaření běžného účetního období	0,00	0,00
100	C.III.2.	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (431)	0,00	0,00
101	C.III.3.	Výsledek hospodaření předcházejících účetních období (432)	0,00	0,00
102	D.	Cizí zdroje	3 232 295 899,00	3 310 721 627,95
103	D.I.	Rezervy	0,00	9 174 453,98
104	D.I.1.	Rezervy (441)	0,00	9 174 453,98
105	D.II.	Dlouhodobé závazky	2 665 854 794,47	2 817 591 601,74
106	D.II.1.	Dlouhodobé úvěry (451)	0,00	0,00
107	D.II.2.	Přijaté návratné finanční výpomoci dlouhodobé (452)	0,00	0,00
108	D.II.4.	Dlouhodobé přijaté zálohy (455)	0,00	0,00
109	D.II.7.	Ostatní dlouhodobé závazky (459)	242 707,71	242 707,71
110	D.II.8.	Dlouhodobé přijaté zálohy na transfery (472)	2 665 612 086,76	2 817 348 894,03
112	D.III.	Krátkodobé závazky	566 441 104,53	483 955 572,23
113	D.III.1.	Krátkodobé úvěry (281)	0,00	0,00
114	D.III.4.	Jiné krátkodobé půjčky (289)	0,00	0,00
115	D.III.5.	Dodavatelé (321)	192 795 814,36	157 160 008,79
116	D.III.7.	Krátkodobé přijaté zálohy (324)	4 835 198,87	4 015 136,60
117	D.III.9.	Přijaté návratné finanční výpomoci krátkodobé (326)	0,00	0,00
118	D.III.10.	Zaměstnanci (331)	56 721 068,00	52 967 206,00
119	D.III.11.	Jiné závazky vůči zaměstnancům (333)	893,00	8 189,33
120	D.III.12.	Sociální zabezpečení (336)	24 131 945,00	23 142 002,94
121	D.III.13.	Zdravotní pojištění (337)	10 513 477,00	9 937 805,00
122	D.III.14.	Důchodové spoření (338)	0,00	0,00
123	D.III.15.	Daň z příjmů (341)	708 360,00	2 092 220,00
124	D.III.16.	Ostatní daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění (342)	6 079 938,00	5 223 148,00
125	D.III.17.	Daň z přidané hodnoty (343)	1 107 746,83	2 447 333,15
126	D.III.18.	Závazky k osobám mimo vybrané vládní instituce (345)	0,00	0,00
127	D.III.19.	Závazky k vybraným ústředním vládním institucím (347)	35 976,50	0,00
128	D.III.20.	Závazky k vybraným místním vládním institucím (349)	0,00	0,00
129	D.III.32.	Krátkodobé přijaté zálohy na transfery (374)	3 156 081,60	2 024 127,89
131	D.III.35.	Výdaje příštích období (383)	3 629 737,77	7 336 325,08
132	D.III.36.	Výnosy příštích období (384)	152 267 972,19	151 887 583,37
133	D.III.37.	Dohadné účty pasivní (389)	4 469 153,35	5 013 960,40
134	D.III.38.	Ostatní krátkodobé závazky (378)	105 987 742,06	60 700 525,68

Výkaz zisku a ztráty

Řádek	Označení	Text	Činnosti běžné období		Činnosti minulé období	
			hlavní	hospodářská	hlavní	hospodářská
1	A.	NÁKLADY CELKEM	2 679 522 722,63	65 840 509,76	2 559 533 518,41	57 838 527,72
2	A.I.	Náklady z činnosti	2 669 990 801,10	65 518 415,91	2 550 420 023,77	57 410 571,25
3	A.I.1.	Spotřeba materiálu (501)	53 835 306,62	1 481 084,76	49 343 949,28	1 147 758,11
4	A.I.2.	Spotřeba energie (502)	105 477 571,56	2 247 460,81	112 489 984,25	2 343 880,21
5	A.I.3.	Spotřeba ostatních nesklad. dodávek (503)	0,00	0,00	0,00	0,00
6	A.I.4.	Prodané zboží (504)	0,00	32 049 918,63	0,00	27 858 389,46
7	A.I.5.	Aktivace dlouhodobého majetku (506)	0,00	0,00	0,00	0,00
8	A.I.6.	Aktivace oběžného majetku (507)	0,00	0,00	0,00	0,00
9	A.I.7.	Změna stavu zásob vlastní výroby (508)	-1 229 417,42	0,00	1 339 318,50	0,00
10	A.I.8.	Opravy a udržování (511)	711 778 000,85	1 316 015,58	664 901 218,67	989 253,24
11	A.I.9.	Cestovné (512)	9 894 323,28	0,00	8 580 273,27	0,00
12	A.I.10.	Náklady na reprezentaci (513)	1 258 397,15	0,00	1 033 477,87	0,00
13	A.I.11.	Aktivace vnitroorganizačních služeb (516)	0,00	0,00	0,00	0,00
14	A.I.12.	Ostatní služby (518)	273 017 906,07	2 458 785,31	240 086 717,39	2 445 813,74
15	A.I.13.	Mzdové náklady (521)	974 701 601,00	18 475 890,00	932 661 535,00	15 824 137,00
16	A.I.14.	Zákonné sociální pojištění (524)	310 166 805,21	5 694 704,85	298 077 805,35	4 978 398,65
17	A.I.15.	Jiné sociální pojištění (525)	2 585 073,59	47 433,74	2 484 678,35	41 427,66
18	A.I.16.	Zákonné sociální náklady (527)	30 407 149,16	214 240,54	29 952 400,62	191 212,73
19	A.I.17.	Jiné sociální náklady (528)	1 000,00	0,00	0,00	0,00
20	A.I.18.	Daň silniční (531)	0,00	0,00	0,00	0,00
21	A.I.19.	Daň z nemovitostí (532)	652 230,00	0,00	634 394,00	0,00
22	A.I.20.	Jiné daně a poplatky (538)	1 062 777,01	5 191,20	701 745,71	5 069,70
23	A.I.22.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (541)	320,00	0,00	8 069,37	0,00
24	A.I.23.	Jiné pokuty a penále (542)	653,94	0,00	36 400,00	0,00
25	A.I.24.	Dary a jiná bezúplatná předání (543)	0,00	0,00	0,00	0,00
26	A.I.25.	Prodaný materiál (544)	0,00	0,00	0,00	0,00
27	A.I.26.	Manka a škody (547)	262 913,75	0,00	7 173 686,39	0,00
28	A.I.27.	Tvorba fondů (548)	239 036,00	0,00	215 052,42	0,00
29	A.I.28.	Odpisy dlouhodobého majetku (551)	158 090 110,78	3 780,00	146 848 033,34	104,50
30	A.I.29.	Zůst. cena prodaného dlouh. nehmot. maj. (552)	0,00	0,00	0,00	0,00
31	A.I.30.	Zůst. cena prodaného dlouh. hmot. majetku (553)	335 055,00	0,00	424 330,42	0,00
32	A.I.31.	Prodané pozemky (554)	31 433,00	0,00	0,00	0,00
33	A.I.32.	Tvorba a zúčtování rezerv (555)	-9 174 453,98	0,00	9 174 453,98	0,00
34	A.I.33.	Tvorba a zúčtování opravných položek (556)	-1 529 378,37	0,00	531 512,87	0,00
35	A.I.34.	Náklady z vyřazených pohledávek (557)	1 284 783,35	0,00	0,00	0,00
36	A.I.35.	Náklady z drobného dlouhodobého majetku (558)	32 748 157,85	1 512 746,69	30 697 661,62	1 547 456,20
37	A.I.36.	Ostatní náklady z činnosti (549)	14 093 445,70	11 163,80	13 023 325,10	37 670,05
39	A.II.	Finanční náklady	287 119,26	136,12	221 039,51	191,60
40	A.II.1.	Prodané cenné papíry a podíly (561)	0,00	0,00	0,00	0,00
41	A.II.2.	Úroky (562)	0,00	0,00	0,00	0,00
42	A.II.3.	Kurzové ztráty (563)	235 168,26	136,12	37 761,51	191,60
43	A.II.4.	Náklady z přecenění reálnou hodnotou (564)	51 951,00	0,00	183 278,00	0,00
44	A.II.5.	Ostatní finanční náklady (569)	0,00	0,00	0,00	0,00
45	A.III.	Náklady na transfery	0,00	0,00	0,00	0,00
46	A.III.1.	Náklady ústředních rozpočtů na transfery (571)	0,00	0,00	0,00	0,00
47	A.III.2.	Náklady územních rozpočtů na transfery (572)	0,00	0,00	0,00	0,00
48	A.V.	Daň z příjmů	9 244 802,27	321 957,73	8 892 455,13	427 764,87
49	A.V.1.	Daň z příjmů (591)	9 244 802,27	321 957,73	8 892 455,13	427 764,87
50	A.V.2.	Dodatečné odvody daně z příjmů (595)	0,00	0,00	0,00	0,00

Řádek	Označení	Text	Činnosti běžné období		Činnosti minulé období	
			hlavní	hospodářská	hlavní	hospodářská
51	B.	VÝNOSY CELKEM	2 678 057 603,47	67 305 628,92	2 557 602 477,27	59 769 568,86
52	B.I.	Výnosy z činnosti	845 121 387,84	67 305 628,92	785 175 235,14	59 769 514,84
53	B.I.1.	Výnosy z prodeje vlastních výrobků (601)	6 435 471,25	0,00	4 006 232,87	0,00
54	B.I.2.	Výnosy z prodeje služeb (602)	690 378 651,40	17 096 760,24	643 323 779,28	16 036 937,47
55	B.I.3.	Výnosy z pronájmu (603)	84 910 008,86	0,00	76 904 090,64	0,00
56	B.I.4.	Výnosy z prodaného zboží (604)	0,00	50 142 909,90	0,00	43 674 855,98
57	B.I.8.	Jiné výnosy z vlastních výkonů (609)	0,00	0,00	0,00	0,00
58	B.I.9.	Smluvní pokuty a úroky z prodlení (641)	1 736 608,98	16 800,00	1 429 175,75	0,00
59	B.I.10.	Jiné pokuty a penále (642)	0,00	48 800,00	0,00	36 900,00
60	B.I.11.	Výnosy z vyřazených pohledávek (643)	86 242,24	0,00	48 963,10	0,00
61	B.I.12.	Výnosy z prodeje materiálu (644)	39 321,00	0,00	67 304,54	0,00
62	B.I.13.	Výnosy z prodeje dlouh. nehm. majetku (645)	0,00	0,00	0,00	0,00
63	B.I.14.	Výnosy z prodeje dlouh. hmot. majetku kromě pozemků (646)	335 055,00	0,00	424 330,42	0,00
64	B.I.15.	Výnosy z prodeje pozemků (647)	31 433,00	0,00	0,00	0,00
65	B.I.16.	Čerpání fondů (648)	43 367 156,46	0,00	49 669 334,40	0,00
66	B.I.17.	Ostatní výnosy z činnosti (649)	17 801 439,65	358,78	9 302 024,14	20 821,39
67	B.II.	Finační výnosy	290 987,00	0,00	460 711,56	54,02
68	B.II.1.	Výnosy z prodeje cenných papírů a podílů (661)	0,00	0,00	0,00	0,00
69	B.II.2.	Úroky (662)	0,00	0,00	0,00	0,00
70	B.II.3.	Kurzové zisky (663)	0,00	0,00	62 381,14	54,02
71	B.II.4.	Výnosy z přecenění reálnou hodnotou (664)	290 987,00	0,00	398 330,42	0,00
72	B.II.6.	Ostatní finanční výnosy (669)	0,00	0,00	0,00	0,00
73	B.IV.	Výnosy z transferů	1 832 645 228,63	0,00	1 771 966 530,57	0,00
74	B.IV.1.	Výnosy vybraných ústředních vládních institucí z transferů (671)	1 832 645 228,63	0,00	1 771 966 530,57	0,00
75	B.IV.2.	Výnosy vybraných místních vládních institucí z transferů (672)	0,00	0,00	0,00	0,00
76	C.	VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ	0,00	0,00	0,00	0,00
77	C.1.	Výsledek hospodaření před zdaněním	7 779 683,11	1 787 076,89	6 961 413,99	2 358 806,01
78	C.2.	Výsledek hospodaření po zdanění	-1 465 119,16	1 465 119,16	-1 931 041,14	1 931 041,14

PŘEHLED PROJEKTŮ FINANCOVANÝCH Z EVROPSKÝCH ZDROJŮ

Programové období 2021–2027

Po vydání zbývajících rozhodnutí o poskytnutí dotace probíhala realizace již všech projektů NPÚ z 51. a 52. výzvy IROP – Památky specifického cíle 4.4. Dále probíhaly přípravné projekční práce na projektu Sázava, který bude podán do 62. výzvy.

Kromě projektů IROP začala i realizace dalších akcí. Jednalo se o projekty určené do výzvy Ope-

račního programu Spravedlivá transformace (Obnova území – Ústecký kraj), Modernizačního fondu (ENERGov č. 2/2023) a Operačního programu Životní prostředí (2021–2027).

Za rok 2025 bylo v rámci projektů NPÚ z dotačních zdrojů vyčerpáno celkem 130 mil. Kč.

Realizované akce	Rozpočet v mil. Kč
IROP PAMÁTKY (51. a 52. výzva)	
Zámek Hrádek u Nechanic – Kouzlo anglického venkova	79,69
Zámek Hrádek u Nechanic – Historie za oponou	19,98
Důl Michal – Třídírna – Cesta uhlí	98,41
Zámek Český Krumlov – rekonstrukce Horské zahrady – II. etapa	51,83
Klášter Kladruby – Život v řádu II. – obnova konventní kaple	19,84
Klášter Kladruby – Život v řádu II. – obnova rajského dvora	20,18
Zámek Lednice – obnova Katakomb a Maurské vodárny	80,14
Zámek Valtice – Západní předzámčí	80,50
Hrad Veveří – Brána čtyř staletí – obnova Jižní brány	82,94
IROP PAMÁTKY (ITI)	
Hrad Veveří – Brána čtyř staletí – Skleníková terasa	38,69
OPST (OBNOVA ÚZEMÍ – ÚSTECKÝ KRAJ)	
Zámek Jezeří – obnova zázemí divadelního sálu	66,44
MODERNIZAČNÍ FOND (ENERGov č. 2/2023)	
Zámek Kratochvíle – modernizace a snížení energetické náročnosti čp. 9	9,52
OPŽP (2021–2027)	
Zámek Kynžvart – revitalizace Panského rybníka	7,08
Připravované akce	
IROP PAMÁTKY (ITI)	
Klášter Sázava – Opus Sancti Procopii	96,60
Celkem	751,84

V roce 2025 tak NPÚ připravoval k podání či realizoval projekty v celkové výši 751,84 mil. Kč.

OBNOVY PAMÁTEK Z PROGRAMU SMVS

Financování obnovy památek ze státního rozpočtu ČR je realizováno prostřednictvím dotačního programu Ministerstva kultury pro státní příspěvkové organizace Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení (134V131), ke kterému byl v roce 2020 přiřčen program na podporu oživení ekonomiky (134V151).

Z akcí započatých v minulých letech jich v roce 2025 pokračovalo 53 s objemem proinvestovaných finančních prostředků v roce 2025 ve výši 666,24 mil. Kč (celkový objem pokračujících akcí činí 1,83 mld. Kč), například:

Zámek Buchlovice – oprava havarijního stavu střech a stropů Dolního zámku	68,00 mil. Kč
ÚOP v Olomouci – výstavba depozitního archeologického skladu	67,00 mil. Kč
Hrad Landštejn – konzervace omítek a restaurování sgrafit, rekonzervace zdiva	47,00 mil. Kč
Klášter Sázava – oprava krovů, střech a jižní věže Konventu	40,60 mil. Kč

V průběhu roku 2025 byly v rámci tohoto programu přiděleny finanční prostředky pro 12 nových prioritních akcí v celkovém objemu 351,40 mil. Kč, například:

Zámek Milotice – obnova střechy hlavní zámecké budovy	55,00 mil. Kč
Hrad a zámek Frýdlant – oprava havarijního stavu střech hradu a kaple	37,00 mil. Kč
Hrad Nové Hrady – sanace stropů a krovů malého paláce	28,20 mil. Kč

V průběhu roku 2025 bylo úspěšně ukončeno 9 akcí v celkovém objemu 252,48 mil. Kč, například:

Zámek Červená Lhota – odbahnění zámeckého rybníka	29,80 mil. Kč
Zámek Hluboká nad Vltavou – sanace štolového systému	25,00 mil. Kč
Zámek Sychrov – odstranění havárie litinového oplocení	24,60 mil. Kč
Zámek Lysice – obnova krovu a střešního pláště hlavní budovy zámku	22,00 mil. Kč
Hrad a zámek Frýdlant – oprava havarijního stavu střechy renesančního zámku	21,20 mil. Kč

Samostatný program Péče o národní kulturní dědictví I, jehož součástí je i podprogram 134V141 Obnova a rozvoj materiálně technické základny Národního památkového ústavu s celkovými finančními prostředky ve výši 1,11 mld. Kč pro období 2019–2027, se týká 5 objektů a areálů.

V předchozích letech byla dokončena akce

Zámek Lysice – obnova zámecké zahrady včetně historických staveb

stavební obnova nadále probíhá u akcí

Klášter Plasy – dokončení obnovy Opatské rezidence, obnova sýpky

Zámek Vimperk – památková obnova Dolního a Horního zámku

Zámek Litomyšl – celková obnova zámku a Panského domu

a v neposlední řadě byla v roce 2025 dokončena tvorba projektové dokumentace projektu

Invalidovna – obnova objektu

Na tento program navazuje nový program Péče o národní kulturní dědictví II., do jehož podprogramu 134V161 byly pro NPÚ alokovány zdroje ve výši 2,46 mld. příslušející pro vlastní obnovu objektu Invalidovna a pro částečné obnovy areálů Karlštejn a Zákupy.

PROJEKTY Z NEINVESTIČNÍ DOTACE PRO SVĚTOVÉ DĚDICTVÍ UNESCO

Studie k revitalizaci Francouzské zahrady zámku Litomyšl

ÚPS na Sychrově; PhDr. Miloš Kadlec, Mgr. Petr Weiss

Studie k revitalizaci formální (západní) zahrady areálu SZ Litomyšl a další studie k ověření možnosti přístupu techniky pro zajišťování průběhu festivalu Smetanova Litomyšl.

Holašovice – Postav si sám svou vesnici, dotisk vzdělávacích materiálů

ÚOP v Českých Budějovicích; Bc. Eva Neprašová

Dotisk a distribuce úspěšných vzdělávacích materiálů vztahujících se k vesnici Holašovice. Výstupy jsou využitelné při výuce a podporují osvětu a vzdělávání o této památce světového dědictví UNESCO. [Odkaz zde.](#)

Edukační materiály k hornickým památkám UNESCO v Krušnohoří

ÚOP v Lokti, Ing. arch. Helena Malinová

Brožura Po stopách horníků s podtitulem Poznávání hornické krajiny Krušnohoří obsahuje zjednodušená schémata z povrchu i podzemí a grafické interpretace pozůstatků těžby rud rozpoznatelných na povrchu doplněné historickými vyobrazeními provozu dolů a fotografiemi z terénu. Pracovní listy pro 3 kategorie dětí: MŠ a 1.–2. třída ZŠ (0–7 let), 3.–5. třída ZŠ (8–11 let) a 2. stupeň ZŠ (12–15 let) dostupné i na webu NPÚ. [↗](#)

Zámecké zahrady v Telči – Mapa zážitků

ÚOP v Kroměříži – MCZK; PhDr. Lenka Křesadlová

Edukační materiál, který umožní aktivní prohlídku zahrad v areálu zámku Telč. Cílovou skupinou jsou zejména rodiče s dětmi. Výstupem je tiskovina na tvrdém papíře v rozsahu navazujících stran A4, vytištěná na tvrdém papíře. Náplň projektu navazuje na mnohaletou spolupráci Metodického centra zahradní kultury (MCZK) s oddělením edukace a dalšího vzdělávání GnŘ v této oblasti.

World Heritage in Czechia (Světové dědictví v Česku). Kniha, anglická verze

Generální ředitelství; Ing. arch. Věra Kučová

Tištěná publikace vydaná v počtu 500 ks, část nákladu určena k prodeji.

Cílem publikace v anglické mutaci bylo proti předchozí české verzi knihy doplnit lokalitu Žatce a žateckého chmele, včetně mapy v těžce grafice jako dřívější soubor ilustrací. Aktualizovány byly i další texty. Posílena je fotografická prezentace lokalit, kniha obsahuje i hlavní obecné informace o světovém dědictví. [Odkaz zde.](#)

Zámek Telč. Knižní průvodce, německá verze

ÚPS v Českých Budějovicích; Mgr. Milena Hajná, Ph.D., M.A.

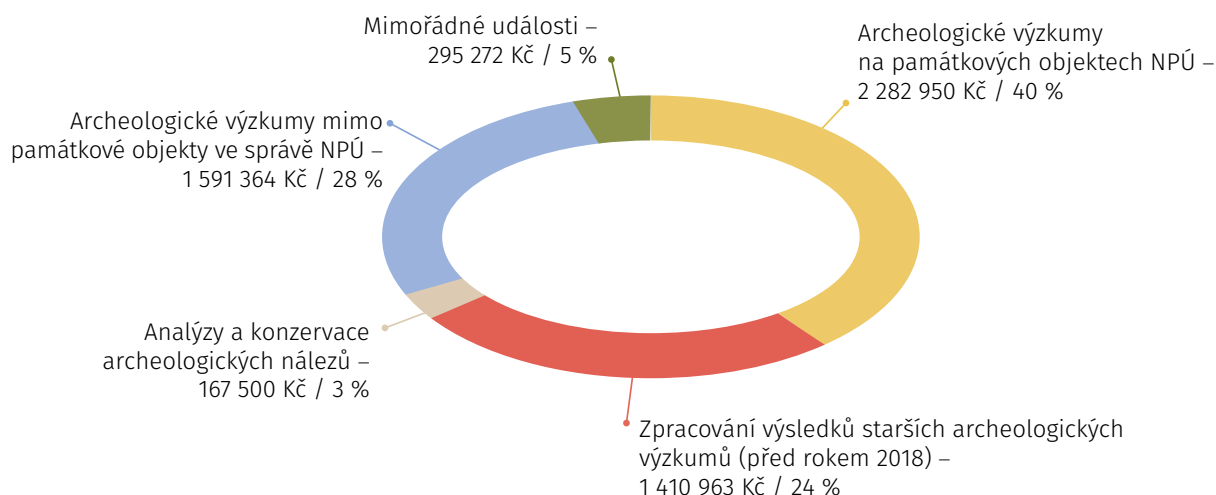
Německá verze odborné publikace navazující na významnou etapu obnovy zámku. Populárně naučná kniha seznamuje s historií zámku, s jeho významnými osobnostmi, zajímavými interiéry a předměty, souvisejícími s každodenním životem jeho obyvatel v různých časových obdobích. Kniha Schloss Telč vyšla v nákladu 1 000 ks. Možnost překladu a pořízení kvalitní německé verze má velký význam pro prezentaci zámku ve středoevropském prostoru.

FINANČNÍ PROSTŘEDKY NPÚ ALOKOVANÉ NA ZÁCHRANNÉ ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY

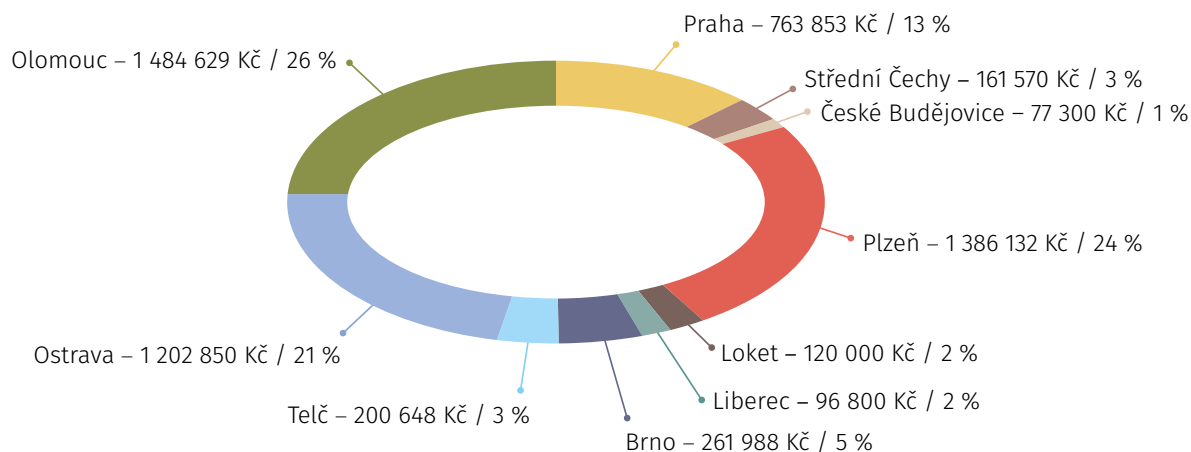
Alokované finanční prostředky, které jsou začleněny v rozpočtu NPÚ, pomáhají při realizaci činnosti památkové archeologie v ČR a k preventivní ochraně archeologického dědictví vůbec. Celkem bylo, stejně jako v roce 2024, umožněno použít a čerpat v NPÚ v rámci směrnice na archeologické výzkumy 8 550 000 Kč. Komise zasedala jedenáctkrát, ale poprvé bohužel až 24. 6. 2025, protože pokyn k čerpání byl dán až k datu 12. 6. 2025. Prostředky využilo 10 odborných pracovišť na aktivity, kterými se z přiděleného rozpočtu vyčerpalo 67,32 % (konkrétně 5 755 770 Kč). Nejvíce financí čerpalo ÚOP v Olomouci, 1 484 629 Kč; následovalo ÚOP v Plzni, 1 386 132 Kč; dále ÚOP v Ostravě, 1 202 850,40 Kč; ÚOP v Praze, 763 853 Kč a menší částky ÚOP středních Čech v Praze, ÚOP v Brně, Telči, Lokti, Liberci a Českých Budějov-

vicích. Na nezpracované soubory, které jsou dlouhodobou zátěží NPÚ, bylo letos použito 1 410 962,82 Kč. Předstihové archeologické výzkumy a průzkumy na památkových objektech ve správě NPÚ přispívající zároveň i k ochraně těchto památek odčerpaly z rozpočtu 2 282 950,00 Kč. Část alokovaných prostředků směřovala na záchranné archeologické výzkumy pro fyzické osoby nepodnikající, a tím na kompenzaci omezení jejich vlastnického práva, konkrétně šlo o 1 123 011,06 Kč. Mimořádně byly přiděleny prostředky na dvě akce ÚOP Olomouc – Černá Voda – dvorec, vyklízení krypty po povodni (98 252,00 Kč) a Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci – podzemní prostor pod kaplí (197 020,00 Kč). Rozdělení prostředků do jednotlivých kapitol odpovídá prioritám, které jsou spojeny s naplňováním závazků NPÚ.

Realizováno bylo celkem 41 akcí v této struktuře

Rozdělení prostředků dle územních pracovišť

VĚDECKO-VÝZKUMNÁ ČINNOST

Národní památkový ústav (dále jen „NPÚ“) i v roce 2025 plnil úkoly spojené s jeho profilováním jako odborné instituce a výzkumné organizace, jejímž posláním je kontinuální a systematický výzkum památkového fondu a ochrana národního kulturního dědictví. K realizaci vědeckých a výzkumných činností využíval NPÚ institucionální podporu poskytovatele MK, účelovou podporu projektů výzkumu, vývoje a inovací (VaVal), popř. též vlastní zdroje.

Výše čerpané podpory ze státního rozpočtu na VaVal (NPÚ 2021–2025, v tis. Kč)

Poskytovatel	Druh podpory	2021	2022	2023	2024	2025
MK	IP DKRVO**	22 353	31 559	31 559	32 737	32 737
MK	Projekty VaVal z veřejných rozpočtů ČR	22 890	22 831	14 345	16 579	19 429
MŠMT	Projekty VaVal z operačních programů	447	33	0	0	0
TA ČR	Projekty VaVal z veřejných rozpočtů ČR	433	449	0	0	0
Celkem		46 123	54 872	45 904	49 316	52 166

Zdroj: <https://www.isvavai.cz/cea?s=subjekty&ss=detail&n=0&h=ico%3A75032333> [citováno: 16. 2. 2026]

* Finance v tisících Kč jsou automaticky zaokrouhleny z částky v jednotkách Kč s přesností na 2 desetinná místa

** IP DKRVO – Institucionální podpora dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace

Všechny cíle udané Konceptí DKRVO NPÚ 2024–2028 byly v roce 2025 splněny a bylo dosaženo všech výsledků VaVal plánovaných na tento rok. Stejně tak všechny projekty podpořené v programu NAKI III byly v daném roce úspěšně realizovány a přinesly plánované výsledky (pozn. s dílčí úpra-

vou u jednoho výsledku druhu Jost). K plánovaným výsledkům byly připojeny některé výsledky dalších let dosažené v předstihu a výsledky realizované nad plán. Do Rejstříku informací o výsledcích (RIV) bude takto vloženo celkem 86 výsledků.

Institucionální podpora

Institucionální podpora je poskytována na naplňování Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace Národní památkový ústav na léta

2024–2028 ↗ (dále jen „Koncepte“). V roce 2025 pokračovalo druhým rokem řešení 7 výzkumných oblastí (s 22 dílčími cíli) formulovaných v Koncepti.

Výzkumná oblast	Garant/garantka
1. Archeologické dědictví	PhDr. Jarmila Čiháková
2. Teorie a dějiny památkové péče	Mgr. Jana Pařízková Čevonová, Ph.D.
3. Moderní architektura a industriální dědictví	Ing. arch. Naděžda Goryczková
4. Movité památky	PhDr. Aleš Mudra, Ph.D.
5. Nemovité památky	Ing. Daniel Šnejd
6. Šlechtické rezidence, jejich tvůrci a obyvatelé	Mgr. Petr Pavelec, Ph.D.
7. Vědecké publikování a komunikace vědy	Mgr. Martin Gaží

Institucionální podpora na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace podle § 3 odst. 3 písm. a) zákona č. 130/2002 Sb. je NPÚ poskytována poskytovatelem MK na základě schválené aktuální

Koncepte a provedeného hodnocení předchozího období 2019–2023. Celková výše institucionální podpory na roky 2024–2028 činí 163 685 000 Kč.

Z technických důvodů a na základě skutečností, které nebylo možno předvídat, byly v roce 2025 ze strany NPÚ podány dvě žádosti o změnu rozpisu rozpočtu a jedna žádost o převod nevyužitých částí záloh na účet Výnosy příštích období. Všechny žádosti byly poskytovatelem schváleny.

Postup a stav řešení jednotlivých výzkumných oblastí Koncepce byly interně vyhodnoceny Komisí

pro hodnocení výzkumných (grantových) projektů NPÚ, která zasedala ve dnech 4.–5. 12. 2025. Výsledky řešení cílů Koncepce DKRVO NPÚ následně shrnula Průběžná zpráva o plnění dlouhodobé koncepce rozvoje Národního památkového ústavu za rok 2025, podaná poskytovateli MK.

Výše čerpané podpory ze státního rozpočtu na VaVal (NPÚ 2021–2025, v tis. Kč)

Druh podpory	Druh výsledku							Počet výsledků
	Výstava s kritickým katalogem (Ekrit)	Odborná kniha (B)	Kapitola v odborné knize (C)	Příspěvek ve sborníku (D)	Recenzovaný odborný článek (Jimp)	Recenzovaný odborný článek (Jsc)	Recenzovaný odborný článek (Jost)	
IP DKRVO Plánované výsledky	2	8	1		1	5	14	31
IP DKRVO Nad plán		1	3			1	11	16
IP DKRVO Dodatečné výsledky		1					2	3
Výsledky bez podpory VaVal (rozpočet NPÚ)		1		1	1	3		7
Počet výsledků	2	11	5	1	2	9	27	57

Komentář: 2 plánované výsledky druhu C byly sloučeny do jednoho výsledku druhu B. 3 výsledky (2× Jsc, 1× Jost) plánované na rok 2025 byly uplatněny s předstihem již v roce 2024. V roce 2025 byly rovněž s předstihem uplatněny 2 výsledky (1× Jsc, 1× Jost) plánované na rok 2026, 1 výsledek (Jsc) plánovaný na rok 2027 a 1 výsledek (Jsc) plánovaný na rok 2028.

Účelová podpora

V roce 2025 pokračovalo třetím rokem řešení 11 pětiletých účelově financovaných projektů VaVal podpořených v roce 2022 ve veřejné soutěži programu NAKI III – programu na podporu aplikovaného výzkumu v oblasti národní a kulturní identity na léta 2023 až 2030, poskytovatele MK ČR.

NPÚ je ve 4 projektech příjemcem – koordinátorem (DH23P03OVV001, DH23P03OVV017, DH23P03OVV035, DH23P03OVV046). Většina projektů probíhá ve formátu projektového konsorcia a na jejich řešení tak NPÚ spolupracuje s řadou dalších výzkumných organizací z ČR.

Řešené projekty v programu NAKI III s dobou řešení 2023–2027

Název projektu	Kód projektu
Identifikace, interpretace a typologie hmotné struktury památek zahradního umění	DH23P03OVV001 ↗
Novostavby v historickém prostředí	DH23P03OVV017 ↗
Zámky v krajině moravskoslezského pomezí – nové formy prezentace nevyužitých historických objektů	DH23P03OVV035 ↗

Od aristokratického dvora po divadelní scénu. Historická garderoba ve fondech českých hradů a zámků v evropském kontextu	DH23P03OVV046 ↗
Zachování paměti. Poválečná reflexe holokaustu v pomníkové tvorbě a výtvarném umění	DH23P03OVV014 ↗
Vlákna paměti. Minulost a současnost vambereckého krajkářství	DH23P03OVV022 ↗
Historické postupy návrhu a vykreslování tvarů architektonických prvků – jejich rekonstrukce a aplikace	DH23P03OVV023 ↗
„FINIS CONFSSIONIS“. Baroko východního Krušnohoří. Sakrální stavby a umělecká výzdoba architektury a krajiny	DH23P03OVV028 ↗
Mapa českých hradů: hrady jako kulturní fenomén, předmět výzkumu a památky minulosti	DH23P03OVV040 ↗
Kořeny a plody evropské vědy v českých, moravských a slezských historických knihovních fondech	DH23P03OVV058 ↗
Obnova fasád z tvrdých omítek z 1. poloviny 20. století	DG23P03OVV012 ↗

Uplatněné výsledky NAKI III za rok 2025

Kód projektu NAKI III	Druh výsledku						Počet výsledků
	Specializovaná interaktivní mapa s odborným obsahem (Nimap)	Výstava s kritickým katalogem (Ekrit)	Audiovizuální tvorba (Aodb)	Odborná kniha (B)	Recenzovaný odborný článek (Jsc)	Recenzovaný odborný článek (Jost)	
DH23P03OVV001		1		1			2
DH23P03OVV012		1		1			2
DH23P03OVV014						1	1
DH23P03OVV017						1	1
DH23P03OVV022						1	1
DH23P03OVV028			1	1		1	3
DH23P03OVV035	1	1		3	1		6
DH23P03OVV040					1	1	2
DH23P03OVV046		1		1			2
Počet výsledků	1	4	1	7	2	5	20

Komentář: V roce 2025 byl uplatněn 1 výsledek (1× C) nad plán z projektu DH23P03OVV040 a 1 výsledek (1× B) dodatečně z projektu DG16P02B003.

GA ČR

NPÚ v roce 2025 participoval na veřejné soutěži ve VaVal ve skupině grantových projektů – Standardní projekty poskytovatele GA ČR, a to v roli dalšího účastníka projektu na projektu Vznik středověké

Moravy, země na tehdejší evropské periferii ve světle nových archeologických výzkumů uchazeče Archaia Brno. Návrh projektu nebyl vybrán k řešení.

Shrnutí – výsledky VaVal

V rámci řešení všech aktivit/projektu VaVal (institucionální podpora, účelová podpora a jiné zdroje) bylo k 31. prosinci 2025 předloženo poskytovateli ke

schválení celkem 86 výsledků, které byly následně vloženy do RIV.

Přehled výsledků NPÚ vložených do RIV v letech 2020–2025

Druh výsledku	Kód	2021	2022	2023	2024	2025	Celkem
Metodika certifikovaná/schválená příslušným orgánem státní správy	N/E	2	8	0	0	0	10
Památkový postup	N/C	1	1	1	0	0	3
Specializovaná mapa s odborným obsahem	N/D	10	19	15	1	1	46
Uspořádání (zorganizování) výstavy s kritickým katalogem	Ekrit	9	8	6	4	6	33
Audiovizuální tvorba	A	6	3	0	0	1	10
Specializovaná veřejná databáze	S	1	1	0	0	0	2
Ověřená technologie	Z/B	2	0	0	0	0	2
Odborná kniha	B	19	35	35	12	19	120
Kapitola v odborné knize	C	9	7	10	9	6	41
Odborný článek obsažený v databázi Web of Science	Jimp	5	1	0	0	2	8
Odborný článek obsažený v databázi SCOPUS	Jsc	7	11	7	5	16	46
Recenzovaný odborný článek	Jost	62	65	46	38	34	245
Stať ve sborníku	D	6	14	2	0	1	23
Uspořádání (zorganizování) konference	M	2	1	1	0	0	4
Uspořádání (zorganizování) workshopu	W	15	12	2	0	0	29
Strategické a koncepční dokumenty	Hkonc	0	1	0	0	0	1
Celkem		156	187	125	69	86	623

Výsledky aplikovaného výzkumu

NPÚ za rok 2025 uplatnil v RIV 1 výsledek druhu Nimap (Specializovaná interaktivní mapa s odborným obsahem), 1 výsledek druhu Aodb (Audiovizu-

ální tvorba) a 6 výsledků druhu Ekrit (Výstava s odborným katalogem).

Druh výsledku	Autoři	Název (odkaz proklikem)	Zdroj financování
Nimap	Romana Rosová, Martin Strakoš, Michaela Zezulová, Jana Koudelová	Mapa moravskoslezských zámků ↗	DH23P03OVV035
Aodb	Vít Honys, Petr Hrubý, Antonín Kadlec	Mariánská rapsodie. Barokní mariánská země východního Podkrušnohoří ↗	DH23P03OVV028
Ekrit	Lenka Křesadlová, Michaela Letá	Stavby inspirované antickou a staroegyptskou kulturou v památkách zahradního umění v ČR ↗	DH23P03OVV001
Ekrit	David Javorský, Petr Kotrba	Tradice v detailech. Fasády z tvrdých omítek první poloviny 20. století ↗	DH03P03OVV012
Ekrit	František Kolář, Petra Kaniová, Jana Koudelová, Romana Rosová	Paměť zámků a jejich krajiny: Bílovec. Od hradu k zámku ↗	DH23P03OVV035
Ekrit	Milena Hajná, Kateřina Cichrová, Ladislav Tejml, Ladislav Švadlena, Jan Rosendorfský	Když služba měla styl. Šlechtické dvory a livreje od 17. do 20. století ↗	DH23P03OVV046
Ekrit	Petr Svoboda, Martin Šolc, Renata Vrabelová	Překvapivé dědictví. Krematoria a smuteční síně ↗	IP DKRVO
Ekrit	Šárka Radostová	Vzácná návštěva. Renesanční sochařské portréty ze sbírky rodu Clam-Gallas ↗	IP DKRVO

Přehled publikací vydaných v roce 2025

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ**Josef Štulc. Památkář, kolega, přítel**

Kolektiv autorů
ISBN 978-80-7480-212-6, 259 s.

Od kroužkové košile k plátové zbroji

Pavel Macků
ISBN 978-80-7480-213-3, 2. rozšířené vydání, 215 s.

Vltava slavná & splavná: průvodce výstavou

Petr Pavelec (ed.)
ISBN 978-80-7480-215-7, 189 s.

World Heritage in Czechia

Věra Kučová
ISBN 978-80-7480-217-1, 279 s.

Z minulosti města Březnice

Zdeněk Dragoun a kol.
ISBN 978-80-7480-216-4, 215 s.

PERIODIKA:

PAMÁTKY, 4. ročník, 5 čísel
ISSN 2788-0435

ZPRÁVY PAMÁTKOVÉ PÉČE, 85. ročník, 4 čísla
ISSN 1210-5538

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PRAZE**PERIODIKA:**

STALETÁ PRAHA, ročník XLI/2025, 2 čísla
ISSN 0231-6056

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE**Dějiny evropské architektury – V. díl**

Václav Mencl, Helena Soukupová ed.
ISBN 978-80-88339-20-5, 464 s.

Hospodářské dvory bývalých panství v Čechách

Jan Žižka
ISBN 978-80-88339-19-9, 3. vydání, 592 s.

Móda v časech kříže a kalicha. Oděvní kultura v českých zemích 14. a 15. století

Alena Nachtmannová
ISBN 978-80-88339-06-9, dotisk 1. vydání, 304 s.

Řeč středověké fortifikační architektury – terminologie a její souvislosti

Vladislav Razím
ISBN 978-80-88339-18-2, 2. vydání, 252 s.

Skryté půvaby českých sídlišť

Hana Řepková
ISBN 978-80-88339-21-2, 2. vydání, 352 s.

PERIODIKA:

PAMÁTKY STŘEDNÍCH ČECH, 39. ročník, 2 čísla
ISSN 0862-1586

PRŮZKUMY PAMÁTEK, 32. ročník, 2 čísla
ISSN 1212-1487

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**Panský dům, zahrada a zbrojnice v Českém Krumlově**

Jiří Bloch, Sylva Dobalová, Karel Kašák, Roman Lavíčka, Jiří Olšan, Kristina Popelka, Vítězslav Prchal
ISBN 978-80-88446-13-2, 303 s.

Tradice v detailech. Fasády z tvrdých omítek první poloviny 20. století

David Javorský, Petr Kotrba
ISBN 978-80-88446-12-5, 79 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI**Puech-Chabalova filtrace v městské vodárně v Plzni**

Pavel Domanický
ISBN 978-80-85035-66-7, 8 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LOKTI**Po stopách horníků. Poznávání hornické krajiny Krušnohoří**

Ondřej Malina, Helena Malinová, Helena Petrovová
ISBN 978-80-906866-9-4, 32 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM**Atlas litinových křížů**

Martin Šerák, Zdeněk Petr, Vít Honys, Jan Leibl, Tereza Peerová, Martin Zubík
ISBN 978-80-85036-89-3, 366 s.

Most, zánik a zrození

Petra Andrejchová, Tomáš Brož, Jan Hanzlík, Jan Leibl, Lucie Radová, Hana Veselá
ISBN 978-80-85036-88-6, 304 s.

Zápas o výraz. K myšlenkám Václava Wagnera

Mirka Salavová
ISBN 978-80-85036-90-9, 143 s.

PERIODIKA:

MONUMENTORUM CUSTOS – Časopis pro památky severozápadních Čech 2025/1-2

ISSN 1803-781X

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LIBERCI**PERIODIKA:**

Fontess Nisae – Prameny Nisy, 2 čísla
ISSN 1213-5097

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V JOSEFOVĚ**Starý Rokytník. Kostel sv. Šimona a Judy**

Jiří Slavík
ISBN 978-80-88226-47-5, 12 s.

Chotěborky. Vesnická památková zóna

Matěj Kubina, Jan Tlučoř
ISBN 978-80-88226-46-8, 12 s.

Jičín-Sedličky. Židovský hřbitov

Terezie Dubinová
ISBN 978-80-88226-44-4, 2. vydání, 12 s.

Vízburk. Státní hrad

Jiří Balský, Jiří Slavík
ISBN 978-80-88226-45-1, 3. vydání, 12 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V TELČI**Procházka panstvím Telč**

Martina Indrová, Irena Tobiášková, Lucie Bláhová,
Jana Zášková, Jaroslava Musilová
ISBN 978-80-905631-2-4, dotisk 1. vydání, 131 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V BRNĚ**Hlinky. Portrét ulice**

Pavla Cenková, Aleš Homola, Matěj Kruntorád
ISBN 978-80-87967-39-3, nestr.

Smuteční síně a krematoria

Petr Svoboda, Martin Šolc, Renata Vrabelová
ISBN 978-80-87967-41-6, 232 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V KROMĚŘÍŽI**Historické zahrady Kroměříž 2025. Archeologický průzkum památek zahradního umění**

Sborník z konference
ISBN 978-80-87231-63-0 (PDF), 194 s.

Stavby inspirované antickou a staroegyptskou kulturou v památkách zahradního umění v ČR

Lenka Křesadlová, Michaela Letá
ISBN 978-80-87231-62-3, 276 s.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V OSTRAVĚ**Průmyslové dědictví: Důl, koksovna a elektrárna Čs. armáda v Karvině**

Miloš Matěj
ISBN 978-80-88240-43-3, 320 s.

Průmyslové dědictví: Rakouská severozápadní dráha (základní síť)

Alena Borovcová
ISBN 978-80-88240-44-0, 320 s.

Místa skrytých příběhů.**Zámky moravskoslezského pomezí**

Romana Rosová, Jana Koudelová, Martin Strakoš
ISBN 978-80-88240-41-9, 302 s.

Paměť zámků a jejich krajiny: Bílovec.**Od hradu k zámku**

František Kolář, Irena Korbelářová, Dalibor Prix (eds.)
ISBN 978-80-88240-42-6, 360 s.

V lesku knížecí koruny. Stavební a kulturní dějiny raduňského šlechtického sídla

Markéta Kouřilová (ed.)
ISBN 978-80-88240-46-4, 336 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V ÚSTÍ NAD LABEM**Hrad a zámek Bečov nad Teplou**

Lukáš M. Vytlačil, Tomáš Wizovský,
Kateřina Nývltová, Jiří Šindelář
ISBN 978-80-7480-220-1, 263 s.

Zámek Ploskovice

Martin Aschenbrenner, Dana Šestáková Hladíková
ISBN 978-80-7480-219-5, 239 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH**Hrad Švihov**

Vendula Hnojská, Lukáš Bojčuk, Linda Foster,
Tomáš Karel
ISBN 978-80-87890-58-5, 133 s.

Když služba měla styl

Milena Hajná, Kateřina Cichrová,
Kateřina Hlavníčková
ISBN 978-80-87890-56-1, 320 s.

Zámek Dačice

Peter Demeter, Dana Marešová
ISBN 978-80-87890-60-8, 134 s.

Zámek Manětín

Jan Štěpánek
ISBN 978-80-87890-59-2, 32 s.

Zámek Jindřichův Hradec

Jan Mikeš, Filip Růžička, Jiří Kubeš
ISBN 978-80-87890-54-7, 223 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA NA SYCHROVĚ**Vzácná návštěva. Renesanční sochařské portréty ze sbírky rodu Clam-Gallas**

Šárka Radostová a kol.
ISBN 978-80-909141-2-4, 250 s.

Zámek Náchod. Náchod castle. Schloss Náchod.**Zamek Nachod**

Petr Ťažký, Vojtěch Balcar, Martin Souček
ISBN 978-80-909141-3-1 (česká verze),
ISBN 978-80-909141-4-8 (anglická verze),
ISBN 978-80-909141-5-5 (německá verze),
ISBN 978-80-909141-6-2 (polská verze), 32 s.

ÚZEMNÍ PAMÁTKOVÁ SPRÁVA V KROMĚŘÍŽI**Collaltové. Italský rod na Moravě**

Jan Koumar
ISBN 978-80-908257-6-5, 72 s.

Hrad Veveří

Radek Ryšavý
ISBN 978-80-908257-7-2, 32 s.

Zámek Hradec nad Moravicí

Eva Kolářová
ISBN 978-80-908257-8-9, 160 s.

Zámek Velké Losiny

Markéta Martiníková, Radek Ryšavý
ISBN 978-80-7480-218-8, 160 s.

Zámek Uherčice

Veronika Selucká
978-80-908257-9-6, 208 s.

Přehled průzkumů a dokumentací

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ**Stavebněhistorické průzkumy**

SHZ Horšovský Týn – areál vč. objektů v zámeckém parku

SZ Jezeří – areál, dokumentační fondy

SH Karlštejn – areál, finalizace historické i stavební části

SH Litice – areál, zejm. opevnění

SZ Telč – areál, zejm. Staré stavení

SH Zvíkov – areál, zejm. palác (trakt se sakristií) a zástavba sev. předhradí

Popovičky, okr. Praha-východ – čp. 1, fara

Sušice – kostel Nanebevzetí Panny Marie

Operativní průzkumy a dokumentace

SHZ Horšovský Týn, zámek: západní křídlo, jižní fasáda

Praha 1 – Staré Město, Týnský chrám: severní věž

Praha 2 – Nové Město, Emauzský klášter „Na Slovanech“: přízemí vých. křídla (klenby)

Letecký průzkum na objektech ve správě NPÚ

SZ Červená Lhota

Invalidovna (Praha 8)

SHZ Jindřichův Hradec

SH Karlštejn

SH Landštejn

SH Litice

SZ Náměšť nad Oslavou

SH Rožmberk

SH Švihov

SH Zvíkov

SH Velhartice

Letecký průzkum na ostatních objektech

Ceblovice – zaniklá ves

Český Krumlov – hrad a obec

Drahýška – důlní činnost

Heidenreichstein – hrad

Holašovice – obec

Janovice nad Úhlavou – zaniklý hrad

Karlstein an der Thaya – hrad

Kollmitz – hrad

Nový Vojšív – mohylník

Orlík – hrad

Pfaffenschlag – zaniklá ves

Raabs an der Thaya, hrad

Staňkovice – mlýn

Štamberk – zaniklý hrad

Třisov – oppidum

Vítkův hrádek – zaniklý hrad

Vížka – zaniklý hrad

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PRAZE**Operativní průzkumy a dokumentace**

Praha 1 – Hradčany – čp. 112, Pohořelec 24

Praha 1 – Staré Město – čp. 189, Colloredo-Mansfeldský palác, půda severního křídla

Praha 1 – Staré Město – čp. 457, Malé nám. 13

Praha 1 – Staré Město – čp. 553, Celetná 2, Sixtův dům (akce hotel U Sixtů – objekt A a B)

Praha 1 – Staré Město – čp. 556, Celetná 8, Kamzíkova 9, dům U Černého slunce (akce hotel U Sixtů – objekt I)

Praha 1 – Staré Město – čp. 1094, Kamzíkova 5 (akce hotel U Sixtů – objekt D)

Praha 1 – Staré Město – čp. 589, Celetná 27, dům V Templu

Praha 1 – Nové Město – čp. 1037, náměstí Republiky 3, V Celnici 2, klášter hybernů

Praha 1 – Nové Město – kostel sv. Klimenta

Praha 5 – Košíře – čp. 118, usedlost Cibulka

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH ČECH V PRAZE**Operativní průzkumy a dokumentace**

Buštěhrad – čp. 2/1, zámek

Čáslav – čp. 139, obytný dům

Dřevčice – kaple Rokycanská a Římovská, Via Sancta

Hasina – usedlost někdejší čp. 4

Hostomice – čp. 169, sklepy domu

Hradenín – areál tvrze

Jeneč – čp. 21, obytný dům s dvorem

Jesenice u Rakovníka – dům čp. 97

Kolín – zámek čp. 545

Kostomlaty nad Labem – zvonice v areálu kostela sv. Bartoloměje

Kouřim – dům čp. 21 na Ptačím rynečku

Krakovec – dům čp. 22

Krakovec – hrad Krakovec

Kutná Hora – čp. 116, portál v obytném domu

Lochovice – čp. 1, fasády zámku
Martinice u Dolních Kralovic – čp. 1/1, 1/2, zámek a hospodářský dvůr
Mělník – dům čp. 151
Městec Králové – p.č. 1, fasády věže kostela sv. Markéty
Mladá Boleslav – čp. 102, arkýř paláce Templ
Mšec – čp. 31, fasády věže kostela sv. Kateřiny
Nelahozeves – kostel sv. Ondřeje
Nové Dvory u Kutné Hory – čp. 1, 4, okna zámku
Nové Dvory – čp. 2, bývalý mlýn
Nymburk – kaple sv. Jana Nepomuckého
Obděnice – ohradní zeď hřbitova
Obříství – zvonice v areálu zámku
Petrovice – čp. 26, tzv. Kočárovna v areálu zámku
Pravonín – čp. 85, bývalá synagoga
Smečno – čp. 1, fasády zámku
Starý Kolín – čp. 44, hostinec Bašta
Střezivovice – čp. 5, obytný dům usedlosti
Stříbrná Skalice – dům čp. 110
Veltrusy – čp. 59, zámek
Záboří nad Labem – zvonice v areálu kostela sv. Prokopa
Žebrák – čp. 97, obytný dům
Žleby – hrobková kaple Auerspergů při kostele Narození Panny Marie
Archivní rešerše
Dymokury – rybníční soustava na černínském panství Dymokury
Hasina – čp. 4, někdejší usedlost
Chvístonosy – archeologicky zjištěná zaniklá tvrz s vodním příkopem a navazující soustavou rybníků
Kamýk – čp. 21 a 22, usedlosti
Kláštevní Skalice – areál zaniklého kláštera a hospodářského dvora
Krakovec – čp. 22, usedlost
Petrovice – tzv. Kočárovna v areálu zámku
Stříbrná Skalice – čp. 110, dům
Vraždova Lhotice – zámek a hospodářský dvůr
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Operativní průzkumy a dokumentace
Blansko – kostel sv. Jiří, portál a věž (3D model)
Boudy – čp. 1, bývalý dvůr města Písku– ovčín (3D model)

České Budějovice – čp. 193/24, Česká
Český Krumlov – zámek, bašta Paraplíčko (3D model)
Domanín – kostel sv. Jiljí
Hluboká nad Vltavou – zámek, garáže v zámeckém parku
Hluboká nad Vltavou – zámek, prachárna v zámeckém parku
Horní Dvořiště – čp. 88, dům (3D model)
Jemčina – čp. 5, hájenka a domy čp. 2, 3, 4 a 6 u loveckého zámečku
Kloub – kaple Panny Marie
Krabonoš – kostel sv. Jana Křtitele s farou, presbytář a schodiště (3D model)
Nová Bystřice – zámek, čelní fasáda
Pasovary – čp. 27, zřícenina tvrze (3D model)
Rožmberk nad Vltavou – čp. 60, dům (3D model)
Třeboň – zámek, severní křídlo
Větřní – čp. 28, dům (3D model)
Vimperk – zámek, krakorce a okno (3D model)
Vodňany – čp. 39, Kalinovo náměstí (3D model)
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PLZNI
Stavebněhistorické průzkumy
Ptenín – zámek (terénní část; dokončení)
Operativní průzkumy a dokumentace
Číhaná – čp. 1, fara
Defurovy Lažany – čp. 1, zámek
Domažlice – čp. 42, Klášterského
Hlohovice – kostel Nejsvětější Trojice
Hřešihlavy – hospodářský dvůr v areálu zámku
Klatovy – čp. 57, Vančurova
Kožlany – čp. 135, Pražská, radnice
Kralovice – čp. 50, nám. Osvobození, spořitelna
Málkov – kaple Panny Marie Pomocné
Manětín – čp. 77
Manětín – čp. 92
Nečtiny – čp. 105, fara
Nepomuk – čp. 426–429, Na Vinici, bytový dům (fasáda, prádelna, kočárkárna, schodiště)
Nepomuk – čp. 417, Za Kostelem, stodola
Nepomuk – čp. 153, Zelenohorská (fasáda)
Ostrovec – kostel sv. Jana Křtitele
Pivoň – klášterní kostel Zvěstování Panny Marie
Prostiboř – zámek Kopec

Radnice – kostel sv. Václava (fasády; dokončení)
Rokycany – čp. 88, tzv. Dumetovský dům (fasády; I. etapa)
Stříbro – Koubkova branka
Třebčice – čp. 5 (zadní světnice)
Velké Dvorce – čp. 1, zámek
Žihle – čp. 48, zámek
Žlíbek – kaple

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LOKTI**Operativní průzkumy a dokumentace**

Bečov nad Teplou – čp. 331, U Trati
Františkovy Lázně – kostel Povýšení sv. Kříže
Františkovy Lázně – pavilon Glauberových pramenů
Františkovy Lázně – čp. 16, Národní
Františkovy Lázně – čp. 64, Ruská
Františkovy Lázně – čp. 92, Kollárova
Františkovy Lázně – čp. 97, Nádražní stezka
Františkovy Lázně – čp. 172, Ruská
Horní Slavkov – čp. 6, nám. Republiky
Horní Slavkov – čp. 480, Smetanova
Cheb – čp. 439, Provaznická
Cheb – čp. 496, náměstí Krále Jiřího z Poděbrad
Cheb – čp. 498, náměstí Krále Jiřího z Poděbrad
Jáchymov – č. ev. 21, náměstí Republiky
Jáchymov – čp. 467, Havlíčkova
Karlovy Vary – Findlaterův chrámek
Karlovy Vary – lesní toaleta
Karlovy Vary – čp. 18, Lázeňská
Karlovy Vary – čp. 835, Kolmá
Karlovy Vary – čp. 916, Zámecký vrch
Karlovy Vary – čp. 969, nábřeží Jana Palacha
Karlovy Vary – čp. 1017, Krále Jiřího
Karlovy Vary – čp. 1164, Na Vyhlídce
Karlovy Vary – Rybáře – čp. 428, nám. 17. listopadu
Loket – kaple Panny Marie
Loket – čp. 286, Hradní
Mariánské Lázně – čp. 72, Ruská
Nejdek – čp. 123, náměstí Karla IV.
Nová Role – kostel sv. Michaela
Ostrov – kaple sv. Anny
Ostrov – čp. 733, Mírové nám.
Žlutice – čp. 160, Karlovarská

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM**Operativní průzkumy a dokumentace**

Brozany n. O. – kostel sv. Gotharda
Budyně n. O. – čp. 81, dům
Doksany – kostel sv. Petra a Pavla
Házmburk – hrad
Cheb – klášter františkánů
Chomutov – čp. 38, dům
Kadaň – čp. 80, dům
Krásný Dvůr – zámek
Krásný Dvůr – zámek
Levousy – objekt na p. č. 10
Libkovic – čp. 42
Lipová – starý zámek
Líšnice – zámek
Litoměřice – čp. 7, kanovnický dům
Litoměřice – kanovnické domy
Litoměřice – čp. 8, kanovnický dům
Litoměřice – koupaliště
Mlékojedy – kostel sv. Martina
Mnetěš – čp. 24
Nížebohy – usedlost
Osek – hrad Rýzmburk
Ploskovice – bývalý ovčín
Praha – Pohořelec
Robeč – kostel sv. Martina
Roudnice n. L. – klášter
Sebužín – kaple
Sebužín – kaple
Stekník – čp. 28 na p. č. 39, bývalý dům
Stekník – dům čp. 20
Těchlovice – kostel
Teplice – zámek
Třeбенice – kostel
Třeбенice – fara
Ústí nad Labem – kostel Nanebevzetí Panny Marie
Úštěk – čp. 30, dům
Úštěk – hrad
Vražkov – čp. 66, dům
Želenice – bývalá fara
Žitenice – kostel sv. Petra a Pavla

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V LIBERCI**Operativní průzkumy a dokumentace**

Bezděz – hrad, dokumentace havárie soklu kaple

Blatečky – čp. 13, dokumentace otopného zařízení

Grabštejn – Dolní zámek, dokumentace ledárny

Horní Libchava – dokumentace mostu u zámku

Chrastava – čp. 95 tzv. Führichův dům, dokumentace během opravy

Kryštofovo Údolí – čp. 95, dokumentace pilířové kolny

Křenov – čp. 16, dokumentace otopných zařízení v kontextu vývoje domu

Lemberk – sýpka, dokumentace barevnosti průčelí

Stráž pod Ralskem – zámek, dokumentace stavebních výkopů

Stvolínky – zámek, průběžná dokumentace průčelí – západní a jižní

Tlustec – tvrz, pokračování průběžné dokumentace interiéru tvrze

Trosky – hrad, dokumentace a průzkum paláce pod věží Pannou

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V JOSEFOVĚ**Stavebněhistorické průzkumy**

Osenice – sýpka dvora

Nové Město na Metují – čp. 1211, střecha

SZ Opočno – čp. 1, 377 a 378, střechy (rozpracováno)

Operativní průzkumy a dokumentace

Hradec Králové – čp. 160, lochy

Rychnov nad Kněžnou – šatlava

Přepychy – podzemní chodba

Operativní průzkumy a dokumentace na dosud běžících stavbách

Dvůr Králové nad Labem – čp. 2

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V PARDUBICÍCH**Operativní průzkumy a dokumentace**

Ústí nad Orlicí – čp. 312, Lukesova, dokumentace vily před demolicí

Svitavy – čp. 67/29, nám. Míru, místnost v přízemí v jihozápadní části

Košumberk – čp. 1111 a 1220, terasové zahrady pod hradem

Kunětice – čp. 5, venkovský dům

Slepotice – čp. 94, venkovská usedlost

Jablonné nad Orlicí – čp. 28, Pod Kopečkem, dokumentace domu před demolicí

Výprachtice – čp. 34, dokumentace domu před demolicí

Ostrov – čp. 116, dokumentace domu před demolicí

Polička – čp. 137, Fortna, dokumentace domu u hradeb před demolicí

Choltice – st. parc. č. 144, zahradnictví, fíkovna, dokumentace stavby

Choltice – st. parc. č. 146 a 703/8, zahradnictví, gloriety, dokumentace stavby

Choltice – st. parc. č. 593, p. č. 703/11, zahradnictví, skleník 1 chýše, dokumentace stavby

Choltice – st. parc. č. 145, zahradnictví, skleník 2, ananasovna, dokumentace stavby

Choltice – st. parc. č. 145, p. č. 703/10, zahradnictví - skleník 3, dokumentace stavby

Horní Roveň – kaple Panny Marie

Dolní Čermná – čp. 155, dokumentace zbořeniště venkovského domu

Choceň – parc. č. 390/1, zahradnictví, oranžerie, dokumentace

Městečko Trnávka – zřícenina hradu Starý Cimburk

Chrast – čp. 174, kino, dokumentace domu před demolicí

Pardubice – krematorium, dokumentace omítky a fasády

Chrudim – čp. 108, Štěpánkova, městský dům, dokumentace krovu a půdy.

Lanškroun – čp. 56, Vančurova, dokumentace venkovského domu před demolicí

Heřmanův Městec – most přes Podolský potok v ulici Za Oborou, dokumentace nýtovaného historického mostu

Horní Třešňovec – čp. 54, dokumentace domu před demolicí

Jablonné nad Orlicí – čp. 29, náměstí 5. Května, dokumentace domu před rekonstrukcí

Semín – čp. 33, mlýn, dokumentace domu před rekonstrukcí a částečnou demolicí

Horní Čermná – čp. 47, dokumentace domu před demolicí

Ronov nad Doubravou – kostel Sv. Kříže, dokumentace krovu věže kostela

Medlešice – čp. 1, zámek, dokumentace půdy před rekonstrukcí

Semín – čp. 1, zámek s pivovarem, destrukce klenby v ležáckém sklepe

Pardubice – čp. 23, Zámecká ulice, měšťanský dům v průběhu rekonstrukce

Operativní průzkumy a dokumentace v terénu

Litomyšl – čp. 182, Šantovo náměstí, tiskárna, dokumentace ostění okna odhaleného během rekonstrukce

Semín – čp. 1, zámek s pivovarem, dokumentace hospodářských budov před demolicí

Kostelec u Heřmanova Městce – kostel sv. Petra a Pavla, dokumentace zdiva v exteriéru během rekonstrukce

Pardubice – čp. 549, U zámečku, Larischova vila, dokumentace fragmentu tapet a výmalby v interiéru

Vraclav – čp. 53, dokumentace venkovského domu před demolicí

Čenkovice – čp. 99, dokumentace venkovského domu před demolicí

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V TELČI**Operativní průzkumy a dokumentace**

Bukov – kostel sv. Jakuba

Dolní Čepí – kostel sv. Václava

Jemnice – čp. 79, nám. Svobody

Jihlava – čp. 16, Brněnská

Jihlava – čp. 20, Palackého

Kamenice nad Lipou – čp. 21, Masarykova

Moravské Budějovice – čp. 477, Fügnerovo nám.

Nové Město na Moravě – čp. 114, Vratislavovo náměstí

Polná – čp. 33, Husovo nám.

Velká Bíteš – čp. 67, Masarykovo náměstí

Velké Meziříčí – čp. 82, Náměstí

Velké Meziříčí – čp. 1156, Novosady

Velké Meziříčí – čp. 1191, Novosady

Puklice – zámek

Brtnice – zámek

Telč – čp. 100, Seminářská

Jihlava – čp. 19, Husova

Polná – čp. 554, Karlovo nám.

Třebíč – čp. 109, Masarykovo nám.

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVIŠTĚ V BRNĚ**Stavebněhistorické průzkumy**

Brno-Bystrc – hrad Veveří, průběh rekonstrukce Jižní brány

Hostěradice – bývalá komenda Řádu německých rytířů a kostel sv. Kunhuty, farní hospodářské stavení, obnova krovu

Operativní průzkumy a dokumentace

Brno – čp. 210, hrad Špilberk, administrativní budova, interiéry během oprav

Brno – klášter minoritů, kostel sv. Janů, nálezové situace na hlavním průčelí

Brno-Staré Brno – augustiniánský klášter, interiéry během oprav

Brno – čp. 360, Mečová, městský dům, v průběhu rekonstrukce

Brno – čp. 289, Starobrněnská, městský dům, interiéry během oprav

Brno – čp. 341, Starobrněnská, městský dům, interiéry během oprav

Brno – čp. 729, Šámalova, městský dům, dokumentace před demolicí

Brno – Měniňská brána, interiéry během oprav

Brno – čp. 306, Vídeňská, Ústřední hřbitov, obydlí správce, interiéry během oprav

Dlouhá Lhota – kostel sv. Bartoloměje, odhalené zdivo v soklové partii

Holubice – p. č. 551/1, 551/2, stodola, před plánovanou demolicí

Hostěradice – čp. 23, dům, před zahájením rekonstrukce

Ivanovice na Hané – zámek, nálezové situace v průběhu rekonstrukce objektu

Jevišovice – čp. 22, dům, krov

Jevišovice – čp. 15, dům, před rekonstrukcí

Lechovice – kostel Navštívení Panny Marie, krov

Lechovice – zámek, interiéry během oprav

Krásensko – čp. 76, rychta, odhalené zdivo v interiéru během stavební obnovy

Kunštát – kostel sv. Stanislava, odhalené zdivo v interiéru

Lednice – Maurská vodárna, nálezové situace v průběhu GO

Lysice – zámek, stropy 2. patra a situace v podkroví v průběhu GO

Moravský Krumlov – zámek, východní křídlo, rozkrytá konstrukce a nálezová situace v podkroví

Nejdek – čp. 41, dům, před demolicí

Petrovice – kostel sv. Petra a Pavla, odhalené zdivo během obnovy

Pravice – čp. 188, hospodářský dvůr, dokumentace interiéru správní budovy

Předklášteří u Tišnova – klášter cisterciáček Porta coeli, probošství, zdivo jihozápadní fasády

Račice – zámek, během oprav

Račice – čp. 136, hospodářský dvůr, před rekonstrukcí a částečnou demolicí

Rajhrad – klášter benediktinů, fasády severozápadního křídla

Rosice – zámek, zdivo severní fasády

Sebranice – kostel Nanebevzetí Panny Marie, věž

Slavkov u Brna – čp. 797, Špitálská, předměstský dům, před demolicí

Strážnice – čp. 507, nám. Svobody, městský dům, odhalené zdivo

Strážovice – kaple Nejsvětější Tojice, odhalené zdivo v exteriéru

Šatov – kostel sv. Martina, v průběhu obnovy krovu

Tišnov – čp. 82, Jungmannova, dům, severní ohradní zeď, stavebněhistorická dokumentace a zhodnocení

Topolany – areál kostela sv. Mikuláše, ohradní zeď s bránou, odhalené zdivo

Újezd u Černé Hory – kostel Všech svatých, v souvislosti s obnovou zvonové stolice

Valtice – zámek, severní křídlo předzámčí, nálezové situace v průběhu GO

Valtice – klášter a nemocnice milosrdných bratří, uliční fasáda severozápadního křídla při obnově

Velké Němčice – zámek, průzkum a dokumentace stropů patra a situací v podkroví

Vranov nad Dyjí – čp. 231, dům, dokumentace před plánovanou opravou

Vranov u Brna – kostel Narození Panny Marie, průzkum krovu

Vrbovec – kostel Stětí sv. Jana Křtitele, odhalené zdivo v exteriéru

Znojmo – probošství sv. Hyppolita, dokumentace krovů a nálezových situací v podkroví

Znojmo – čp. 107, Velká Františkánská, městský dům, před rekonstrukcí

Želetice – kostel sv. Jakuba Většího, odhalené zdivo v exteriéru

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISTĚ V OLOMOUCI

Stavebněhistorické průzkumy

Nezamyslice – čp. 19, sýpka u zámku

Velké Losiny – Vysoký zámek – 3. etapa

Velké Losiny – zámek – historie do roku 1802 - 4. etapa

Cholina – fara

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISTĚ V KROMĚŘÍŽI

Operativní průzkumy a dokumentace

Hluk – hospodářský dvůr

Hluk – tvrz

Holešov – čp. 95, U Potoka

Hošťálková – zámek

Kelč – kostel sv. Kateřiny

Kroměříž – kostel sv. Mořice, dokumentace vybraných architektonických detailů

Kroměříž – Masarykovo náměstí, zdivo Kovářské brány odkryté při výkopových pracích (ve spolupráci s ArÚ Brno, pobočka Kroměříž)

Kroměříž – čp. 8, Pilařova, dokumentace dvou fasád (druhá etapa OPD, započatého v roce 2024)

Kroměříž – čp. 33, Velké náměstí (druhá etapa OPD, započatého v roce 2024)

Kroměříž – Ztracená, dokumentace zdiv odkrytých při výkopových pracích (ve spolupráci s ArÚ Brno, pobočka Kroměříž)

Liptál – zámek

Loučka – kostel

Lukov – hradní brána

Nivnice – Bartkův mlýn

Nový Šaumburk – hrad, sklep paláce

Postřelmov (okr. Šumperk) – farní kostel

Přerov – architektonické detaily v Muzeu Komenského

Rymice – sýpka, OPD interiérů a fasád objektu

Rymice – tvrz, dokumentace vybraných architektonických detailů

Starý Světlov – hrad, dokumentace pětiboké věže

Štípa – původní kostel (využito jako článek ve sborníku, bude publikován v roce 2026)

Štípa – středověký náhrobek

Uherské Hradiště – radnice

Uherské Hradiště – zbrojnice

Valašské Meziříčí – čp. 9, Náměstí, dům

Vizovice – čp. 162, Říčanská, OPD části stodoly

ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISTĚ V OSTRAVĚ

Operativní průzkumy a dokumentace

Bílovec – čp. 660, Zámecká, zámek, přízemí objektu v návaznosti na ZAV, NZ zaměřená na odkryté reliktky renesančních arkád, 2. etapa

Hlučín – zámek, Zámecká, kostel sv. Jana Křtitele, v návaznosti na ZAV

Hodslavice – čp. 7, usedlost, zaměření jednotlivých objektů venkovské usedlosti, 1. etapa

Hodslavice – čp. 108, rodný dům Františka Palackého, zaměření objektu, dodatečný dendrochronologický a archivní průzkum s ohledem na osobnost a status NKP

Hradec nad Moravicí – čp. 1, Městečko, Bílý zámek, dendrochronologický průzkum krovů nad severním křídlem

Hukvaldy-Sklenov – u čp. 29, budova pivovaru, pivovarské sklepy a přízemí budovy někdejší sladovny, 1. etapa

Chlebovice – čp. 99, ul. Vodičná, zčásti roubený a zčásti zděný dům, 1. etapa

Jindřichov – čp. 24, zámek, nálezové situace v exteriéru nádvoří objektu v návaznosti na ZAV

Janov – čp. 74, usedlost, archivní průzkum

Karviná-Fryštát – čp. 882/1, park Boženy Němcové, bývalá mléčnice, OPD, dendrochronologický průzkum trámových stropů a krovu

Krnov – minoritský kostel Narození Panny Marie, krypta, OPD v návaznosti na záchranný archeologický výzkum

Libhošť – čp. 35, roubený dům, OPD, dendrochronologický průzkum roubení, trámových stropů a krovu

Nižní Lhoty – čp. 51, roubený dům, OPD, dílčí archivní průzkum, zpracování zprávy

Nová Horka – čp. 22, zámek, OPD, dendrochronologický průzkum stropních a podlahových konstrukcí

Nový Jičín – čp. 51, ul. 28. října, zámek, přízemí jižního a východního křídla objektu v návaznosti na ZAV, 2. etapa

Opava – nám. Svaté Trojice, kostel Nejsvětější Trojice, OPD odkrytých svislých zděných konstrukcí v lodi, presbytáři, sakristii, bočních kaplích a v podvěží

Příbor – čp. 31, nám. Sigmunda Freuda, měštanský dům, zadní objekt a hospodářské zázemí v koncové partii městiště, v průběhu rekonstrukce

Příbor – čp. 375, ul. Žižkova, předměstský dům, zanikající objekt, dendrochronologický průzkum roubení a trámových stropů

Slezské Pavlovice – čp. 29, zámek, odkryté podlahové konstrukce v patře objektu

Štáblovice – čp. 41, venkovský dům, stav po rekonstrukci, zpracování celkové nálezové zprávy

Štramberk – čp. 388, ul. Zauliči, zčásti roubený a zčásti zděný dům

Počet archeologických akcí

PRACOVISŤE NPÚ	Dohled	Záchranný archeologický výzkum	Celkem
ÚOP v Praze	7	23	30
ÚOP středních Čech v Praze	10	5	15
ÚOP v Českých Budějovicích	2	4	6
ÚOP v Plzni	1	7	8
ÚOP v Lokti	2	4	6
ÚOP v Ústí nad Labem	0	0	0
ÚOP v Liberci	1	2	3
ÚOP v Josefově	0	0	0
ÚOP v Pardubicích	0	0	0
ÚOP v Telči	10	0	10
ÚOP v Brně	2	2	4
ÚOP v Olomouci	56	5	61
ÚOP v Kroměříži	0	0	0
ÚOP v Ostravě	21	19	40
ÚPS na Sychrově	4	1	5
Celkem	116	72	188

Seznam objektů ve správě NPÚ

HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	Typ objektu	Internetové stránky
Invalidovna	invalidovna	www.invalidovna-praha.cz
Zahrady pod Pražským hradem	zahrady	www.palacove-zahrady.cz
STŘEDOČESKÝ KRAJ		
Březnice	zámek	www.zamek-breznice.cz
Hořovice	zámek	www.zamek-horovice.cz
Karlštejn	hrad	www.hrad-karlstejn.cz
Konopiště	zámek	www.zamek-konopiste.cz
Krakovec	hrad	www.hrad-krakovec.cz
Křivoklát	hrad	www.hrad-krivoklat.cz
Mnichovo Hradiště	zámek	www.zamek-mnichovohradiste.cz
Mníšek pod Brdy	zámek	www.zamek-mnisek.cz
Sázava	klášter	www.klaster-sazava.cz
Točnick	hrad	www.hrad-tocnik.cz
Veltrusy	zámek	www.zamek-veltrusy.cz
Zbečno – Hamousův statek	lidová architektura	www.hamousuv-statek.cz
Žebrák	hrad	www.hrad-zebrak.cz
Žleby	zámek	www.zamek-zleby.cz
ÚSTECKÝ KRAJ		
Benešov nad Ploučnicí	zámek	www.zamek-benesov.cz
Duchcov	zámek	www.zamek-duchcov.cz
Házmburk	hrad/zřícenina	www.hrad-hazmburk.cz
Jezeří	zámek	www.zamek-jezeri.cz
Krásné Březno – kostel sv. Floriána	kostel	www.kostel-krasnebrezno.cz
Krásný Dvůr	zámek	www.zamek-krasnydvur.cz
Libochovice	zámek	www.zamek-libochovice.cz
Most – kostel Nanebevzetí Panny Marie	kostel	www.kostel-most.cz
Ploskovice	zámek	www.zamek-ploskovice.cz
Stekník	zámek	www.zamek-steknik.cz
Velké Březno	zámek	www.zamek-velkebrezno.cz
KARLOVARSKÝ KRAJ		
Bečov nad Teplou	hrad a zámek	www.zamek-becov.cz
Kynžvart	zámek	www.zamek-kynzvalt.cz
Rudá věž smrti	technická památka	www.ruda-vez.cz
Valeč	zámek	www.zamek-valec.cz
JIHOČESKÝ KRAJ		
Červená Lhota	zámek	www.zamek-cervenalhota.cz
Český Krumlov	hrad a zámek	www.zamek-ceskykrumlov.cz
Dačice	zámek	www.zamek-dacice.cz

Hluboká nad Vltavou	zámek	www.zamek-hluboka.cz
Jindřichův Hradec	hrad a zámek	www.zamek-jindrichuvhradec.cz
Kratochvíle	zámek	www.zamek-kratochvile.cz
Landštejn	hrad / zřícenina	www.hrad-landstejn.cz
Nové Hrady	hrad	www.hrad-novehrady.cz
Rožmberk	hrad	www.hrad-rozmberk.cz
Třeboň	zámek	www.zamek-trebon.cz
Vimperk	zámek	www.zamek-vimperk.cz
Zlatá Koruna	klášter	www.klaster-zlatakoruna.cz
Zvíkov	hrad	www.hrad-zvikov.cz

KRAJ VYSOČINA

Jaroměřice nad Rokytnou	zámek	www.zamek-jaromerice.cz
Lipnice	hrad	www.hrad-lipnice.cz
Náměšť nad Oslavou	zámek	www.zamek-namest.cz
Telč	zámek	www.zamek-telc.cz
Zahrádka – kostel sv. Víta	kostel	www.kostel-zahradka.cz

PLZEŇSKÝ KRAJ

Červené Poříčí	zámek	www.zamek-cerveneporici.cz
Gutštejn	hrad	www.hrad-gutstejn.cz
Horšovský Týn	hrad a zámek	www.zamek-horsovskytyln.cz
Horšovský Týn – kostel sv. Anny na Vršíčku	kostel	www.zamek-horsovskytyln.cz
Kladruby	klášter	www.klaster-kladruby.cz
Horšov – kostel Všech svatých	kostel	www.zamek-horsovskytyln.cz
Kozel	zámek	www.zamek-kozel.cz
Manětín	zámek	www.zamek-manetin.cz
Nebílovy	zámek	www.zamek-nebilovy.cz
Plasy	klášter	www.klaster-plasy.cz
Plzeň-Bolevec – Selský dvůr U Matoušů (Správa NPÚ ukončena k 31. 12. 2025)	lidová architektura	
Přimda	hrad	www.hrad-primda.cz
Rabí	hrad / zřícenina	www.hrad-rabi.cz
Švihov	hrad	www.hrad-svihov.cz
Velhartice	hrad	www.hrad-velhartice.cz

LIBERECKÝ KRAJ

Bezděz	hrad	www.hrad-bezdez.cz
Frýdlant	hrad a zámek	www.zamek-frydlant.cz
Grabštejn	hrad	www.hrad-grabstejn.cz
Hrubý Rohozec	zámek	www.zamek-hrubyrohozec.cz
Lemberk	zámek	www.zamek-lembek.cz
Sychrov	zámek	www.zamek-sychrov.cz
Trosky	hrad / zřícenina	www.hrad-trosky.cz
Zákupy	zámek	www.zamek-zakupy.cz

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

Kuks	hospitál	www.hospital-kuks.cz
Hrádek u Nechanic	zámek	www.zamek-hradekunechanic.cz
Náchod	zámek	www.zamek-nachod.cz
Opočno	zámek	www.zamek-opocno.cz
Ratibořice	zámek	www.zamek-ratiborice.cz
Vízburk	hrad	www.hrad-vizmburk.cz

PARDUBICKÝ KRAJ

Kunětická hora	hrad	www.hrad-kunetickahora.cz
Litice	hrad	www.hrad-litice.cz
Litomyšl	zámek	www.zamek-litomysl.cz
Slatiňany	zámek	www.zamek-slatinany.cz

OLOMOUCKÝ KRAJ

Bouzov	hrad	www.hrad-bouzov.cz
Jánský Vrch	zámek	www.zamek-janskyvrch.cz
Šternberk	hrad	www.hrad-sternberk.cz
Velké Losiny	zámek	www.zamek-velkelosiny.cz

JIHOMORAVSKÝ KRAJ

Bítov	hrad	www.hrad-bitov.cz
Brno – vila Stiassni	vila	www.vila-stiassni.cz
Bučovice	zámek	www.zamek-bucovice.cz
Kunštát	zámek	www.zamek-kunstat.cz
Lednice	zámek	www.zamek-lednice.com
Lysice	zámek	www.zamek-lysice.cz
Milotice	zámek	www.zamek-milotice.cz
Nový Hrádek u Lukova	hrad	www.hrad-novyhradek.cz
Pernštejn	hrad	www.hrad-pernstejn.cz
Rájec nad Svitavou	zámek	www.zamek-rajec.cz
Uherčice	zámek	www.zamek-uhercice.cz
Valtice	zámek	www.zamek-valtice.cz
Veveří	hrad	www.hrad-veveri.cz
Vranov nad Dyjí	zámek	www.zamek-vranov.cz

MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

Hradec nad Moravicí	zámek	www.zamek-hradec.cz
Janovice u Rýmařova	zámek	www.zamek-janoviceurymarova.cz
Ostrava – Důl Michal	technická památka	www.dul-michal.cz
Raduň	zámek	www.zamek-radun.cz

ZLÍNSKÝ KRAJ

Buchlov	hrad	www.hrad-buchlov.cz
Buchlovice	zámek	www.zamek-buchlovice.cz
Kroměříž – Květná zahrada	zahrada	www.kvetnazahrada-kromeriz.cz
Vízovice	zámek	www.zamek-vizovice.cz

Zpřístupněné objekty ve správě NPÚ

KRAJ	Počet zpřístupněných objektů	PRACOVISŤE NPÚ
Hlavní město Praha	2	GNŘ, ÚPS v Ústí nad Labem
Středočeský kraj	14	ÚPS v Ústí nad Labem
Jihočeský kraj	13	ÚPS v Českých Budějovicích
Plzeňský kraj	11	ÚPS v Českých Budějovicích
Karlovarský kraj	4	ÚPS v Ústí nad Labem
Ústecký kraj	11	ÚOP, ÚPS v Ústí nad Labem
Liberecký kraj	8	ÚPS na Sychrově
Královehradecký kraj	5	ÚPS na Sychrově
Pardubický kraj	4	ÚPS na Sychrově
Kraj Vysočina	4	ÚPS v Českých Budějovicích
Jihomoravský kraj	14	ÚPS v Kroměříži
Olomoucký kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Zlínský kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Moravskoslezský kraj	4	ÚPS v Kroměříži
Celkem	102	

Přehled návštěvnosti památkových objektů ve správě NPÚ

OBJEKT	Návštěvnost
Lednice	328 477
Český Krumlov	233 868
Hluboká nad Vltavou	202 468
Karlštejn	152 712
Trosky	120 320
Bouzov	108 797
Veveří	87 545
Sychrov	87 333
Křivoklát	86 911
Květná zahrada v Kroměříži	84 902
Vranov nad Dyjí	84 067
Lysice	83 580
Valtice	79 140
Pernštejn	77 926
Konopiště	74 370
Litomyšl	73 401
Buchlovice	72 970
Bečov	71 217
Telč	67 973
Frýdlant	63 166
Jindřichův Hradec	61 000
Bitov	58 841
Buchlov	55 584
Kuks	55 060
Bezděz	54 156
Červená Lhota	51 230
Rabí	50 454
Hradec nad Moravicí	48 972
Zákupy	48 690
Velhartice	48 222
Žleby	47 326
Třeboň	45 712
Milotice	42 268
Švihov	42 181
Točnick a Žebrák	40 683
Kunětická hora	40 220
Kratochvíle	39 680
Landštejn	38 565
Opočno	36 234
Jaroměřice nad Rokytnou	36 185
Kynžvart	35 399
Házmburk	35 079
Ratibořice	35 000
Náchod	34 996
Zahrady pod Pražským hradem	34 551
Hrádek u Nechanic	33 899
Velké Losiny	33 676
Rožmberk	33 069
Slatiňany	33 058
Zvíkov	31 963
Lemberk	30 404

OBJEKT	Návštěvnost
Lipnice	29 715
Raduň	28 914
Šternberk, okres Olomouc	28 759
Ploskovice	23 984
Rájec nad Svitavou	23 888
Plasy	22 857
Mníšek pod Brdy	22 097
Grabštejn	21 572
Krakovec	21 350
Veltrusy	20 725
Horšovský Týn	20 597
Jezeří	20 315
Vizovice	19 435
Vimperk	19 081
vila Stiassni	18 483
Uherčice	18 064
Jánský Vrch	18 005
Kozel	17 868
Nové Hradky	17 690
Mnichovo Hradiště	17 335
Kladruby	17 186
Most - kostel Nanebevzetí Panny Marie	17 136
Zlatá Koruna	16 652
Náměšť nad Oslavou	16 395
Stekník	16 196
Hrubý Rohozec	14 847
Krásný Dvůr	14 153
Litice	12 723
Sázava	12 709
Valeč	11 886
Březnice	11 848
Manětín	11 549
Libochovice	11 110
Bučovice	10 478
Dačice	10 464
Duchcov	10 427
Kunštát	10 404
Benešov nad Ploučnicí	9 513
Hořovice	8 727
Velké Březno	7 925
Nebílovy	7 382
Důl Michal	6 243
Janovice u Rýmařova	3 798
Bolevec – selský dvůr U Matoušů	3 121
Červené Poříčí	2 033
Krásné Březno - kostel sv. Floriána	547
Invalidovna Praha	277
Gutštejn *	
Přimda *	
Vízmburk *	
Celkem	4 259 963

* objekt bez integrovaného pokladního provozu

Změny památkového fondu*

KRAJ	Prohlášené nemovité kulturní památky	Prohlášené movité kulturní památky	Zrušené nemovité kulturní památky**	Prohlášené národní kulturní památky***	Prohlášené památkové zóny****
Hlavní město Praha	1	8	0	9	0
Středočeský kraj	5	3	1	2	0
Jihočeský kraj	9	0	1	0	0
Plzeňský kraj	4	1	0	1	0
Karlovarský kraj	3	10	0	0	0
Ústecký kraj	8	10	0	0	0
Liberecký kraj	7	1	0	0	1
Královéhradecký kraj	4	1	0	0	0
Pardubický kraj	2	0	0	1	0
Kraj Vysočina	3	2	0	0	0
Jihomoravský kraj	25	6	0	0	0
Olomoucký kraj	3	0	0	0	0
Zlínský kraj	1	0	2	0	0
Moravskoslezský kraj	3	0	2	0	0
Celkem	78	42	6	13	1

* Do tabulky jsou zahrnuty pouze nové kulturní památky, národní kulturní památky a památkové rezervace, není zahrnut přeprorášený památkový fond.

** Movité kulturní památky v roce 2025 zrušeny nebyly.

*** Národní kulturní památky prohlášené Nařízením vlády č. 439/2025 Sb. ze dne 22.10.2025, nabytí účinnosti 11.2026.

**** V roce 2025 nebyla prohlášena žádná nová památková rezervace, pouze jedna památková zóna.

Počet nemovitých a movitých kulturních památek, národních kulturních památek, památkových rezervací a památkových zón v ČR k 31. prosinci 2025

PRACOVISŤE / PŮSOBNOST	Nemovité kulturní památky *	Movité kulturní památky **	Národní kulturní památky	Památkové rezervace	Památkové zóny
Hlavní město Praha	2 129	10 523	62	3	18
Středočeský kraj	4 394	5 177	37	14	62
Jihočeský kraj	5 107	3 028	42	24	87
Plzeňský kraj	3 240	3 597	26	8	67
Karlovarský kraj	1 455	1 246	16	9	24
Ústecký kraj	3 579	2 491	19	9	34
Liberecký kraj	2 274	919	17	8	29
Královéhradecký kraj	3 095	2 489	34	7	35
Pardubický kraj	2 121	2 192	20	5	24
Kraj Vysočina	2 990	2 397	16	6	28
Jihomoravský kraj	3 193	5 426	45	9	27
Olomoucký kraj	2 222	5 333	16	3	26
Zlínský kraj	1 330	1 441	16	4	17
Moravskoslezský kraj	2 006	2 694	22	5	25
Celkem	39 135	48 953	388***	114	503

* Evidence nemovitých kulturních památek zahrnuje počet rejstříkových čísel, z nichž některá ovšem zahrnují rozsáhlé areály a soubory. V památkovém katalogu je v současné době evidováno přes 100 000 jednotlivých nemovitých objektů, které jsou kulturními památkami. Rozobjektování všech areálů a souborů však nebylo ještě ukončeno.

** Evidence movitých kulturních památek zahrnuje počet rejstříkových čísel, z nichž některá ovšem zahrnují rozsáhlé soubory předmětů. V případě mobiliárních fondů památkových objektů 102 rejstříkovým číslům odpovídá cca 1 300 000 památek, v případě historických knihovních fondů 341 rejstříkovým číslům odpovídá cca 1 878 000 knižních svazků. Celkový počet předmětů evidovaných jako movitá kulturní památka tedy přesahuje 3 226 000.

*** Počet rejstříkových čísel národních kulturních památek; některé národní kulturní památky tvoří soubory a jsou v působnosti více pracovišť.

Titulka: Srdce Vltavy, autor: Martin Gallo (LASVIT), foto: archiv NPÚ, 2025

Fotografie na předělových stranách:

- s. 5 Reprodukce: Otakar Mrkvička, Vltavské nábřeží s parníkem, 1943, olej, dřevěná deska, 54 x 88 cm, Národní galerie v Praze, O 15449
- s. 13 Vizuál ceny Patrimonium pro futuro, autorka: Romana Indrová Semelková, 2025
- s. 32 Český Krumlov, vdovské sídlo, sgrafitový osobní znak Anny z Rogendorfu na jihozápadním průčelí, foto: Martin Gaži, 2025. Zdroj: publikace Panský dům, zahrada a zbrojnice v Českém Krumlově, České Budějovice 2025
- s. 61 Fotografie z výstavy Ambition & Illusion. Schloss Eggenberg: the Staging of a World“, archiv Universalmuseum Joanneum, zámek Eggenberg, Rakousko
- s. 63 SHZ Frýdlant, obnova střech zámku, zdroj: ČTK
- s. 91 Workshop zaCHRAŇTE stodoly, Hrubá Vrbka, foto: Jana Musilová, 2025

Další foto: archiv NPÚ

Výroční zpráva za rok 2025

Národní památkový ústav

Vydal Národní památkový ústav, Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1

www.npu.cz

Redakce: Gabriela Zelenková, Karolina Krejčířiková

Grafická úprava a sazba: Barbora Augustová, bara@virtualworld.cz

Praha 2026

Neprodejné

ISBN 978-80-7480-234-8

**NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV**

